

Átfogó értékelés

Budapest IV. kerület Újpest
2016. évi gyermekjóléti és gyermekvédelmi
tevékenységéről

Budapest, 2017. május

Tartalomjegyzék

Bevezetés.....	3
1. Demográfiai mutatók.....	4
2. Az önkormányzat által nyújtott pénzbeli, természetbeni ellátások biztosítása.....	4
3. Az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások bemutatása.....	9
3.1 Család- és Gyermekjóléti Központ.....	9
3.2. Újpesti Önkormányzati Bölcsődék Intézménye.....	27
3.3. „Aranyhíd” Gyermekek Átmeneti Otthona.....	30
3.4. S.O.S Krízis alapítvány – Családok Átmeneti Otthona.....	35
3.5. Kapcsolat a jelzőrendszerrel, tagjainak tevékenysége, és tapasztalatai.....	44
3.5.1. Beszámoló a kerületi óvodák gyermekvédelmi munkájáról.....	44
3.5.2. A kerületi iskolai gyermekvédelmi feladatok ellátása.....	47
3.5.3. Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat IV. kerületi Tagintézménye.....	53
3.5.4. Védőnői Szolgálat.....	57
4. Gyámhivatali hatáskörben végzett hatósági tevékenység.....	67
5. Bűnmegelőzés, kábítószer problémával kapcsolatos tevékenység.....	72
5.1. IV. kerületi Rendőrkapitányság.....	72
5.2. Ifjúsági, Sport, Művelődési és Oktatási Osztály.....	75
5.3. Budapest Főváros Kormányhivatala Gyámügyi és Igazságügyi Főosztálya.....	76
6. A települési önkormányzat és a civil szervezetek közötti együttműködés.....	77
6.1. Napraforgó Alapítvány a Sérült Gyermekekért.....	77
6.2 Drog-Stop Egyesület.....	79
7. Jövőre vonatkozó javaslatok, célok meghatározása.....	82

Bevezetés

A gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet 10. számú melléklete alapján a települési önkormányzat által készítendő átfogó értékelés tartalmi követelményei az alábbiak:

1. A település demográfiai mutatói, különös tekintettel a 0-18 éves korosztály adataira.
2. Az önkormányzat által nyújtott pénzbeli, természetbeni ellátások biztosítása:
  - a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma, a rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban részesültek száma, kérelmezőkre vonatkozó általánosítható adatok, elutasítások száma, főbb okai, önkormányzatot terhelő kiadás nagysága,
  - egyéb, a Gyvt.-ben nem szabályozott pénzbeli vagy természetbeni juttatásokra vonatkozó adatok,
  - gyermekétkeztetés megoldásának módjai, kedvezményben részesülőkre vonatkozó statisztikai adatok.
3. Az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások bemutatása:
  - gyermekjóléti szolgáltatás biztosításának módja, működésének tapasztalata (alapellátásban részesülők száma, gyermekek veszélyeztetettségének okai, válsághelyzetben levő várandós anyák gondozása, családjából kiemelt gyermek szüleinek gondozása, jelzőrendszer tagjaival való együttműködés tapasztalatai),
  - gyermekek napközbeni ellátásának, gyermekek átmeneti gondozásának biztosítása, ezen ellátások igénybevétele, s az ezzel összefüggő tapasztalatok.
4. – 5. A korábban a Jegyzői hatáskörben tett gyámhatósági intézkedések (védelembé vettek száma, a védelembé vétel okai, felülvizsgálatok eredménye, valamint az ideiglenes hatályú elhelyezések száma, okai, gyámhivatali felülvizsgálat eredménye), illetve a gyámhivatal hatósági intézkedéseire, feladataira vonatkozó tartalmi követelményeket a *174/2012. (VII. 26.) Korm. rendelet 93. § (1) em). hatályon kívül helyezte. (Hatálytalan: 2013. I. 1-től).*
6. A felügyeleti szervek által gyámhatósági, gyermekvédelmi területen végzett szakmai ellenőrzések tapasztalatainak, továbbá a gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltató tevékenységet végzők ellenőrzésének alkalmával tett megállapítások bemutatása.
7. Jövőre vonatkozó javaslatok, célok meghatározása a Gyvt. előírásai alapján (milyen ellátásokra és intézményekre lenne szükség a problémák hatékonyabb kezelése érdekében, gyermekvédelmi prevenciók elképzelések).
8. A bűnmegelőzési program főbb pontjainak bemutatása (amennyiben a településen készült ilyen program), valamint a gyermekkorú és a fiatalok bűnelkövetők számának az általuk elkövetett bűncselekmények számának, a bűnelkövetés okainak bemutatása.
9. A települési önkormányzat és a civil szervezetek közötti együttműködés keretében milyen feladatok, szolgáltatások ellátásában vesznek részt civil szervezetek (alapellátás, szakellátás, szabadidős programok, drogprevenció stb.).

1. Demográfiai mutatók

Népességi adatok

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Születés	1057	1062	1078	1023	1043	934	953	920	935	987	930
Házasságkötés	617	552	578	429	445	537	460	502	525	545	558
Halálozás	1470	1814	1419	1339	1343	1308	1153	1125	1020	1111	1096

A lakónépesség megoszlása 2016-ban

	Lakónépesség		
	Férfi	Nő	Együtt
	48858	58370	107228

Korcsoportos bontás

Korcsoport	Férfi	Nő	Együtt
0-3 éves	2025	2023	4048
4-6 éves	1669	1551	3220
7-14 éves	4084	3923	8007
15-16 éves	887	855	1742
17-18 éves	806	797	1603
19-24 éves	3092	3157	6249
24-45 éves	18086	20068	38154
45-65 éves	12233	15739	27972
65 év feletti	5976	10257	16233
Összesen	48858	58370	107228

2. Az önkormányzat által nyújtott pénzbeli és természetbeni ellátások biztosítása

Pénzbeli és természetbeni ellátások

2016-ra csaknem teljes egészében befejeződött a segélyezési rendszer 2013-ban elkezdett átalakítása. A jövedelempótló ellátásokat szinte kizárólag az állam biztosítja, míg az önkormányzatoknál főként a jövedelemkiegészítő támogatások maradtak.

A módosítások révén a segélyezésben megszűnt az állami és az önkormányzati hatáskörök és a finanszírozás párhuzamossága, élesen megkülönböztetésre kerültek az állam és az önkormányzat feladatai az egyes ellátásokkal kapcsolatban, továbbá a helyi önkormányzatok szélesebb jogalkotási felhatalmazást kaptak arra, hogy a helyi igényekhez alakítsák az általuk nyújtandó szociális ellátásokat. Az eddigi vegyes (10-20%-os önkormányzati önrészű) finanszírozások megszűntek, és az ellátásoknak kizárólag egy gazdája lett, így az aktív korúak ellátását 100%-ban az állam finanszírozza, míg a helyi szabályozással jobban befolyásolható

lakásfenntartási támogatást és adósságkezelési szolgáltatást, a települési támogatás keretében, önkormányzati költségvetésből nyújtják.

Az átfogó jellegű módosítási kényszer miatt a Képviselő-testület új jogszabály megalkotása mellett döntött, és elfogadta a szociális rászorultságtól függő pénzbeli és természetben nyújtott szociális ellátásokról szóló 10/2015. (II. 27.) önkormányzati rendeletet, amellyel a régi támogatási típusokat biztosította, illetve új támogatási formákat is bevezetett:

- a) pénzbeli szociális ellátások:
  - aa) lakhatási támogatás,
  - ab) gondozási támogatás,
  - ac) hátralékkezelési támogatás,
  - ad) rendkívüli települési támogatás,
  - ae) gyermek születéséhez kapcsolódó támogatás.

- b) természetben nyújtott szociális ellátások:
  - ba) rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény,
  - bb) köztemetés,
  - bc) fogyatékos személyek díjhátralék-kiegyenlítő támogatása,
  - bd) gyógyszerutalvány,
  - be) lakbértámogatás,
  - bf) ünnepekhez kapcsolódó támogatás.

Az önkormányzat által nyújtott pénzbeli és természetbeni ellátások elsősorban a kérelmezők jövedelmi és vagyoni helyzete alapján kerülnek megállapításra, ugyanakkor a rendkívüli élethelyzetek azonnali megoldására is igyekeznek megoldást találni.

A gyermeket nevelő családok számára az alábbi ellátásokat biztosította Újpest Önkormányzata:

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény

A jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult bizonyos kedvezmények igénybevételére.

2016. évben 687 család, ezen belül 1173 gyermek részesült rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben. Kérelem elutasítására 103 esetben került sor. Az elutasítás indoka jellemzően az egy főre jutó jövedelem jogszabályban meghatározott mértékének túllépése volt. A 2015. évhez viszonyítva 724 gyermekkel csökkent a támogatottak száma, az elutasított kérelmek száma is elmaradt az előző évitől. A támogatás megállapításának jogszabályi keretei nem változtak.

Étkeztetés

Az Önkormányzat 2016-ban is jelentős mértékben járult hozzá a gyermekek étkeztetéséhez.

Óvodai és iskolai étkeztetésben részesülők száma:*

	100 %-os normatív kedvezményben részesülők száma	50 %-os normatív kedvezményben részesülők száma	Normatív kedvezményben nem részesülők száma	Étkeztettek száma összesen
Aradi + Pozsonyi óvoda (saját konyhás)	149	-	36	185
Óvoda (Menzaminta konyha)	1 491	-	661	2 152
Általános iskola	582	958	2 895	4 435
Gimnázium	-	83	142	225

Óvodai és iskolai étkeztetés költsége összesen (Ft-ban):*

	Nettó	Áfa	Bruttó
Aradi+Pozsonyi óvoda (saját konyhás)	17 021 580	4 595 827	21 617 407
Óvoda	267 326 668	72 178 200	339 504 868
Általános iskola	469 532 988	126 773 907	596 306 895
Gimnázium	21 429 508	5 785 967	27 215 475
Mindösszesen	775 310 744	209 333 901	984 644 645

*Gazdasági Intézmény adatai alapján

Kedvezményes bölcsődei étkeztetésben részesülők száma és a kedvezmény mértéke**

Jogcím	2016.01.01.-2016.12.31.			
	Fő	Nap	Ft	Összesen (Ft)
Alanyi jogon megállapított 50%-os kedvezmény (3 és több gyermekes)	611	9179	2 290 177	2 290 177
Alanyi jogon megállapított 50%-os kedvezmény (tartósan beteg gyermek)	176	2597	647 956	647 956
Méltányossági alapon megállapított 50%-os kedvezmény (Önkormányzati)	-	-	-	-
Ingyenes 100%-os kedvezmény (Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény)	396	6535	5 760	2 260 965
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény	26	372	185 628	185 628
Tartósan beteg vagy fogyatékos	32	371	185 129	185 129
Családjában tartósan beteg vagy fogyatékos gyermeket nevelnek	73	952	475 048	475 048
Családjában három vagy több gyermeket nevelnek	-	-	-	-
Jövedelem alapján nyilatkozott	236	3 294	1 643 706	1 643 706
Nevelésbe vételét rendelte el a gyámhatóság	1	15	7 485	7 485

** Újpesti Önkormányzati Bölcsődék Intézménye adatai alapján

A gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 2016. január 1-jei módosításával természetbeni ellátásként meghatározták a szünidei gyermekétkeztetést is. Ezzel összefüggésben a 328/2011. (XII.29.) Kormányrendelet 13/B §-a kötelezettséget állapított meg a települési önkormányzatok jegyzői részére, miszerint május 15-ig, illetve szeptember 15-ig nyilatkozatot kell küldeni a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek szüleinek arról, hogy az iskolai szünetek idejére igénylik-e az étkeztést.

A nyári időszakban 13 család és 24 gyermek részére kérték a nyári iskolai szünet idejére a kedvezményes étkeztést. Az őszi szünetben 13 család és 20 gyermek részére ügyeletes intézmény kijelölésével biztosították az étkeztést, a téli szünetben 14 család és 23 gyermek történő étkezéséről gondoskodtak oly módon, hogy konyha üzemeltetése helyett előre csomagolt ételeket vehettek át a kedvezményre jogosultak a bölcsődés korú gyermekektől egészen a középiskolás korú gyermekekig.

Rendkívüli települési támogatás

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 45.§-a alapján:

*A képviselő-testület az e törvény rendelkezései alapján nyújtott pénzbeli és természetbeni ellátások kiegészítéseként, önkormányzati rendeletben meghatározott feltételek alapján - pénzbeli vagy természetbeni formában - **települési támogatást nyújt.** Települési támogatás keretében nyújtható támogatás különösen*

- a) a lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez,*
- b) a 18. életévét betöltött tartósan beteg hozzátartozójának az ápolását, gondozását végző személy részére,*
- c) a gyógyszerkiadások viseléséhez,*
- d) a lakhatási kiadásokhoz kapcsolódó hátralékot felhalmozó személyek részére.*

Rendkívüli települési támogatásban elsősorban azokat a személyeket indokolt részesíteni, akik önmaguk, illetve családjuk létfenntartásáról más módon nem tudnak gondoskodni vagy alkalmanként jelentkező többletkiadások – így különösen betegséghez, halálesethez, elemi kár elhárításához, a válsághelyzetben lévő várandós anya gyermekének megtartásához, iskoláztatáshoz, a gyermek fogadásának előkészítéséhez, a nevelésbe vett gyermek családjával való kapcsolattartásához, a gyermek családba való visszakerülésének elősegítéséhez kapcsolódó kiadások – vagy a gyermek hátrányos helyzete miatt anyagi segítségre szorulnak.

Az Önkormányzat a rendkívüli élethelyzetbe került, illetve tartós létfenntartási gondokkal küzdők részére a 2016-os esztendőben 88.388.249.- Ft összegben folyósított támogatást 2.055 személy részére, összesen 7.774 alkalommal. A támogatás iránti kérelmek száma jelentősen elmaradt a korábbi esztendőtől. Mindösszesen 346 kérelem elutasítására került sor, az elutasítások főbb okai az álláskereső regisztráció hiánya, az egy főre előírt jövedelemhatár túllépése, illetve az egy hónapon belül benyújtott több kérelem voltak.

Ugyancsak rendkívüli települési támogatás jogcímén az Önkormányzat 1.029 gyermek részére fejenként 10.000,- Ft-os iskolakezdési támogatást biztosított összesen 10.290.000,- Ft értékben.

Gyermek születéséhez kapcsolódó támogatás

Önkormányzati rendeletünk értelmében a kérelmező szülő, gyermek születéséhez kapcsolódó támogatásban részesül azon gyermeke után

- a) aki születésétől a kérelem benyújtásának időpontjáig újpesti lakóhellyel rendelkezik,
- b) akinek legalább az egyik szülője a gyermek születését megelőzően egy éve folyamatosan bejelentett újpesti lakóhellyel rendelkezik és életvitelszerűen itt is él, és
- c) akinek a családjában az egy főre eső havi nettó jövedelem nem haladja meg a nyugdíjminimum háromszorosát.

A gyermek születéséhez kapcsolódó támogatás összege gyermekenként egyszeri 20.000,- forint. 2016. évben 94 család, ezen belül 98 gyermek részesült összesen 1.960.000.-Ft összegben gyermek születéséhez kapcsolódó támogatásban. Elutasításra 7 alkalommal került sor, túlnyomó részben azért, mert a szülők nem rendelkeztek újpesti lakóhellyel a kerületben, vagy a bejelentkezésüktől nem telt el egy év.

Újpesti Babaköszöntő Program

A program azon újpesti lakóhellyel rendelkező gyermekek neveléséhez kíván hozzájárulni, akik

- a) 2012. január 1. napján vagy azt követően születtek, és
- b) legalább az egyik szülőjük a gyermek születését megelőzően három hónapja folyamatosan bejelentett újpesti lakóhellyel rendelkezik és életvitelszerűen itt is él.

A támogatás formája egyszeri 15.000.-Ft értékű támogatási csomag, amely gyermekruházatot, babaápolási szereket és más a gyermek gondozását segítő tárgyakat tartalmaz.

2016-ban 633 család, 644 gyermeke részesült ajándékcsomagban, összesen 9.660.000.-Ft értékben.

Kapcsolattartás a gyermekvédelmi szervezetekkel

A pénzbeli és természetbeni ellátások nyújtásakor a Szociális Osztály az egész család nehézségeinek enyhítésére törekszik, nem elsősorban a gyermekek védelmére és ellátására. Sokszor az érdemi segítségnyújtáshoz nem elegendő a problémák részleges, egyoldalú szemlélete (anyagi nehézségek, lakhatási gondok, családon belüli konfliktusok, életvezetési problémák, munkanélküliség, gyermekvédelem), hanem összetett problémakezelésre, a család helyzetének folyamatos nyomon követésére és kapcsolattartásra van szükség. Az Önkormányzat a 2015-ben elfogadott Szociális Szolgáltatástervezési Konceptiójában – valamint 2016-ban a Szociális Kerekasztal ülésén is –, feladatul tűzte ki, hogy a szociális szféra szereplői (Családsegítő Szolgálat, Gyermekjóléti Központ, Gyámhivatal, Lakásügyi Osztály, Szociális Osztály, Gondozási Központ, bölcsődék, védőnők, UV Zrt.) rendszeres találkozók keretében vitassák meg az aktuális problémákat, valamint egy-egy rászoruló részére kíséreljenek meg többoldalu segítséget nyújtani. „Újpesti szociális párbeszéd” vagy „Szociális Párbeszéd” néven 2015 szeptemberétől kéthavi rendszerességgel sor kerül ezen találkozásokra, amelyeknek köszönhetően több családot sikerült megmenteni a kilakoltatástól, ill. tényleges segítséget tudunk nyújtani a veszélyeztetett gyermekek számára. A „Szociális Párbeszéd” segíti a közös érdekek kialakítását, a különböző vélemények, elvek közelítését és a szociális szférában dolgozók közötti kapcsolatok épülését.

3. Az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások bemutatása

Az Önkormányzat a gyermekek védelmét az alább felsorolt, személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások keretében biztosítja:

- a) a család- és gyermekjóléti szolgáltatás keretében - a család- és gyermekjóléti szolgálat feladatait is ellátó - család- és gyermekjóléti központot működtet,
- b) a gyermekek napközbeni ellátása körében bölcsődét üzemeltet,
- c) a gyermekek átmeneti gondozása keretében a gyermekek átmeneti otthonát működtet és családok átmeneti otthonában történő elhelyezését biztosítja.

3.1. Család- és Gyermekjóléti Központ

2014. évi CI. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény, a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény a sportról szóló 2004. évi I. törvény, valamint egyes kapcsolódó törvények módosításáról 2015. január 1-től előírta, hogy a családsegítés csak a gyermekjóléti szolgáltatással egy szolgáltató keretében hozható létre.

A gyermekjóléti szolgáltatás megerősítése irányába tett következő lépés annak előírása volt, hogy a családsegítés csak a gyermekjóléti szolgáltatással integráltan működhet: család- és gyermekjóléti szolgálat, vagy család- és gyermekjóléti központ keretében.

Ennek alapján, az egyes szociális és gyermekvédelmi tárgyú törvények módosításáról szóló 2015. évi CXXXIII. törvény 2016. január 1-jétől hatályba lépő módosító rendelkezéseinek értelmében, a család- és gyermekjóléti szolgálat, illetve központ a jelenlegi családsegítés és gyermekjóléti szolgáltatás bázisán, annak erőforrásainak hatékonyabb elosztásával, kötelező önkormányzati feladatként jött létre.

A **Család- és Gyermekjóléti Központ** Újpest Önkormányzatának Szociális Intézménye tagintézményeként önálló intézményegységként működik, amelyen belül önálló szakmai egységet képeznek a család- és gyermekjóléti szolgáltatás feladatait ellátó alapellátási munkacsoport, valamint a család- és gyermekjóléti központ feladatait ellátó hatósági tevékenységhez kapcsolódó és speciális szolgáltatásokat ellátó munkacsoport.

Az ellátás a IV. kerületi állandó lakcímmel, vagy tartózkodási hellyel rendelkező, a kerületben életvitelszerűen itt tartózkodó szolgáltatást igénybe vevők összességére terjed ki.

Az ellátást igénybe vehetik:

Anyagi/megélhetési és lakhatási problémákkal; foglalkoztatási nehézségekkel küzdő; díjhátralékkal rendelkező; szociális, életvezetési vagy mentálhigiénés problémák, illetve egyéb krízishelyzet miatt segítségre szoruló; gyermeknevelési nehézségekkel (a gyermek beilleszkedési, teljesítmény-, magatartási és pszichés zavarával; tankötelezettség mulasztásával) küzdő, személyek, családok; a családi konfliktus és/vagy családon belüli erőszak áldozataivá vált gyermekek, személyek; azok a gyermekek, akiknek a testi, érzelmi, értelmi és erkölcsi egészsége, fejlődése, jóléte családon belül veszélyeztetve van; a családi rendszeren belüli konfliktusok rendezésében segítségre szoruló személyek, valamint a szociális válsághelyzetben lévő várandós anyák.

Család- és Gyermekjóléti Központ szakmai tevékenységére, munkájára elsődlegesen az alábbi jogszabályok az irányadók:

- 1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról;
- 2007. évi LXXX. törvény a menedékjogról
- 149/1997. (IX. 10.) Kormányrendelet a gyámhatóságokról, a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról
- a 15/1998. (IV.30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól;
- 1/2000. (I.7.) SzCsM rend. a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről
- valamint a 2011. évi CXII. törvényben az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról.

Személyi feltételek, létszám 2016. december 31-én:

(Engedélyezett létszám: 53 fő)

1 fő Család- és Gyermekjóléti Központ szakmai egységvezető

0 fő alapellátási munkacsoport szakmai vezető

1 fő hatósági tevékenységhez kapcsolódó és speciális szolgáltatásokat ellátó munkacsoport szakmai vezető

16 fő családsegítő (ebből **2 fő** jelenleg GYED-en / GYES-en)

5 fő eszményvezető (ebből **1 fő** felmondási idejét tölti)

1 fő kórházi szociális munkás

4 fő utcai szociális munkás (ebből **1 fő** jelenleg GYED-en, 1 fő felmondási idejét tölti)

4 fő szociális asszisztens

1 fő főállású pszichológus

2 fő megbízási szerződéses pszichológus (heti 5-5 órában)

1 fő jogász vállalkozói szerződéssel (heti 15 órában)

Összesen: 36 fő (létszámhiány: 17 fő, melyeknek feltöltése az álláshelyek sikertelen pályáztatása miatt nehézségekbe ütközik.) Az Intézmény létszámának feltöltése az álláshelyek pályáztatásával folyamatban van.

Tárgyi feltételek:

Az intézmény rendelkezik ügyfélfogadó helyiséggel, hivatalos helyiségekkel, nemek szerint elkülönített mellékhelyiségekkel. Rendelkezik továbbá a működéshez szükséges tárgyi eszközökkel, és telekommunikációs infrastruktúrával, melyek fejlesztése folyamatban van

Az Intézmény helyiségei az alábbiak:

1 ügyfélfogadó helyiség a várakozó ügyfelek számára

11 munkaszoba

4 interjúszoba az ügyfelek fogadására

2 csoportszoba

1 konyha

A Család- és Gyermekjóléti Központ feladatai

A Család- és Gyermekjóléti Központ az 1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról, valamint az 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény értelmében szolgáltatási, szervezési és gondozási feladatot lát el.

Az 1993. évi III. Szt. értelmében a családsegítés a szociális vagy mentálhigiénés problémák, illetve egyéb krízishelyzet miatt segítségre szoruló személyek, családok számára az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése, a krízishelyzet megszüntetése, valamint az életvezetési képesség megőrzése céljából nyújtott szolgáltatás.

A családsegítő szolgáltatás célja, hogy az egyén, valamint a család működésébe javulást érjen el, hogy az egyén saját erejéből legyen képes az élet kihívásainak megfelelni és problémáit önállóan megoldani.

Az 1997. évi XXXI. a Gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény alapelveként fogalmazza meg a gyermekek családban történő nevelését, ennek elősegítését, vagy a családba történő visszahelyezést.

A Család- és Gyermekjóléti Központ által biztosított gyermekjóléti alapellátás, szolgáltatás olyan, a gyermek érdekeit védő speciális személyes szociális szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi, érzelmi, értelmi és erkölcsi egészségének, fejlődésének, jólétének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését, valamint a szociális válsághelyzetben lévő várandós anya támogatását, a jelzőrendszer működtetését.

Az alapszolgáltatás, és a hatósági intézkedésekhez, tevékenységekhez kapcsolódó feladatok folyamatos biztosítása mellett a központ speciális szolgáltatások (utcai és lakótelepi szociális munka, kórházi szociális munka, kapcsolattartási ügyelet, készenléti szolgálat, jogi, fejlesztőpedagógiai és pszichológiai tanácsadás, családkonzultáció és/vagy családterápia, mediáció, menekültek integrációjának segítése) megszervezésével látja el a törvényben előírt feladatait.

A jogszabály által meghatározott, kötelezően ellátandó feladatok

Preventív tevékenységi körében:

- figyelemmel kíséri a lakosság szociális és mentálhigiénés helyzetét, feltárja a problémák okait és jelzi azokat az illetékes hatóság vagy szolgáltatást nyújtó szerv felé
- a családok segítése érdekében veszélyeztetettséget és krízishelyzetet észlelő jelzőrendszert működtet. Elősegíti a jegyző, továbbá a szociális-, egészségügyi intézmények, a rendvédelmi szervek, a gyermekjóléti szolgálat, a pártfogói felügyelői és a jogi segítségnyújtói szolgálatok, a társadalmi szervezetek, egyházak és magánszemélyek részvételét a megelőzésben

Az életvezetési képesség megőrzésében, illetve a jelentkező problémák megszüntetése érdekében:

- a szociális, életvezetési és mentálhigiénés tanácsadást nyújt

- tájékoztatást ad az anyagi nehézségekkel küzdők számára a pénzügyi, természetbeni ellátásokhoz, továbbá a szociális szolgáltatások formáiról, az ellátáshoz való hozzájárulás módjáról
- családgondozással elősegíti a családban jelentkező működési zavarok, illetve konfliktusok megoldását
- közösségfejlesztő, valamint egyéni és csoportos foglalkozásokat, programokat szervez
- a tartós munkanélküliek, a fiatal munkanélküliek, az adósságterhekkel és lakhatási problémákkal küzdők, a fogyatékkal élők, a krónikus betegek, a szenvedélybetegek, a pszichiátriai betegek, a kábítószer-problémával küzdők, illetve egyéb szociálisan rászorult személyek, és családtagjaik részére tanácsadást nyújt
- a családokon belüli kapcsolaterősítést szolgáló közösségépítő, segítő szolgáltatásokat nyújt

Általános segítő szolgáltatás körébe tartozó egyéb feladatok:

- elősegíti és ösztönzi a humán jellegű civil kezdeményezéseket
- kezdeményezi Újpest Önkormányzatánál
  - az önkormányzat kötelező feladatának nem minősülő ellátás, szolgáltatás helyben történő megszervezését
  - új szociális ellátások bevezetését
- szociális, gyermekvédelmi és egyéb információs adatokat gyűjt az ellátást igénybe vevő megfelelő tájékoztatása érdekében
- programokat szervez a településen élő lakosság számára
- az ellátotti jogokról, a gyermeki jogokról, valamint a szociális alapon igénybe vehető és a gyermek fejlődését biztosító támogatásokról való tájékoztatás, a támogatásokhoz való hozzájárulás segítése.

Szervezési feladatok:

- A család- és gyermekjóléti szolgáltatás feladata a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében a veszélyeztetettséget észlelő és jelző rendszer működtetése, a nem állami szervek, valamint magánszemélyek részvételének elősegítése a megelőző rendszerben, azaz a gyermekekkel kapcsolatban lévő intézmények, emberek információs hálózatának kialakítása
- Esetkonferencia szervezése és tartása a jogszabályban meghatározott intézmények közreműködésével
- Helyi kulturális, szabadidős programokat szervező intézményekkel, civil szervezetekkel való együttműködés

Gondozási feladatok:

- A veszélyeztetettséget előidéző okok feltárása és ezek megoldására javaslat készítése,
- Családgondozás
- Hatósági tevékenységhez kapcsolódó gondozási feladatok ellátása
- Információnyújtás, tanácsadás, segítő beszélgetés
- Felkérésre környezettanulmány készítése
- Hivatalos ügyek intézésében segítségnyújtás
- Közvetítés más szolgáltató felé

Speciális szolgáltatásaik:

A családtervezési, a pszichológiai, a nevelési, az egészségügyi, a mentálhigiénés és a káros szenvedélyek megelőzését célzó tanácsadás vagy az ezekhez való hozzájutás megszervezése. Ezen belül:

- fejlesztőpedagógiai tanácsadás
- pszichológiai tanácsadás
- jogi tanácsadás
- utcai- és lakótelepi szociális munka,
- kapcsolattartási ügyelet helyszín biztosításával,
- kórházi – egészségügyi szociális munka,
- készenléti szolgálat biztosítása
- családkonzultáció/családterápia
- mediáció
- menekültek integrációjának segítése.

A Család- és Gyermekjóléti Központ szakmai tevékenységei

- Egyéni esetkezelés
- Szociális csoportmunka
- Közösségi szociális munka

A család- és gyermekjóléti szolgáltatással kapcsolatos általános feladatok, melyeket az alapellátási munkacsoport lát el

- *Általános szolgáltatások egyéni esetkezelés során:* életvezetési tanácsadás, a szociális ellátásokhoz való hozzájutás megszervezése, krízisintervenció
- *Csoportos, közösségi fejlesztő tevékenységek szervezése*
- *A csoport családsegítői az alábbi feladatokat látják el:* szociális és gyermekvédelmi esetkezelés egyénekkel, családokkal; ellátásban nem részesülő munkanélküliek, és irányítás esetén a foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülő aktívkorúak elhelyezkedését akadályozó külső és belső körülmények feltárása, azok megszüntetésére illetve enyhítésére, valamint a sikeres elhelyezkedésre irányuló segítő formák nyújtása; foglalkoztatási problémákat jelző kliensek támogatása egyéni és csoportos formában.
- *Preventív tevékenység a kerületben*
- *Hátralékkézelés és Hálózat Alapítványos ügyintézés*

A Család- és Gyermekjóléti Központ gyermekvédelmi alapellátással kapcsolatos feladatai, melyeket az alapellátási munkacsoport lát el

A gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése érdekében feladatunk

- A szülő, a válsághelyzetben lévő várandós anya illetve a gyermek teljes körű *tájékoztatása* a gyermeki jogokról és a gyermek fejlődését biztosító támogatásokról, a támogatásokhoz való hozzájutásról.
- Családtervezési, pszichológiai, nevelési, egészségügyi, mentálhigiénés és káros szenvedélyek megelőzését célzó tanácsadáshoz való hozzájutás megszervezése.

- A *válsághelyzetben lévő várandós anya* támogatása, segítése, tanácsokkal való ellátása, szükség esetén biztonságos elhelyezésének, lakhatási körülményeinek elősegítése. (A család- és gyermekjóléti központ és az illetékes védőnő haladéktalanul tájékoztatják egymást, ha a várandós anya válsághelyzetben van.)
- Az átmenetileg lakhatási és/vagy családi problémával küzdő kliensek hozzásegítése az *átmeneti gondozást, egyéb elhelyezést* biztosító ellátásokhoz - együttműködve az elhelyezést nyújtó intézmények családgondozóival - az elhelyezést kiváltó okok megszüntetéséhez.
- A családban jelentkező nevelési problémák és hiányosságok káros hatásainak enyhítésére, a rossz szociális helyzetben lévő szülők gyermekeinek hátrányos helyzetének kompenzálására az intézményen belül, illetve esetenként külső helyszíneken rendszeres és időszaki szabadidős programok szervezése, továbbá annak kezdeményezése, hogy a közoktatási intézmények, az ifjúsággal foglalkozó szociális és kulturális intézmények, társadalmi szervezetek minél szélesebb területeken nyújtsanak ilyen jellegű programokat a gyermekek részére.
- Amennyiben olyan nevelési probléma van a családon belül, mely a gyermek iskolai életbe való integrációját nehezíti, valamint a szülő illetve a törvényes képviselő *magántanulói jogviszonyt* kezdeményez, ebben az esetben az iskola megkeresésére kerül sor.
- *Hivatalos ügyek intézése* történhet külső és belső munkakapcsolat alapján. A tevékenység tartalmazza.

A gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében feladatok

A veszélyeztetettséget észlelő- és jelzőrendszer szervezése, összehangolása és működtetése a nem állami szervek valamint magánszemélyek részvételének elősegítése a megelőzés rendszerébe.

A tevékenységek összehangolására, folyamatos működtetésre, együttműködésre alkalmat adó lehetőségek:

- éves gyermekvédelmi tanácskozás (mely ez év elején megrendezésre került)
- esetmegbeszélések és esetkonferenciák (az idei évben hetente több alkalommal)
- jelzőrendszeri szakmaközi taácskozások (évente legalább 6 alkalommal)

A veszélyeztettség megszüntetése érdekében feladatok

Ebben a tevékenységkörben elsődlegesen korrekatív feladatot látnak el a Központ családsegítő munkatársai szociális segítő tevékenység/*családgondozás* keretében. A családgondozási munka feladatai: a családok összetartó erejének megőrzése, támogatása és az átmenetileg sérült vagy hiányzó családi funkciók helyreállításának elősegítése. A családok gondozása, segítése a családsegítők részéről tervezett, komplex tevékenység, melynek egyik legfontosabb módszere a segítő beszélgetés.

A családsegítők feladatai a veszélyeztettség megszüntetésére irányulóan:

- Családgondozás a családban jelentkező diszharmóniák, zavarok ellensúlyozására.
- Családi konfliktusok megoldásának elősegítése, különösen válás, gyermekelhelyezés és kapcsolattartás esetében.
- Amennyiben a gyermek veszélyeztetettségét a gyermek, illetve szülőjének vagy más hozzátartozójának egészségi állapota vagy fogyatékossága okozza, a szükséges egészségügyi vagy gyógypedagógia ellátás, beavatkozás kezdeményezése.

- Amennyiben a kialakult veszélyeztetettség az önkéntesen igénybe vehető gyermekjóléti alapellátások útján nem szüntethető meg, a családsegítő kezdeményezi esetenedzser útján a gyermek védelembe vételét, vagy más gyermekvédelmi hatósági eljárás megindítását.

A Család- és Gyermekjóléti Központ gyermekvédelmi hatósági intézkedésekhez, tevékenységhez kapcsolódó feladatai, melyeket a hatósági tevékenységhez kapcsolódó és speciális szolgáltatásokat ellátó munkacsoport lát el

A veszélyeztetettség megszüntetése érdekében feladatok

- Amennyiben a kialakult veszélyeztetettség az önkéntesen igénybe vehető gyermekjóléti alapellátások útján nem szüntethető meg, a családsegítő kezdeményezésére az *esetenedzser tesz javaslatot a védelembe vételi eljárásra* - mely hatósági intézkedéssel a gyámhatóság kötelezi a családot a veszélyeztető tényező megszüntetésére, valamint az esetenedzserrel való együttműködésre. A javaslat elkészítését – mely tartalmazza a kirendelendő esetenedzser személyét is – megelőzően esetkonferenciát kezdeményezünk az érintett szakemberek bevonásával.
- A védelembe vételi határozat jogerőre emelkedését követően 15 napon belül az *esetenedzser a család bevonásával* elkészíti a gondozási-nevelési tervet, mely tartalmazza az együttműködési kötelezettség feltételeit, elemeit.
- Eredményes védelembe vétel esetén az *esetenedzser* javaslatot tesz a védelembe vétel megszüntetésére.
- Amennyiben a védelembe vétel nem vezet eredményre vagy a gyermek azonnali elhelyezése válik indokolttá, akkor a esetenedzser javaslatot készít a gyermek *családjából történő kiemelésére*, leendő gondozási helyére vagy annak megváltoztatására.

A családjából kiemelt gyermek visszahelyezése érdekében esetenedzser által végzendő feladatok

- család gondozás biztosítása – az otthon nyújtó ellátást, illetve a területi gyermekvédelmi szakszolgáltatást végző intézmény család gondozójával együttműködve – a család gyermeknevelési körülményeinek megteremtéséhez, javításához a gyámhivatal által elfogadott egyéni elhelyezési terv alapján. Ennek keretében az esetenedzser felkeresi a gyermeket a gondozási helyén, rendszeres kapcsolatot tart a család gondozóval, véleményezi az eltávozások lehetőségét,
- szülő és gyermek kapcsolatának harmonizálása, folyamatos kapcsolattartásuk segítése, ennek keretében tájékoztatja a szülőt a kapcsolattartás fontosságáról, felhívja figyelmét a mulasztás következményeire,
- szülők nevelési, gondozási és háztartásszervezési ismeretekkel való ellátása, külső szakember bevonásával pl.: pszichológus, védőnő stb.
- gyermek családban történő neveléséhez, kapcsolattartáshoz szükséges szociális és egyéb ellátásokhoz való hozzájutás valamint ügyeik intézéséhez segítségnyújtás,
- szükség esetén segítségnyújtás az önálló életvitel kialakításához – továbbtanulás, munkavállalás elősegítése,
- tanácsadás a munkahelyi, partnerkapcsolati és esetleges konfliktushelyzetek megoldásához pl.: jogász, pszichológus, terapeuta bevonásával.

**A Család- és Gyermekejöléti Központ működését jellemző legfontosabb számadatok
alapellátás keretében ellátottak esetében**

**Alapellátás keretében ellátottak statisztikai adatai az értékelte időszak végén
(2016. december 31.) / nem halmozott adat**

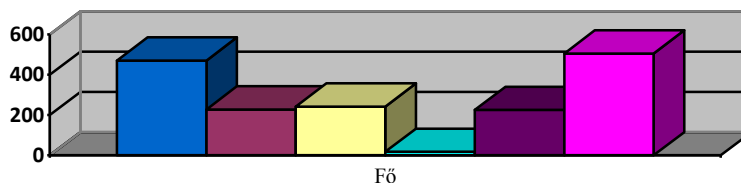
Ellátottak száma	2016 év / fő
Ellátott személyek száma összesen	2285
Ellátott családok száma összesen	1250

Ellátási forma	2016 év / fő
Egyszeri tanácsadásban részesült felnőttek száma	424
Egyszeri tanácsadásban részesült gyermekek száma	20
Egyszeri tanácsadásban részesültek családjainak száma	285

Ellátási forma	2016 év / fő
Együttműködési megállapodás alapján gondozott gyermekek száma	695
Ebből újként regisztrált gyermekek száma	609
Együttműködési megállapodás alapján gondozott felnőttek száma	752
Együttműködési megállapodás alapján gondozottak családjainak száma	551

**A szolgáltatást együttműködési megállapodás alapján igénybe vevő személyek száma
gazdasági aktivitás szerint az értékelte időszak végén (2016. december 31.)**

Gazdasági aktivitás	Fő
Foglalkoztatott	471
Munkanélküli	228
Inaktív	242
Ebből nyugdíjas	17
Ebből 15 éves vagy idősebb tanuló	225
Eltartott 0-14 éves korú gyermek	506
Összesen	1447

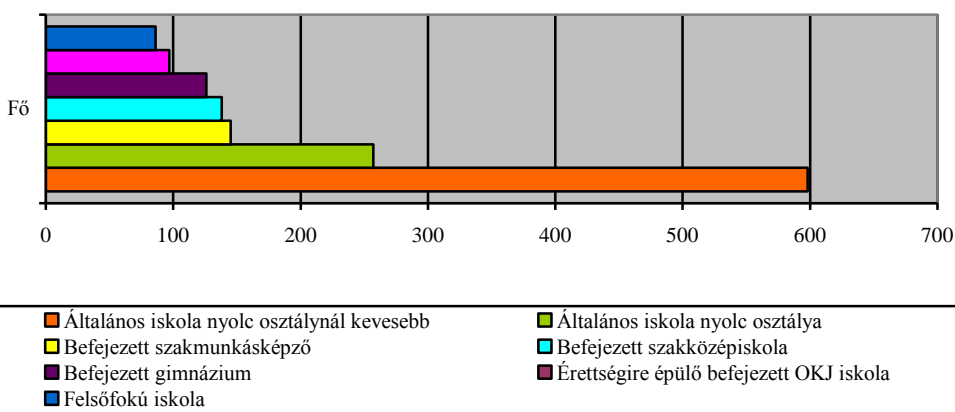

■ Foglalkoztatott	■ Munkanélküli	■ Inaktív
■ Ebből nyugdíjas	■ Ebből 15 éves vagy idősebb tanuló	■ Eltartott 0-14 éves korú gyermek

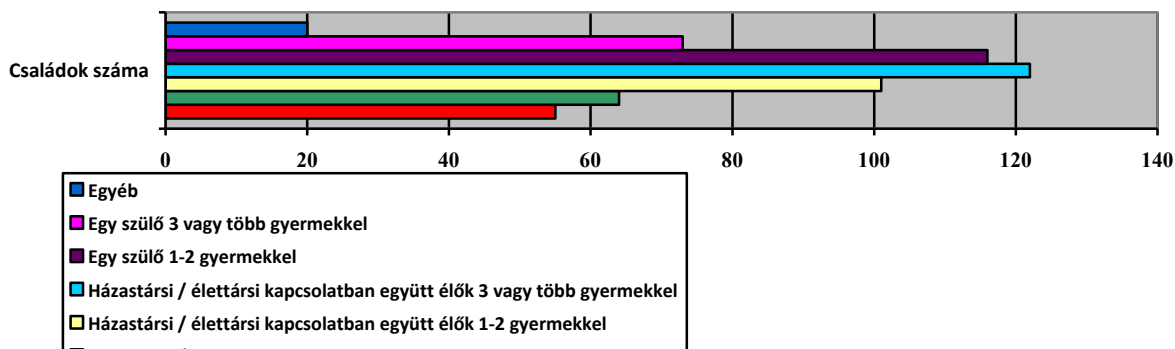
A szolgáltatást együttműködési megállapodás alapján igénybe vevő személyek száma legmagasabb iskolai végzettség szerint az értékelte időszak végén (2016. december 31.)

Gazdasági aktivitás	Fő
Általános iskola nyolc osztálynál kevesebb	598
Általános iskola nyolc osztálya	257
Befejezett szakmunkásképző	145
Befejezett szakközépiskola	138
Befejezett gimnázium	126
Érettségire épülő befejezett OKJ iskola	97
Felsőfokú iskola	86
Összesen	1447

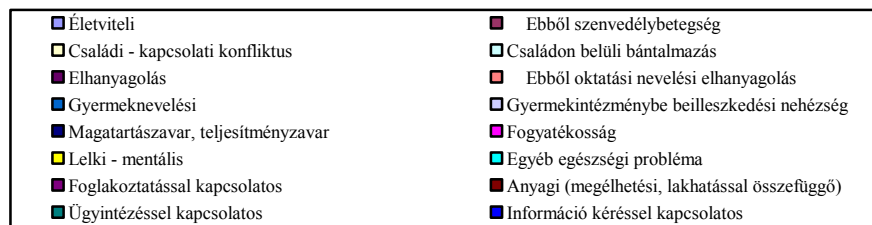
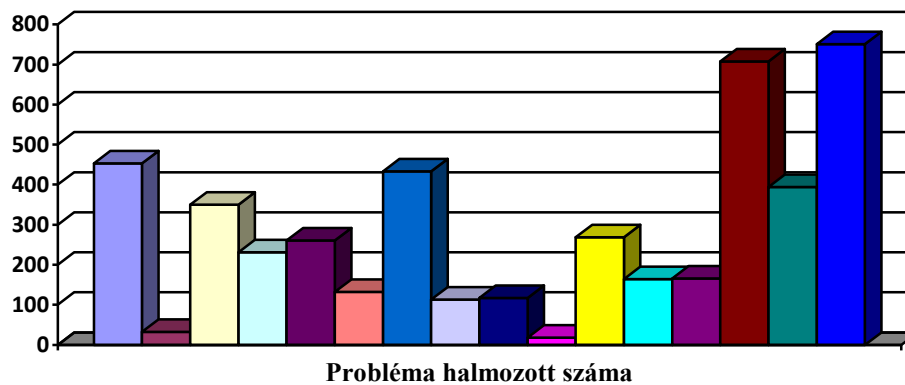
A szolgáltatást együttműködési megállapodás alapján igénybe vevő családok száma a család összetétele szerint az értékelte időszak végén (2016. december 31.)

Család összetétele	Családok száma
Egyedül élő	55
Házastársi / élettársi kapcsolatban együtt élők gyermek nélkül	64
Házastársi / élettársi kapcsolatban együtt élők 1-2 gyermekkel	101
Házastársi / élettársi kapcsolatban együtt élők 3 vagy több gyermekkel	122
Egy szülő 1-2 gyermekkel	116
Egy szülő 3 vagy több gyermekkel	73
Egyéb	20
Összesen	551

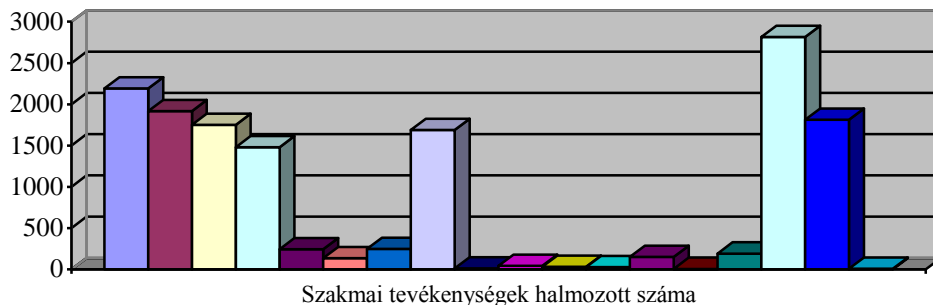
A szolgáltatást együttműködési megállapodás alapján igénybe vevő személyek száma a problémák halmozott száma szerint az értékelt időszak végén (2016. december 31.)

Probléma típusa	Probléma halmozott száma
Életviteli	453
Ebből szenvedélybetegség	32
Családi - kapcsolati konfliktus	350
Családon belüli bántalmazás	231
Elhanyagolás	261
Ebből oktatási nevelési elhanyagolás	132
Gyermeknevelési	433
Gyermekintézménybe beilleszkedési nehézség	113
Magatartászavar, teljesítményzavar	117
Fogyatékoság	18
Lelki - mentális	269
Egyéb egészségi probléma	164
Foglalkoztatással kapcsolatos	166
Anyagi (megélhetési, lakhatással összefüggő)	708
Ügyintézésrel kapcsolatos	394
Információ kéréssel kapcsolatos	751
Összesen	4592

Szakmai tevékenységek adatai az értékelte időszak végén (2016. december 31.)

Szakmai tevékenységek	Szakmai tevékenységek halmozott száma
Információ nyújtás	2192
Segítő beszélgetés	1917
Tanácsadás	1749
Ügyintézéshez segítségnyújtás	1479
Konfliktuskezelés	244
Kríziskezelés	135
Közvetítés ellátásokhoz való hozzáféréshez	248
Közvetítés intézményen belül (Jogi, pszich., fejl. ped.-i tan. ad.)	1687
Közvetítés átmeneti gondozásba	11
Szociális válsághelyzetben lévő anya gondozása	42
Szociális válsághelyzetben lévő kiskorú anya gondozása	31
Esetkonferencia	27
Esetmegbeszélés (szakemberek közötti)	151
Csoportmunka	6
Környezettanulmány elkészítésben való közreműködés	191
Szociális segítő tevékenység saját ügykörben	2814
Családlátogatás	1812
Adományközvetítés	8

■ Információ nyújtás	■ Segítő beszélgetés
■ Tanácsadás	■ Ügyintézéshez segítségnyújtás
■ Konfliktuskezelés	■ Kríziskezelés
■ Közvetítés ellátásokhoz való hozzáféréshez	■ Közvetítés intézményen belül (Jogi, pszich., fejl. ped.-i tan. ad.)
■ Közvetítés átmeneti gondozásba	■ Szociális válsághelyzetben lévő anya gondozása
■ Szociális válsághelyzetben lévő kiskorú anya gondozása	■ Esetkonferencia
■ Esetmegbeszélés (szakemberek közötti)	■ Csoportmunka
■ Környezettanulmány elkészítésben való közreműködés	■ Szociális segítő tevékenység saját ügykörben
■ Családlátogatás	■ Adományközvetítés

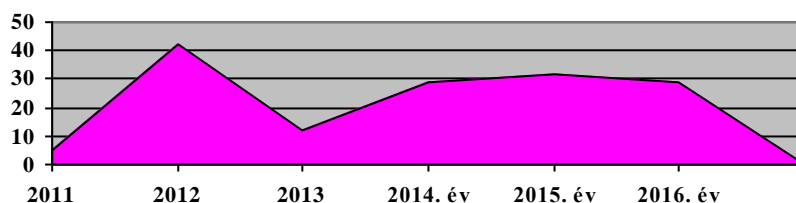
Az adományok közvetítésével **157 fő** részesülhetett különböző adományokban (Télapó ünnepség, "Mindenki Karácsonya", "Angyalka" program stb.)

Átmeneti gondozásban részesülő gyermekek és családjaik száma (2016. december 31.)

Megnevezés	Száma
Érintett gyermek	45
Ebből védelembe vett	10
Érintett családok	19

Az „Aranyhíd” Gyermekek Átmeneti Otthonában átmeneti gondozásba került gyermekek száma az adott években

	2011. év	2012. év	2013. év	2014. év	2015. év	2016. év
Gyermekek átmeneti otthonában gondozott gyermekek száma	5	42	12	29	32	29

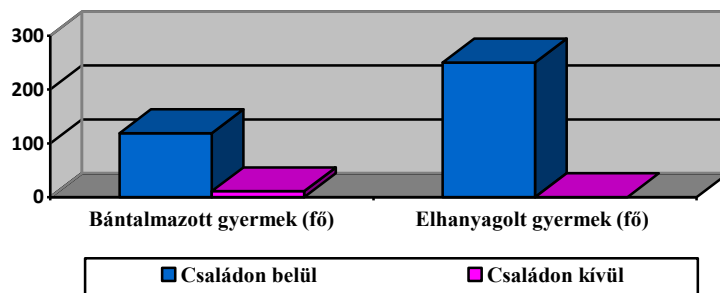

■ Gyermekek átmeneti otthonában gondozott gyermekek száma

A Gyermekek Átmeneti Otthonába bekerült gyermekeket a családsegítő / esetmenedzser kollégák rendszeresen látogatják, valamint rendszeresen konzultálnak személyesen és telefonon a gyermekek nevelőivel, gyermekfelügyelőivel. A Családok Átmeneti Otthonában lakó családokkal is rendszeres kapcsolatot tartanak, illetve rendszeresen konzultálnak személyesen és telefonon a családok gondozását ellátó családgondozóval és szociális segítővel/gondozóval.

Hatósági ügyben nem érintett bántalmazott és elhanyagolt kiskorúak (2016. december 31.)

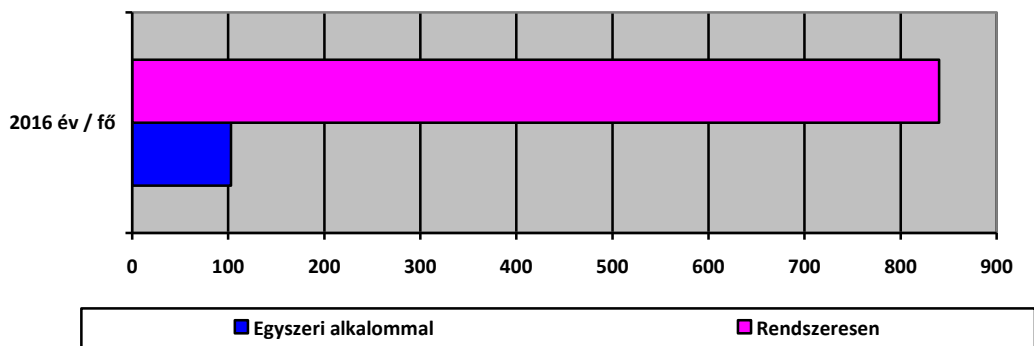
Megnevezés	Bántalmazott gyermek (fő)	Elhanyagolt gyermek (fő)
Családon belül	119	250
Családon kívül	11	
Összesen	130	250

A Család- és Gyermekjóléti Központ működését jellemző legfontosabb számadatok hatósági eljárás keretében ellátottak esetében

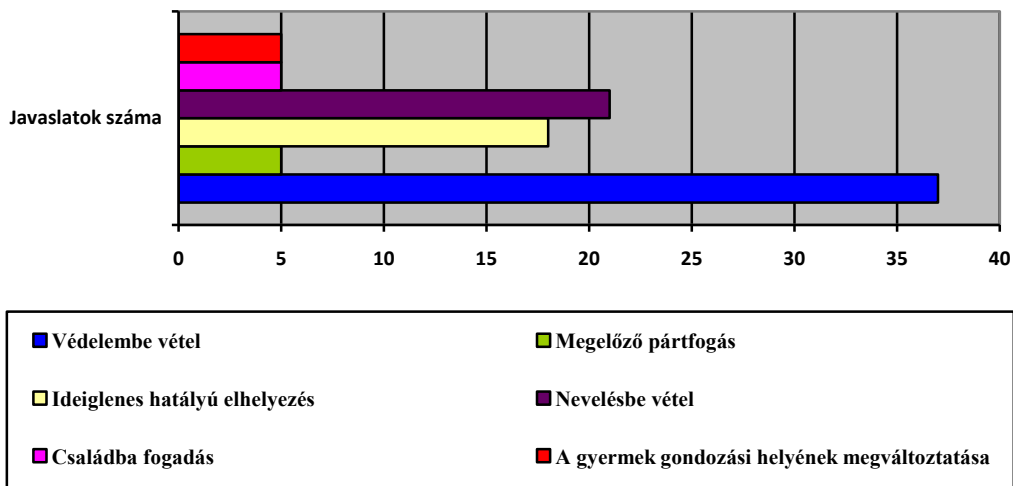
Szolgáltatásban részesülő személyek száma (2016. december 31.)

Igénybevétel módja	2016 év / fő
Egyszeri alkalommal	103
Rendszeresen	840
Összesen	943

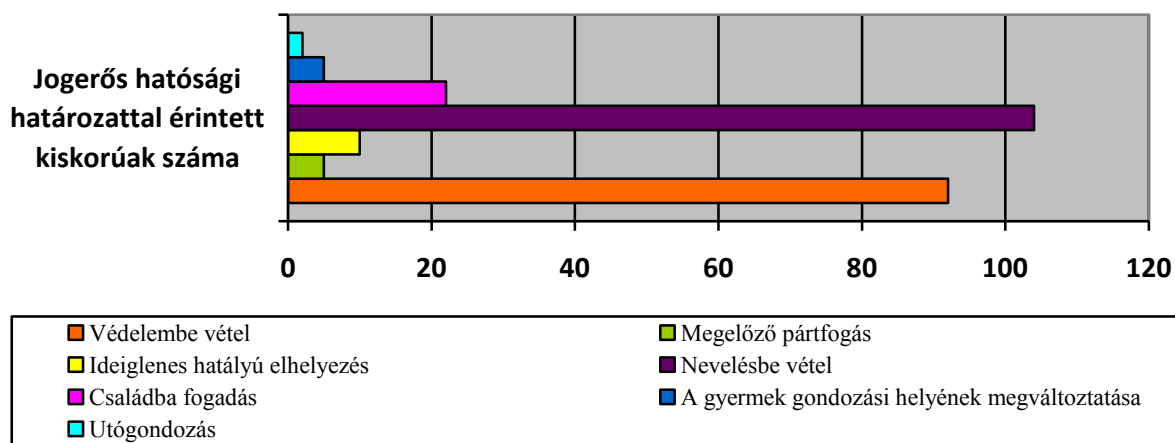
Hatósági intézkedésre tett javaslatok száma (2016. december 31.)

Hatósági intézkedés	Javaslatok száma
Védelembe vétel	82
Megelőző pártfogás	20
Ideiglenes hatályú elhelyezés	25
<i>Ebből harmadik személynél történő elhelyezés</i>	5
Nevelésbe vétel	40
Családba fogadás	10
A gyermek gondozási helyének megváltoztatása	5
Összesen	182

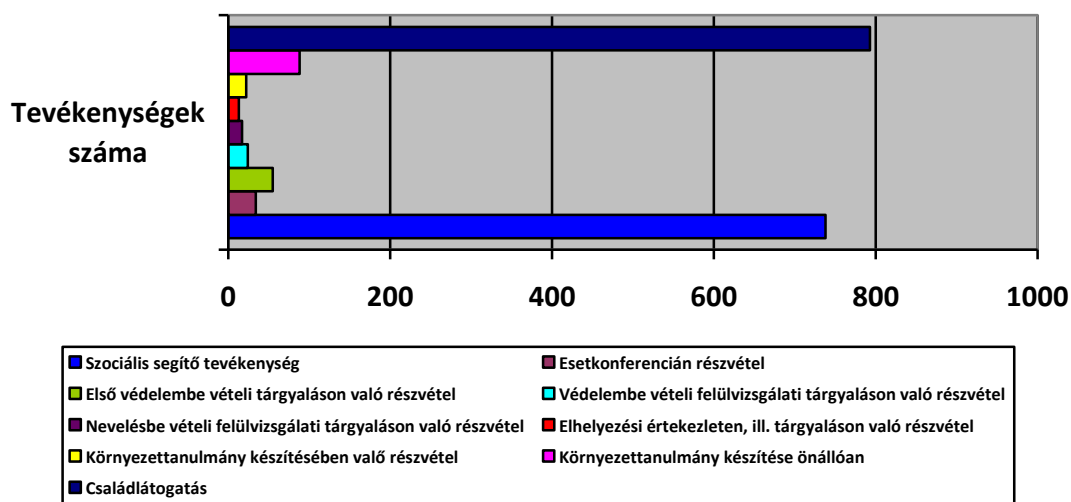
Jogerős hatósági határozattal érintett kiskorúak száma (2016. december 31.)

Hatósági intézkedés	Jogerős hatósági határozattal érintett kiskorúak száma
Védelembe vétel	92
Megelőző pártfogás	5
Ideiglenes hatályú elhelyezés	10
Ebből harmadik személynél történő elhelyezés	4
Nevelésbe vétel	104
Családba fogadás	22
A gyermek gondozási helyének megváltoztatása	5
Utógondozás	2
Összesen	240

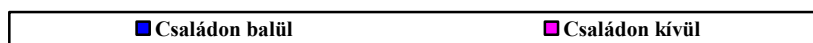
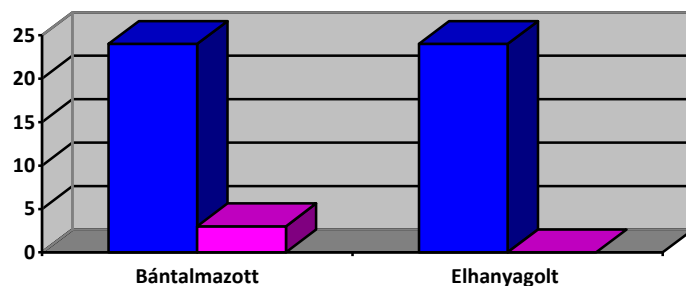
Hatósági intézkedéshez kapcsolódó tevékenységek száma

Tevékenység	Tevékenységek száma
Szociális segítő tevékenység	738
Esetkonferencián részvétel	34
Első védelembe vételi tárgyaláson való részvétel	55
Védelembe vételi felülvizsgálati tárgyaláson való részvétel	24
Nevelésbe vételi felülvizsgálati tárgyaláson való részvétel	17
Elhelyezési értekezleten, ill. tárgyaláson való részvétel	13
Környezettanulmány készítésében való részvétel	22
Környezettanulmány készítése önállóan	88
Családlátogatás	793
Összesen	1784

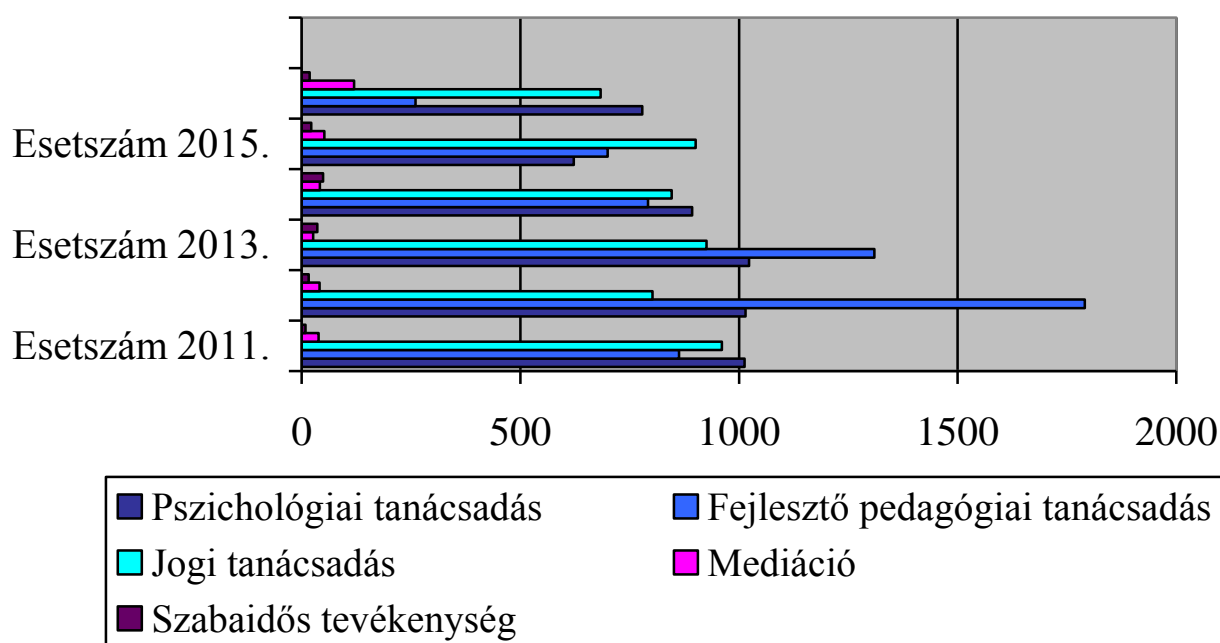
Hatósági ügyben érintett bántalmazott és elhanyagolt kiskorúak száma

	Bántalmazott	Elhanyagolt
Családon belül	24	24
Családon kívül	3	
Összesen	27	24

Szolgáltatás/alkalom a Család- és Gyermejkölési Központ munkájában (halmozott adat)

Intézkedések és tevékenységek tartalma	Esetszám 2011. év	Esetszám 2012. év	Esetszám 2013. év	Esetszám 2014. év	Esetszám 2015. év	Esetszám 2016. év
Pszichológiai tanácsadás	1013	1015	1023	893	622	779
Fejlesztő pedagógiai tanácsadás	863	1791	1310	792	700	260
Jogi tanácsadás	961	802	926	846	901	684
Mediáció	39	41	26	42	52	120
Szabadidős tevékenység	9	16	36	49	22	18

Hátralékkezelő csoport forgalmi adatai (2016. december 31-ig)

	2016. év
Hátralékkezelési tevékenységek száma	1230
Hátralékkezelésben érintett személyek száma	459

Hálózat Alapítvánnyal kapcsolatos ügyintézés

A rezsihátralékok rendezését 1996 óta folyamatosan segítik a **Hálózat a Budapesti Díjhátralékosokért Alapítványhoz** benyújtott pályázatokkal.

Az Alapítvány többféle segítséget kínál a tartozások rendezéséhez: hátralékkiegyenlítő támogatás útján 30-80% támogatás szerezhető meg távhő-, víz-, csatorna-, szemétdíj-hátralékok visszafizetéséhez. A támogatás feltétele, hogy a hátralék fennmaradó részét az ügyfeleknek egy összegben, vagy részletfizetési megállapodás szerint rendezni kell.

Jelenleg az említett támogatási kérelmek minden fajtáját kizárólag a helyi (kerületi) önkormányzat Család- és Gyermejjóléti Központján keresztül lehet benyújtani, melyhez az intézmény családsegítőjének írásos javaslata szükséges.

2016-ban **Hálózat Alapítványhoz 148** kérelmet továbbítottak, ebből 132 főnek ítélték meg a támogatást.

2016. első félévében az adható támogatás maximális összege 400.000 Ft volt, majd a második félévben 300.000 Ft.

Az elmúlt évben a legmagasabb összegű támogatást **43** kérelmező kapta meg.

A kimutatott összes tartozás:	67.122.963 Ft
Egy családra eső átlagos tartozás:	453.534 Ft
Kért támogatás:	43.819.720 Ft
Megítélt támogatás:	40.325.254 Ft

Az alapítványi támogatásokkal kapcsolatos munkájuk része az is, hogy a kedvezően elbírált kérelmekhez kapcsolódó kötelezően előírt önrész részletbefizetéseit minden ügyfelükönél folyamatosan nyomon követik, az igazolásokat az Alapítvány számára eljuttatják.

Az alapítványi átutaláshoz szükséges önrész teljes, vagy részleges befizetését **1128** alkalommal igazolták ügyfeleik ebben az évben.

Hátralékkezelési támogatás

A IV. kerületi Önkormányzat hátralékkezelési szolgáltatásához, a helyi rendelet szerint Intézményük javaslatával, és az általuk készített környezettanulmány és javaslat benyújtásával lehetett igénybe venni.

Az adósságkezelők feladata ezzel kapcsolatosan: környezettanulmány készítése az ügyfél lakásán, az adós törlesztési képességének megállapítása, adósságkezelési terv elkészítése, javaslattétel a Szociális Osztály számára a támogatás igénybevételéhez.

Kedvező elbírálás esetén az ügyféllel kötött együttműködési megállapodás alapján a hátralékkezelési folyamat nyomon követése, havi aktuális számlák befizetésének ellenőrzése, az ismételt eladósodás megakadályozása.

Az együttműködési megállapodástól való eltérés esetén tájékoztatják a Szociális Osztályt, amely dönt a támogatás további folyósításáról vagy visszavonásáról.

A tárgyidőszakban **52 új** ügyfélnek ítélték meg hátralékkezelési támogatást **12.136.595 Ft összegben**.

A támogatás folyósításához szükséges, adós által befizetendő önrész **4.045.532 Ft**.

A kérelmezők összes tartozása: **16.182.127 Ft**. (egy főre eső átlagos tartozás: **311.195 Ft**).

6 új kérelemhez kapcsolódó javaslatot és környezettanulmányt készítettek, ezek elbírálása 2017.-re húzódott át.

Statisztikai adatok az utcai szociális munkában

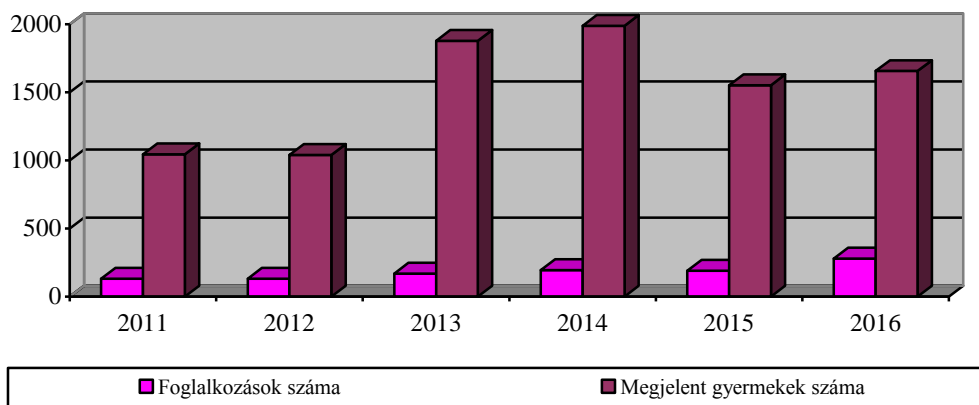
A 2016. évet három utcai szociális munkás kollégával kezdtük meg. A Rózsa u. 8. szám alatti telephelyen folytatnak klubfoglalkozásokat heti rendszerességgel a hét 3 munkanapján (hétfőtől szerdáig). Szervezett program klubon kívül **15** alkalommal voltak, melyeken összesen **394** gyermek vett részt. Kéthetente csütörtökön „utcáztak” a kollégák. Ilyenkor az utcán csellengő gyerekeket igyekeznek felkutatni, s számukra értelmes szabadidő eltöltési alternatívát felajánlani.

Kéthetente csütörtökönként (váltásban az „utcázással”) igény szerint gyermekek korrepetálását, pótvizsgára, osztályozó vizsgára való felkészítését is ellátják (szolgáltatásban részesült **79** alkalommal összesen **54** gyermek).

Idén egy nyári táborunk valósult meg Tihany-Sajkodon. Ezen táborozás alkalmával **18** halmozottan hátrányos helyzetű, speciális nevelési igényű gyermek számára biztosítottunk „nyaralási” lehetőséget. A tábor az önkormányzat és immár harmadik éve a Tiszta Formák Alapítvány pályázati támogatásának köszönhetően valósulhatott meg.

Klubfoglalkozáson megjelent gyermekek száma (halmozott adat)

	2011. év	2012. év	2013. év	2014. év	2015. év	2016. év
Foglalkozások száma	132	132	169	194	191	279
Megjelent gyermekek száma	1044	1039	1877	1989	1552	1656

Kapcsolattartási ügyelet

A Család- és Gyermejjóléti Központban 2016. január 1-től 2016. december 31-ig kapcsolatügyeletet igénybe vevő családok száma: **13** család.

A szolgáltatásnyújtásban résztvevő munkatársak száma: **6** fő.

Szakmai tevékenység halmozott száma: **119** alkalom.

Szolgáltatásban részesülők száma: **22** fő.

Készenléti Szolgálat

2016. január 1-től 2016. december 31. között érkezett krízishívások száma: **2** db.

Egy családgondozóra éves szinten átlagosan 3-4 hét készenléti szolgálat jut.

Ellenőrzések, a működés törvényessége

2016. januárban ISO külső audit keretén belül ellenőrizték Központunkat. A szakmai tevékenységet rendben találták.

Budapest Főváros Kormányhivatala célvizsgálat keretében ellenőrizte Központunk személyi feltételeit 2016. június és október hónapban.

2016. októberben ISO belső audit keretén belül ellenőrizték Központunkat.

Szakmai programok, együttműködések

Jelzőrendszeri tanácskozások az éves kötelező 6 alkalommal megvalósultak. A jogszabály által előírt márciusi jelzőrendszeri konferenciát is sikeresen megtartottuk. A jelzőrendszeri intézmények meghívásainak 8 alkalommal tettünk eleget, mely alkalmakkor a gyermekvédelem és a jelzőrendszer megfelelő működésének, és az együttműködés fontosságáról tartottunk előadást, konzultációt.

Sajnos általános tapasztalat, hogy a házi-gyermekorvosok, valamint a Gyermek Átmenet Otthona a jelzőrendszeri tanácskozásokon nem, vagy csak elvétve képviseltetik magukat.

Módszertani megbeszélés, illetve szakmai konferencia 2016-ban összesen **25** alkalommal volt, melyeken a Család- és Gyermekjóléti Központ szakmai egységvezetője, valamint a szakmai vezetők, illetve munkatársak minden alkalommal képviselték az Intézményt.

Munkatársaik részvételével a 2016. év végén kezdték meg a Zuglói Családsegítő és Gyermekjóléti Központ Munkaközvetítő Irodájával együttműködve az **ÁLLÁS MOST** program kidolgozását, amely munkaközvetítő, álláskereső szolgáltatásként a 2017-es év első felében kezdi meg működését.

Továbbképzések

2016-ban 3 fő tudott továbbképzésen részt venni.

Képzések, szakmai műhelyek

2016. novemberében részt vettünk a Kispesti Gyermekjóléti Központ által szervezett szakmai műhelyen, amely az álláskeresés lehetséges szakmai módszereivel foglalkozott.

Hallgatók fogadása szakmai gyakorlatra

Intézményünk nyitott arra, hogy szociális szakirányú (közép vagy felsőfokú) képzésben részesülő hallgatókat fogadjon. Az idei évben **2** hallgatót fogadtunk szakmai gyakorlaton, valamint **3** hallgatót egyszeri monitorozáson.

3.2. Újpesti Önkormányzati Bölcsődék Intézménye

Újpest demográfiai mutatói, különös tekintettel a 0-3 éves korosztály adataira:

A Védőnői Szolgálat 2016. 12.31-ei adatai alapján **2833 fő** 0-3 éves korú gyermek él kerületünkben. A korosztály 2015. évhez viszonyítva **56 fővel** növekedett az alábbi megoszlásban:

0-12 hó: **1004 fő**

12-36 hó: **1829 fő**

Az önkormányzat által nyújtott pénzbeli, természetbeni ellátások biztosítása:

	<u>2016.év</u>	<u>Változás mértéke 2015. évhez viszonyítva</u>
Étkezési kedvezményben, ingyenes étkezésben részesülők száma	597 fő	+146 fő
a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek száma	47 fő	-9 fő
Tartós beteg gyermekek száma	52 fő	+12 fő
Nagycsaládos családban nevelkedők száma	132 fő	+12 fő

2016-ban is elmondható, hogy az ellátások igénybevétele az előző évhez képest növekedett, az ingyenes étkeztetés nagyságrendileg a harmadával nőtt. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma közel 10%-kal csökkent.

A bölcsődei gondozási díj mértéke 2016-ban is változatlan maradt, napi 500 forint. A fenntartó önkormányzat a Gyvt. és a helyi önkormányzati rendelet értelmében a meghatározott egy főre eső jövedelem esetén fizetési kedvezményt biztosított. Gondozási díjkedvezményben részesülők száma: 566 fő (2016.12.31.-i adat) A beiratottak 68,47%-a különböző mértékű kedvezményre jogosult.

Gondozási díj kedvezmény 2016. december 31.-i adatok szerint:

Kedvezmény mértéke	fő	Fizetett napi díj
100%	123	0ft
20%	24	400ft
40%	19	300ft
60%	45	200ft
80%	67	100ft
100%	278	0
Összesen	556	-

Az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások bemutatása:

- 2016-ban férőhelyváltozás nem történt, így az Újpest Önkormányzati Bölcsődék 818 kisgyermeknek biztosíthatott férőhelyet 9 bölcsődei telephelyen.
- A bölcsődei ellátást elsősorban azok a családok, szülők vehették igénybe, akik munkavégzésük miatt gyermekeik napközbeni ellátását nem tudták megoldani. a jelzőrendszer tagjainak javaslatára bölcsődei nevelést biztosítottunk (egyéb okok miatt) a rászorult családok gyermekeinek is.
- Az újpesti bölcsődékben lehetőség volt a sajátos nevelési igényű gyermekek elhelyezésére. Amennyiben ilyen gyermek került felvételre, ott a csoport létszáma nem haladta meg a 10,8 illetve 6 főt.
- a gyermekek bölcsődei elhelyezésekor törekedtünk arra, hogy a szülők által választott bölcsődében kapjon ellátást a gyermek. Amennyiben férőhely hiányában másik bölcsődét kellett felajánlanunk, abban az esetben is a közös döntésre alapoztuk az ellátás helyének kiválasztását. Fontos, hogy a szülővel egyeztetve a lakóhelyhez közeli, illetve a munkába járás útvonalába eső bölcsődei férőhelyet biztosítsunk. Ennek ellenére előfordult, hogy nem tudtunk a családok segítségére lenni, mert az újpesten belül elhelyezkedő, felajánlott bölcsőde a kérelmező számára nem volt elérhető, vagy nem felelt meg.

- A nevelési évközben kért ellátást a kétéves kor alatti kisgyermek esetében csak akkor tudtuk teljesíteni, ha olyan csoportban történt férőhely lemondás melynek létszáma nem érte el a 12 főt.
- A nevelési év kezdetén (szept. okt) a bölcsődei felvételek probléma mentesek voltak. A sikertelen adaptációk száma nem érte el az 5%-ot (visszamonás, munkahely hiánya, kistestvér születése, stb. miatt).
- Elmondható, hogy a bölcsődei helyek iránt növekvő igény mutatkozik, ami a 2014. január 1-én bevezetett GYED extrával hozható összefüggésbe. A szülők mostanra felismerték az ellátással járó kedvezményeket, így már egyre többen kérik a gyermekeik bölcsődei elhelyezését a gyermek 15-20 hónapos korától. Szeptemberi csoport kialakításakor a két év alatti gyermekek homogén csoportokba kerülhetnek, évközben azonban a két év alatti korosztálynak a legnehezebb helyet biztosítani, a férőhelyre várakozás ezekben az esetekben több hetes/hónapos is lehet.
- Az év közbeni kérelmek növekedése miatt decembertől, illetve a nevelési év második szakaszában egyre nehezebb volt a gyermekek elhelyezése, a rendelkezésre álló férőhelyek hiányában.

A jelzőrendszer tagjaival való együttműködés tapasztalatai (gyermekvédelmi rendszer éves működésének értékelése):

A Család- és Gyermejjóléti Központtal a bölcsődei szakemberek kapcsolata megfelelő, rendszeres kapcsolattartás jellemzi.

- A Leiningen Bölcsődében egy gyermek volt, aki a Család- és Gyermejjóléti Központ gondozása alatt állt.
- A Pozsonyi Bölcsőde vezetőjével és kisgyermeknevelőivel rendszeres a kapcsolattartás egy S.O.S. Krízis Alapítvány Családok Átmeneti Otthonából érkezett gyermek, illetve egy veszélyeztetettsége miatt bölcsődei ellátásba került gyermek érdekében. A bölcsőde egy védelembe vett gyermek ellátásában is együttműködött.
- A Rózsaliget Bölcsődében két gyermek ügyében volt eseti kapcsolat a Család- és Gyermejjóléti Központtal
- A Homoktövis Bölcsődében egy gyermekkel kapcsolatban kért pedagógiai véleményt a Család- és Gyermejjóléti Központ.

A jelzőrendszer más tagjaival is megfelelő a kapcsolata a bölcsődék szakembereinek. A bölcsőde orvosok havi kötelező óraszámú 4 óra, amit a gyermekek érdekében orvosaink maximálisan teljesítenek. Figyelemmel kísérik a gyermekek egészséges fejlődését, konzultálnak a kisgyermeknevelőkkel, segítséget nyújtanak a családoknak. A védőnői hálózat és a bölcsődék kapcsolat a 2016-ban tovább fejlődött. A védőnői látogatások egyre gyakoribbak. Az intézmény és a védőnők között szakmai egyeztetések is történtek annak érdekében, hogy az ellátás, a gyermekek fejlődésének követése, valamint a családok segítése hatékonyabb legyen. Munkatársaink kapcsolatkezdemenyezőek, a védőnők kérésére segítséget biztosítottak egyedi esetekben. Védőnői kérésre 6 fő kisgyermek bölcsődei ellátását biztosítottuk. A Leiningen Bölcsődében, az Lakkozó Bölcsődében és a Homoktövis Bölcsődében a kapcsolat a Pedagógiai Szakszolgálattal a sajátos nevelésű gyermekek fejlesztése érdekében folyamatos, a fejlesztőpedagógusokkal együttműködésük partneri. Az óvodákkal a szakmai kapcsolat folyamatos.

Általánosan elmondható, hogy a jelzési kötelezettség teljesítésében akadályoztatás, probléma nem jellemző. A jelzőrendszer tagjai együttműködőek, egymás munkáját segítik. Az eset lezárásokról továbbra sem kapnak érdemi információt a bölcsődék kompetens szakemberei.

A jelzőrendszeren belüli partneri együttműködés megfelelő, az információ áramlás gyorsítása célszerű lenne a segítségnyújtás hatékonysága érdekében. A bölcsődékben a szakemberek bíznak abban, hogy a jelzőrendszer tagjai támaszkodnak a bölcsődei ellátásra, mert a kisgyermeknevelés, a korai integráció, önmagában segítség lehet a gyermekek védelmében. Kulcsfontosságú a védőnők és a kisgyermeknevelők együttműködése. A jelzőrendszeri tanácskozásokon fontos információk hangoznak el, amelyek segítik a bölcsődei szakemberek tevékenységét.

A bölcsődék gyermekvédelmi feladatainak ellátásában 2016-ban probléma nem merült fel. Kisgyermeknevelők, bölcsődevezetők, a szülők kezdeményezésére gyakran folytattak segítő beszélgetést, szükség esetén szakemberekhez irányították a nehézséggel küzdő családokat.

A bölcsődei ellátást igénybe vevő gyermekek változatos életkörülmények között nevelkednek, a családok többsége átlagos életszínvonalon él. A gyermeket egyedül nevelő száma emelkedett. Az ellátott gyermekek között egyre többen élnek olyan családban, ahol a létminimum és az ahhoz közeli életszínvonal megteremtésére is nehezen képesek a szülők. Azonban növekvő tendenciát mutat az olyan családok száma is, ahol a szülők és a gyermekek kiemelkedő életkörülmények között élnek, nevelkednek.

A gyermekek nagyobb csoportjait veszélyeztető helyzeteket nem tapasztaltunk az újpesti bölcsődékben ellátott gyermekek körében.

Az újpesti bölcsődék dolgozói 2016-ban több alkalommal is részt vettek szakmai tanácskozásokon, esetmegbeszéléseken. Ezek a rendezvények nagyon hasznosnak bizonyulnak a bölcsődei szakemberek számára, fontos információkat kaphatnak a gyermekvédelemmel kapcsolatban. A témák többször nem érintették a bölcsődei korosztályt, amit szakembereink pozitívként értékelték.

A bölcsődei gyermekvédelmi tevékenységet hatékonyabbá tehetné, ha szélesebb körben - akár médiajellelű információkkal, tájékoztatókkal (pl. szórólap a bölcsődékben) – ismertebbé tennék a gyermekvédelemmel kapcsolatos tudnivalókat az érintettek, szülők számára.

3.3. „Aranyhíd” Gyermekek Átmeneti Otthona

Az Aranyhíd Gyermekek Átmeneti Otthona önkormányzati fenntartású, alapellátási feladatokat ellátó, 24 fő elhelyezését biztosító intézmény, amely átmenetileg veszélyeztetett helyzetbe került kiskorúaknak nyújt otthont. Ellátási területe Újpest. A helyi önkormányzattal kötött szerződés alapján Budapest Főváros XV. és a XVI. kerülete gyermekei ellátását is az otthon biztosítja.

Az ellátottak száma:

2016-ban az otthonban összesen 42 gyermek került elhelyezésre, ebből 29 fő érkezett Újpestről.

A 42 gyermekből mindössze csak 8 fő került szakellátásba, s az ellátottak fele szüleikhez tért vissza, egynegyedének gondozását pedig valamelyik családtag vállalta fel a szülő helyett (testvér, nagyszülők, keresztszülők, nagybácsi, nagynéni). Az átmeneti gondozásnak megvan a maga létjogosultsága, hiszen a gyermekek fele hazagondozható, Újpesten ez az arány sokkal jobb. Dicséretes az a felderítő munka, amit a IV. kerületi Család- és Gyermekegészségügyi Központ

munkatársai és a gyámhivatal végez, amikor egy gyermek kapcsolatrendszerét feltérképezik, hogy ki tudná a gyermek további gondozását, nevelését vállalni a családból.

Nemek aránya:

A fiúk és lányok aránya évek óta nem mutat jelentős változást, mindig több volt a lány az ellátottak között. A kamasz lányok aránya rendkívül magas volt az előző évekhez képest. Ők, a 14-17 év közöttiek, akik többnyire saját maguk kéri a felvételüket, általában elhanyagolási, bántalmazási okokból.

Korábban a kisiskolások voltak többségben az intézményben. A kicsik szabálykövetőbb magatartásúak, mint a lázadó, határokat feszegető kamaszok, s ez nem kis próbatételt jelentett számunkra is. Bár idén néhány kisiskolás volt csak, mégis a problémát inkább ők jelentették, ugyanis az I., II. osztályos gyerekek között ugrásszerűen megnőtt a kezeletlen hiperkinetikus gyermekek száma. Az ilyen kisiskolások komoly ellátási gondot okoztak. Szerencsére a IV. kerületi gyermekpszichiáter, Dr Kovács Alíz hathatós segítségünkre van és normalizálja ezt az áldatlan állapotot, amit egy ilyen kisiskolás jelent.

A bekerülés okai az elhelyezését kiváltó problémák:

A bekerülés oka alapvetően nem változott az előző évekhez képest, ám nőtt azoknak a szülőknek a száma, akik kamasz gyermekükkel nem tudnak mit kezdeni, egyáltalán nem boldogulnak velük és úgy eldurvult a viszony, hogy a gyermek megveri a szülőt, avagy a szülő megrugdossa, veri a gyermekét.

Emelkedő tendenciát mutat a szülői felügyelet nélkül maradt kiskorúak száma, valamint a bántalmazott gyermek és a gyermek magatartási problémája miatt ellátásba került gyermekek száma.

A statisztikai adatok csalókák, ugyanis sokszor a szülő nem a valós okok miatt kéri a gyermek felvételét az otthonba, s az csak az otthonban, a gondozás közben derül ki.

Másrészt alig van olyan család, ahol csak egyetlen beutalási ok volna, s ne halmozottan jelentkezne a problémák (pl. egy ilyen csokor a hajléktalanná válás, életvezetési probléma, a szülők szenvedélybetegsége és a gyermek magatartási gondjai).

Az otthonba kerülő gyermekek családja egyszerre küzd számos nehézséggel: a szülők lakhatási problémája párosul a szülők egészségi, mentális gondjával, bizarr életvezetési stílusával, anyagi küzdelmekkel és a gyermek magatartászavarával, tanulási akadályozottságával. Ezek külön-külön is komoly próbatételt jelentenek egy családban, így halmozottan pedig egyáltalán nem, illetve alig tudnak megbirkózni vele.

Ami jelentős változást mutat az évek során: az átmeneti gondozás kezdeményezője szerinti változás. Egyre több a más intézmény által kezdeményezett ellátás és a gyermek saját kérelmére indított felvétel.

A gyámhivatal is egyre többször kötelezi a szülőt védelembe vétel mellett a szolgáltatás igénybevételére. Ezekkel a gyerekekkel bírnak a legkevésbé, ugyanis őket az ellenkezésből kell kimozdítanunk, s nagyon ellenállóak, a szülő pedig szívesen hárítja ránk a maga tehetetlenségét és gyermeknevelési kudarcát

Kikerülés az ellátásból:

Új jelenség, hogy a kikerülő gyermekek fele visszakérül ugyan a családjába, de nem ahhoz a szülőhöz, aki behozta, hanem a másikhoz, aki nem volt a törvényes képviselője addig. Ugyancsak új jelenség, hogy a gyermek többnyire nem a szüleihez, hanem a keresztszülőkhöz, a nagyszülőkhöz, a felnőtt testvéréhez stb. távozik az otthonból.

Kapcsolattartás a családdal:

Munkánk egy új dologgal egészült ki: a kapcsolattartást a gyermek családjával a lehető legtágabb körben kell értelmeznünk és kezelnünk, hátha találunk olyan személyt a családban, aki majd magához veszi a gyermeket a szülei helyett, azaz családba fogadja. Az otthon dolgozói éppen ezért mindent megtesznek azért, hogy ha egy gyermek bekerül hozzánk, akkor feltérképezzük a kiskorú kapcsolatrendszerét, meggyőződünk a kötődések milyenségéről, a szándékról és elkezdjük egy aktívabb munkát a hazagondozás irányába az egyéb családtaghoz, vagy nagyon sokszor a másik szülőhöz, aki eddig nem nevelte a gyermeket. Idén a munkánk legsikeresebb részét éppen ezeknek az „alvó kapcsolatoknak” a felélénkítése jelentette. A családgondozók ugyanis sokszor egy váratlanul előállt vészhelyzetben találkoznak a családdal, ott és akkor azonnali megoldás szükséges és a korábbiakról alig van valami előzményük. A jelzőrendszer éber, s a kirívó esetekben ma már lépnek is, mi azonban mégis olyan családokkal találkozunk az otthonban, ahol a probléma 6-7 éve létezik már a családban, s mégsem történt eddig semmi hathatós intézkedés a gyermek érdekében.

Személyi feltételek

Az Aranyhíd Gyermek Átmeneti Otthona 24 gyermeket fogadhat be. A gyermekek átmeneti otthonának szakmai munkáját 1 otthonvezető irányítja.

A gyermekotthonban két csoport ellátása biztosított:

- Egy csoportban (maximum 12 gyermek) 1 fő nevelő, 1 fő gyermekvédelmi asszisztens és 3 gyermekfelügyelő (váltott munkarendben) végzi tevékenységét.
- Az otthonban családgondozó, pszichológus, gyermekorvos, védőnő, képzőművészeti szakkörvezető, gondnok és biztonsági őr dolgozik még.

A szociális segítők szakmai fejlődéséhez, személyiségük, integritásuk védelméhez, a munkáltató biztosítja a belső (ISO oktatás) és külső továbbképzéseket (kreditpontok megszerzése), a szükséges szakmai támogató szolgáltatásokat (szupervízió, esetszbeszélés, kiégés elleni tréning). Az otthon dolgozói rendelkeznek a szükséges iskolai végzettséggel. A képzési tervünket teljesítettük.

A szakmai feladatok ellátása felkészültséget és empátiát kíván a dolgozóktól, jellemző a területen dolgozók gyors kiégése. A területen jelentős a fluktuáció: Egy év alatt 17 dolgozó volt állományban, melyből 8 fő távozott az év során. Jelenleg hiányzik 1 fő gyermekvédelmi asszisztens, és 1 fő családgondozó.

Szakmai munka

Konferenciák:

Szakmai teamünk aktívan részt vesz a gyermekek átmeneti otthonait érintő konferencián. Az otthonvezető és pszichológusunk révén az intézmény részt vesz az országos műhely munkában is. A Hilscher Rezső Szociálpolitikai Egyesület minden összejövetelén ott van valamelyik munkatársunk az ELTE és az ELTE TÁTK Szociális Tanulmányok Intézet szervezésében folyó műhelymunkában is folyamatosan részt vesz az otthonvezető és a téma iránt érdeklődő kolléganő. Szakmai folyóiratukba publikációt várnak tőlünk az együttműködés során tőlünk hallottak alapján, név nélküli esetleírásokat egy-egy érdekesebb gyermek ügyéről. 4 újságcikk és egy tévéinterjú mutatta be az otthonban folyó munkát.

Intézménylátogatások:

Fontosnak tartjuk, hogy más gyermekek átmeneti otthonaiból jó gyakorlatokat, ötleteket gyűjtve fejlesszük intézményünket és szakmaiságunkat., Az év során 5 intézménylátogatás volt nálunk a védőnők, a családjogi bírák, két család és gyermekjóléti központ munkatársai és a XV. kerületi gyámhivatal részéről.

Munkatársi értekezlet:

Rendszeresen, hetente tartunk team megbeszélést a kollégákkal, hogy kicseréljük tapasztalatainkat, megfigyelésinket a gyermekekről, a szülőkről.

Munkatársi értekezletünkbe beépítettük a személyiségfejlesztő foglalkozásokat, amelyet a pszichológusunk tartott és nagy-nagy elégedettséget váltott ki a dolgozók körében, mivel nagyon oldott formában tartotta ezeket és érthető nyelven. A jövőben kipróbálnánk egy szakmai irodalomfeldolgozó részt az értekezleten, melyen a szociális esetmunka, a gyermekvédelmi szakirodalom, a gyermekvédelmi szabályok és intézményrendszer, illetve saját új elgondolásunk egyes darabjait vennénk sorra és vitatnánk meg.

Esetmegbeszélő:

Rendszeresen részt veszünk a kerületek által szervezett esetmegbeszéléseken, a jövőben a gyermekvédelmi asszisztent is bevonnánk ebbe a munkába.

Tárgyi feltételek

A gyermekek viselkedése egyre agresszívebb, viszonylag sok a rongálás az intézményben. Több ízben került sor rendőrségi intézkedésre a szülők nem szabálykövető magatartása miatt is, akik dühükben szintén rongálnak pl. a telefonközpontunkat a földhöz vágta az egyik tomboló szülő.

Az otthon felszereltsége elfogadható, bár szépnek csak a II. emeleti szint nevezhető, a többi eléggé leamortizálódott. A bútorok felújítását és a hálótermek festését a fenntartó tervezi. A székek felújítását az önkéntesek elvégezték és széppé is varázsolták őket. A lépcsőház korlátját is lefestették az önkéntesek ingyen, de azok már több helyen lekoptak. Kaptunk az önkéntesektől 2 kerti bútort, azaz padokkal egybeépített körasztalokat, amit nyáron remekül használtunk is. A gyerekek a ping-pong asztalt hiányolják, ami - a javíttatás ellenére - továbbra is összecuklik.

A fenntartó a II. emeletre fényvédő rolókat szereltetett, ami praktikus és jól kezelhető is. A fenntartó elvégeztette a pincebeázás megszüntetését, s remélhetőleg növelhetjük a raktározási területünket, amivel nagyon gyengén állunk.

A következő esztendőben a gyerekek ágyainak matracát fertőtleníttetni, géppel tisztítani kell, pótlásként 3-4 matrac beszerzése is szükséges. A hűtőszekrények elhasználódtak, cseréjük elodázhatatlan. (Sokszor inkább fagyasztanak, mint hűtenek és nem tudták tartósan megjavítani őket).

Együtműködések

Együtműködés a IV. kerületi Család- és Gyermekjóléti Központtal:

A IV. kerületből volt a legtöbb gyermek az otthonban, csak ebből a kerületből annyi gyermek érkezett, mint ahányan más esztendőben egy év alatt az egész otthonban voltak. Támogatjuk egymás munkáját a rendőrségen, a bíróságon, az iskolákban, a TEGYESZ-ben. Különösen a krízishelyzetekben, a bántalmazási ügyekben valósul meg jó együtműködés a kerület családgondozóival.

Sajnos a helyi gyámhivatal gyakran beutal, kötelez hozzánk gyermeket, de mi erről nem kapunk értesítést sem előre, sem utólag. Az is előfordul, hogy az otthonban lakó gyermek tárgyalására nem hívnak meg bennünket. Voltunk egy megbeszélésen a helyi gyámhivatalban, hogy ezen változtassunk. Egyre többször jönnek át az otthonnal megismerkedni a gyámhivatal munkatársai, legközelebb a gyámhivatal tesz látogatást az otthonban, s ezt ők kérték.

TEGYESZ:

A tárgyalásokon igényt tartanak a véleményünkre, teljes egyetértésünkkel zárulnak a megbeszélések, csak lassan. A fővárosi szakszolgálat már több hónapos késéssel sem tudja elhelyezni a szakellátás intézményeibe a gyermeket, annyira telítődött a rendszer. A szakértői vizsgálatokra hónapok után kerül csak sor, az elhelyezési tárgyalásokra újabb hónapokat várunk, amitől a gyermek szenved a leginkább, mert neki a bizonytalanságnál bármi jobb volna.

Egyéb együtműködések:

A kerület rendőrkapitányságával jó az együtműködés, azonnal számíthatunk rájuk és ők is ránk. A gyermekorvosunkkal együtt dolgozó védőnő, Varga Diána rendszeresen felkeresi a 6 éven aluli gyerekeket intézményünkben, tanácsadásával és vizsgálataival nagy hiányt pótol. A szakmai együtműködésekén kívül napivá vált a kapcsolatunk a Sanofi Gyógyszergyárral, akik már nem csak meghívják gyermekeinket minden ünnepségükre, ajándékozásaikra, kölcsön adják a nyaralójukat nyárra nekünk, hanem a mi rendezvényeinken is részt vesznek, illetve a tehetséges gyermekünket szponzorálják pl. hangszert vásároltak a muzsikusz kisfiúnak. Az ELTE szociális munkásai meglátogatták az intézményt és a jövőben terepgyakorlatot szeretnének itt végezni. A Kúria családjogi bírái is ellátogattak hozzánk, akik felvettek 2 dolgozót az egyesületükbe, hogy a kölcsönös információcsere megtörténjen a továbbiakban is. A bírósági gyermek elhelyezési perekben tanúként hallgatják meg az intézmény nevelőit. Az ENSZ Gyermekjogi Bizottsága főtí látogatásakor intézményünk is szerepelt a látogatási tervükben, s két gyermekvédelmi témában szeretnének bekapcsolni bennünket a projektjeikbe.

A gyermekvédelem szűkebb területe, az átmeneti gondozás bizony sűrítetten mutatja mindazokat a problémákat, amikkel a magyar társadalom küzd, a családjukon kívül nevelkedő, vagy ezzel fenyegetett gyerekek képviselője, csakúgy, mint a velük dolgozóké, kiemelkedően fontos feladat. Ez munka a szülőktől és a részünkről is folyamatos tanulást igényel. Ennek a tanulási folyamatnak az új eleme lesz a bevezetés előtt álló szupervízió is.

3.4. S.O.S Krízis Alapítvány – Családok Átmeneti Otthona

Az S.O.S. Krízis Alapítvány 1997 óta a fővárosi gyermekvédelem meghatározó szereplője. Az országban elsők között hozták létre az 1997. évi XXXI. törvényben meghatározott családok átmeneti otthona szolgáltatást, melyet folyamatosan működtetnek. 2014. évben két, majd az év második felétől három, önálló szakmai egységben, illetve a hozzájuk tartozó kiléptető-lakás rendszerben összesen 118 fő - 29 család - ellátását tudják biztosítani.

A Perényi Zsigmond utcai szakmai egység 40 fő, a Körvasút sori szakmai egység 25 fő, és a Lőcsei utcai szakmai egység 34 fő befogadására alkalmas, s az átmeneti otthonokhoz szervesen kapcsolódó külső lakásokban további 19 fő ellátására van lehetőség.

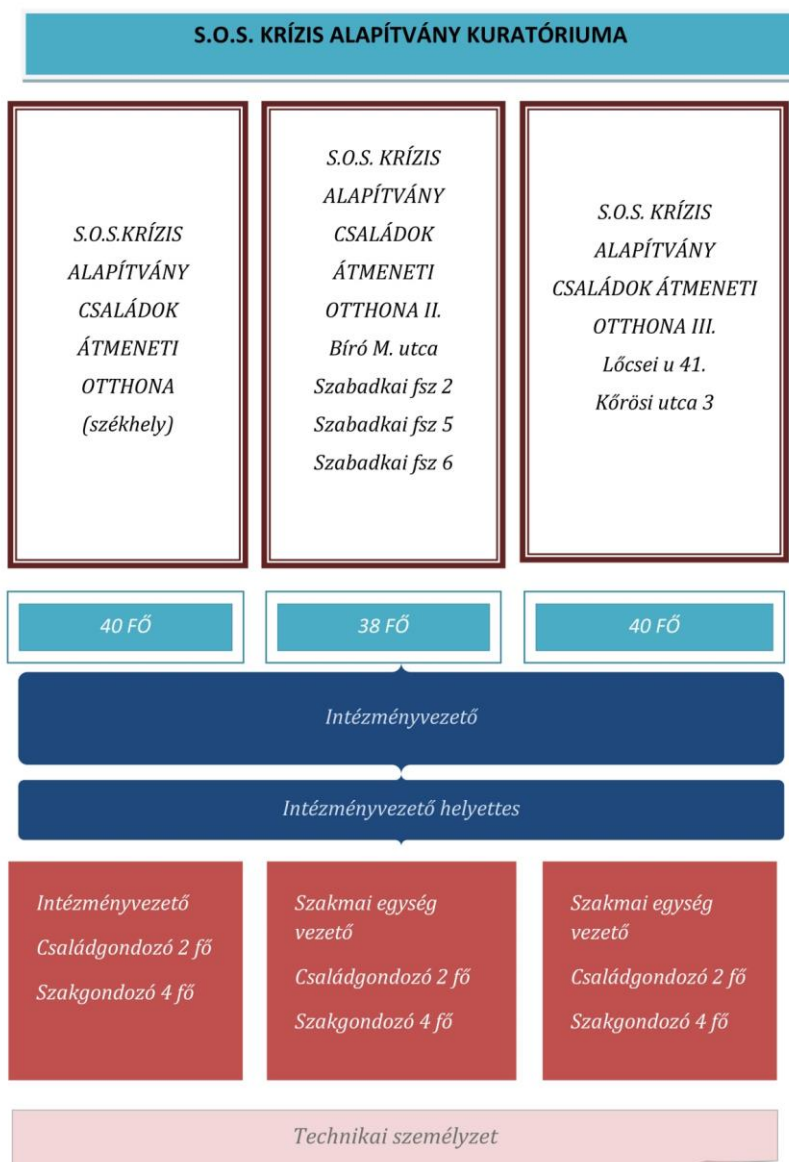
2008. évig kizárólag fővárosi ügyfeleket fogadták, később fokozatosan országos ellátási területűre módosították minden egységük működési engedélyét, így mostanra minden férőhelyükre tudnak rászorulókat fogadni az ország bármely részéről. Ellátási szerződésük van Újpest mellett Budapest Főváros XIII. kerületével, Józsefvárossal, valamint Biatorbágy településsel is - ezen önkormányzatok a tőlük megvásárolt szolgáltatás segítségével biztosítják a törvényben meghatározott ellátási kötelezettségüket.

Az 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról 51.§-a a következőképp határozza meg a családok átmeneti otthona szolgáltatást: „Az otthontalanná vált szülő kérelmére a családok átmeneti otthonában együttesen helyezhető el a gyermek és szülője, valamint legfeljebb 21. életévének betöltéséig a gyermek nagykorú testvére, ha az elhelyezés hiányában lakhatásuk nem lenne biztosított, és a gyermeket emiatt el kellene választani szülőjétől, családjától.”

A családok átmeneti otthona a gyermekvédelmi alapellátás részeként befogadja tehát a szociális vagy bántalmazási krízishelyzet miatt otthontalanná váló családot, amennyiben a lakhatás megoldatlansága miatt, a gyermeket el kellene választani a szüleitől. Az átmeneti otthonban az ellátási idő 12 hónap, mely az ellátott kérésére meghosszabbítható 6 hónappal, illetve tanköteles korú gyermek esetében a tanév végéig.

Szakmai állományukban szociális munkás, szociálpedagógus, szociálpolitikus, gyermek-és ifjúsági felügyelő, csecsemő- és kisgyermekgondozó, gyógypedagógiai asszisztens, szociális gondozó és ápoló végzettségű munkatársak támogatják a jellemzően sokproblémás családokat mindazon akadályok leküzdésében, melyek a biztonságos életvitel, stabil lakhatás megteremtésében gátolják őket. A szakmai stáb része a pszichológus és a jogász is, mentálhigiénés és jogi tanácsadást nyújtva az ügyfeleknek.

AZ S.O.S. KRÍZIS ALAPÍTVÁNY INTÉZMÉNYRENDSZERÉNEK FELÉPÍTÉSE

A három nagy szakmai egységben kerülnek elhelyezésre azok a családok, akikről az első személyes beszélgetést követően egyértelműen bebizonyosodott, hogy jogosultak az ellátás igénybevételére (kiskorú gyermeküket maguk nevelik, szülői felügyeleti joguk él, nem rendelkeznek más lakhatási lehetőséggel, beköltözhető ingatlannal, stb.).

Az átmeneti otthonban minden család családgondozót kap, aki a beköltözést követően 24 órán belül felveszi a kapcsolatot az új családdal. A következőkben közösen feltérképezik a család erőforrásait és deficitjeit, az alapján gondozási tervet készítenek, mely tartalmazza azokat a lépéseket, melyek a család helyzetének megváltoztatásához szükségesek, illetve az intézmény által ehhez rendelt támogatások körét. Minden, gondozásukba kerülő gyermekről egyéni gondozási-nevelési terv készül, mely a gyermek speciális igényeire, szükségleteire fókuszálva határozza meg a gondozás szükséges menetét, prioritásait.

Az átmeneti otthonokban munkatársaik lényegében „együtt élnek” az ott lakó családokkal, 24 órás szolgálatot adva, így valóban lehetőség van a mély segítő kapcsolat kialakítására.

Amennyiben egy család az átmeneti otthonban kellően megerősödött, üresedés esetén lehetősége van külső férőhelyen történő elhelyezésre pályázni. A külső férőhely - az

ügynevezett kiléptető lakások - célja kettős: egyrészt csökkenteni-megelőzni az intézményi elhelyezésből adódó hospitalizációs ártalmakat, másrészt fokozatosan felkészíteni a családot a gondozási idő letelte utáni önálló életre.

A KRÍZISPROGRAM

Alapítványuk 2005 óta az ország 14 krízisközpontjának egyike. Professzionális eszközökkel segítik a családon belüli erőszak áldozatait, önálló szakmai stábbal, titkos címen lévő védett házzal. Az Országos Kríziskezelő Információs Telefonszolgálat partnereként azonnali segítséget nyújtanak a bántalmazottnak, legyen szó egyedülálló felnőtt nőről vagy férfiről, gyermekekkel menekülő felnőttől vagy teljes családról.

A krízisprogramban 30 nap az elhelyezési idő, mely egy alkalommal meghosszabbítható 30 nappal. Ennyi idő áll munkatársaik rendelkezésére a bántalmazott lakhatásának biztonságos megoldására, a szükséges ügyintézés elvégzésére. Az ellátás időtartama alatt teljes körű ellátást biztosítanak a bántalmazottnak, beleértve a ruházattal történő ellátást, utazási költségeket, étkezést, tisztálkodó szereket, stb. Munkatársaik állandó ügyeletben, 24 órán keresztül fogadják a segítségkérő hívásokat.

FÉLUTAS-HÁZ

2016. II. félévétől Félutas- Ház működik az intézményben, 4 férőhellyel. Célja, hogy olyan bántalmazott családoknak nyújtson ellátást – maximálisan 5 évre -, akik korábban már laktak a krízisközpontok valamelyikében, illetve családok átmeneti otthona szolgáltatást is igénybe vettek. A hosszabb gondozási idő hosszabb és időkényszer mentes gondozási folyamatot tesz lehetővé: a mérsékeltbb gondozási szükségletű család már maga állja a lakás rezsijét, de bérleti, vagy térítési díjat nem fizet, előtakarékoskodik, egyéb tekintetben önellátó. Segítők: mentor (felsőfokú szociális végzettséggel), illetve szakgondozó (középfokú, szakirányú végzettséggel), szükség esetén pszichológust és jogi segítségnyújtást is biztosítanak.

AZ S.O.S. KRÍZIS ALAPÍTVÁNY ÁLTAL AZ ELLÁTOTTAKNAK NYÚJTOTT SZOLGÁLTATÁSOK

Szervezetük közel 20 éves múltra tekint vissza a gyermekvédelemben, a Gyermekvédelmi törvény megszületésével egy időben kezdték meg működésüket. A hosszú évek tapasztalatait folyamatosan beépítik ellátásukba, emellett munkatársaik korszerű és folyamatosan frissülő tudással rendelkeznek. 2016 évben újabb 3 kollégájuk szerzett MA szintű szociális diplomát, ezzel is mélyítve a szolgáltatást igénybe vevő klienseik számára nyújtható szakmai, módszertani ismereteiket, megjelenítve a szociális munka legfrissebb irányvonalait is.

Szervezetük nagy hangsúlyt fektet a szolgáltatásközpontú ellátásra. Vallják, a családok átmeneti otthonainak nem a lakhatási lehetőség biztosítása az egyetlen feladata.

Munkamódszereik és eszköztáruk folyamatos bővítésével olyan, komplex, a családot egységként kezelő, de az egyéni hiátusokat is figyelembe vevő re-szocializációs rendszerben dolgoznak, melynek elsődleges feladata a család problémáját kiváltó ok megszüntetése.

A gyermekvédelmi törvény célja, hogy megvédje a gyermek családban való felnevelkedésének jogát, ha a szülő elveszíti a lakhatását, s emiatt ki kellene emelni a gyermeket a családból. A gyakorlatban tapasztalják, ügyfélkörük többsége komplex problémacsoporttal érkezik az ellátásba, így a lakhatás elvesztése valójában nem az oka,

hanem a diszfunkcionális működés tünete.

Céljuk és feladatuk, hogy a náluk elhelyezett kliensek ezeknek a problémáknak a megoldásában nyerjenek megsegítést, hogy az átmeneti gondozás jogszabályban meghatározott idejének letelte után képesek legyenek önálló életet kezdeni, magasabb szinten, mint ahogy az ellátásba bekerültek. A cél megvalósítása érdekében minden esetben szoros team-munkában dolgoznak, bár minden családnak van önálló család,- és szakgondozója, akikkel a gondozási tervet egyeztetik, de a teljes team segítségére számíthatnak a gondozási terv megvalósulásában.

Az elhelyezés során - a lakhatás biztosítása mellett - rendelkezésre álló szolgáltatások:

- *Családgondozás:* a beköltözést követ. 24 órán belül a családgondozó felveszi a kapcsolatot a családdal, megtörténik az első interjú, majd folyamatosan formálódik a gondozási terv. A családgondozó szakmai munkája során a szociális munka és a szociálpedagógia teljes eszköztárát használva támogatja a családot. Intézményükben a *Gyermekeink védelmében* adatlap-rendszert használják, ezek közül az ATG3 nevű dokumentumban rögzítik a gondozási célt, s a cél megvalósulásához vezető eszközök, feladatok rendszerét, mely szerződéseket átlagosan 4 hetente felülvizsgálják, szükség szerint alakítják, módosítják az ügyféllel közösen. Ezen munkamódszer segítségével jól nyomon követhető az eset alakulása, az meghatározott feladatok teljesülése és a hozzájuk rendelt segítség, s egyben lehetőséget biztosít arra is, hogy flexibilisen tudjunk reagálni a gondozási idő alatt felmerülő problémákra.
- *Szociális ügyintézés:* a család mindennapjaihoz kötődő szociális ügyintézés támogatása, segítése. Céljuk, hogy klienseik jártasságot szerezzenek a különböző hivatalos ügyek intézésében, így - amennyiben erre van lehetőség - elsősorban az ellátott saját maga intézi az ügyeit, családgondozói támogatással.
- *Gyámhivatali ügyintézés:* a családban felmerülő családjogi, gyámügyi kérdések rendezésében való segítségnyújtás - pl. gyermek családi jogállásának rendezése, szülői felügyeleti jogot érintő kérdések.
- *Gyermeknevelési tanácsadás:* gyermek- és ifjúsági felügyelő, illetve csecsemőgondozó - nevelő munkatársaik rendszeresen tartanak gyermekcsoportokat az ellátott gyermekeknek, melyeken szocializációjuk, manuális készségeik fejlesztése mellett társas kapcsolataik alakításában is segítséget nyújtanak. Munkatársaik szükség szerint a gyermeket gondozó szülők rendelkezésére állnak, gyermeknevelési, konfliktuskezelési tanácsadással, gyakorlati segítségnyújtással.
- *Gyermekfelügyelet:* az átmeneti otthonokban elhelyezett gyermekek napközbeni ellátását elsősorban a helyben rendelkezésre álló intézmények (bölcsőde, óvoda) igénybe vételével oldják meg, hozzásegítve ügyfeleiket az ellátáshoz jutáshoz. Emellett intézményen belül rendszeres gyermekcsoportok tartásával biztosítják a gyermekek felügyeletét arra az időre, amikor a szülőnek olyan elfoglaltsága akad, mely ezt indokoltá teszi (pl.: orvosi ellátás, hivatalos ügyintézés). A szülő hosszabb távú akadályoztatása - pl. kórházi kezelés - idejére, ha a gyermek felügyelete más módon nem megoldható, gyermekek átmeneti otthona segítségét kérik.
- *Mentálhigiénés gondozás:* Alapítványuk pszichológusa heti rendszerességgel tart egyéni terápiás alkalmakat az azt igénylő ügyfelek számára. Fontosnak tartják, hogy beköltözést követően minden klienssel felvegye a kapcsolatot a pszichológus. Ez egyrészt fontos a lakhatás elvesztése miatti trauma feldolgozásában, másrészt az ügyfelek és a pszichológus közötti bizalmi kapcsolat létrejötté szempontjából.
- *Jogi tanácsadás:* Szervezetük jogásza előre egyeztetett időpontban az ügyfelek és a családgondozók rendelkezésére áll. Specializált területe az áldozatvédelem, de emellett polgári jogi ügyekben, családi jogi ügyekben is igen jártas.

- *Krizisellátás:* kiemelten a családon belüli erőszak áldozatai számára védett házat működtetnek, mely egy titkos címen lévő ingatlan. Az áldozat akár azonnal be tud kerülni a szolgáltatásba, ahogy teljes körű ellátásban részesül. A krízisprogram professzionális és speciális szaktudást igénylő feladat, melyet tapasztalt és a területen jártas munkatársaik végeznek, a szakmai stáb részeként, de attól elkülönülten.
- *Szükség szerinti teljes körű ellátás:* Ha családban olyan helyzet áll el, hogy a tartásra kötelezett szülők nem tudnak gondoskodni a családban élő kiskorúak ételmezéséről, ruházkodásáról, elemi szükségleteiről, úgy a szükséghelyzet azonnali feloldása érdekében teljes körű ellátásban részesülnek a kliensek. Természetesen nem céljuk ellátottaik hospitalizálása, intézményi függőség kialakítása, így minden lehetséges eszközzel a család önfenntartási képességének visszaállítása ilyenkor a gondozási cél.
- *Kiléptető-lakás lehetősége:* Az Intézményben hosszabb-rövidebb időt eltöltött, kellően megerősödött családok számára intézményük kiléptető-lakásokat tart fent, melyek célja kettős: egyrészt minimálisra csökkenti az intézményi hospitalizálódás káros hatásait, másrészt átmenetet képez a védett intézményi élet és a támasz nélküli, önálló életvitel között. A családok ez által fokozatosan visszavezethetők az önálló életvitel keretei közé, folyamatos és rendszeres, ám nem állandó támogatás biztosításával. A kiléptető lakáshoz jutás pályázati rendszerben történik, üres férőhely esetén nyilvános pályázatot hirdetnek az ellátottaknak, ezzel is erősítve a saját sorsukért, életükért történő felelősségvállalást. A pályázatokat a teljes szakmai stáb objektív pontrendszerben értékeli.
- *Alaprákó program:* Intézményeikben többségében gondozási elvárás, hogy az ellátott, lehetőségei szerint, takarékoskodjon, megteremtse az önálló lakhatás minimális alapját (kaució), vagy egy esetleges pályázati lakás felújításának költségeit. A védett körülmények között lehetősége van anyagi tartalék gyűjtésére, melyet kiköltözésekor egy összegben kap kézhez. Az Alaprákó program 2015. évtől került bevezetésre, melyben a törvényi feltételeknek megfelelően megállapított térítési díjből – a megtakarítás mértékének függvényében – további mérséklés jár, melyet a megtakarítással együtt vehetnek kézhez.

TÁRSADALMI JELENLÉT – EGYÜTTMŰKÖDÉS ÉS FELELŐSÉGVÁLLALÁS

Szervezetük 2009. óta nagy hangsúlyt fektet arra, hogy a szűkebb szakmai partnerek és az ellátottak megszólításán túl tágabb körben hívják fel a figyelmet bizonyos társadalmi problémákra. Munkatársaik 2016-ban is folytatták a már korábban megkezdett hagyományokat, és több iskolába visszatértek, újabban pedig megkezdték a családon belüli erőszak természetéről, a kezelés módjáról, illetve az emberkereskedelemtől és a prostitúcióról szóló képzések és osztályfőnöki órák megtartását.

Az iskolákban biztosított prevenciós tevékenység mellett több szakmai konferencián vettek részt előadóként, ahol gyermekvédelmi szakembereket, a rendőrség munkatársait, áldozatsegítőket, pedagógusokat szólítottak meg.

2016-ban a „Nők elleni erőszak megállítása” világnapja alkalmából rendezett szakmai konferencián a köznevelési intézmények dolgozóit szólították meg (elsősorban az óvónőket) amelyen a „Gyermekbántalmazás észlelése és felismerése az óvodás és kisiskolás korban” témában tartottak előadást szakértőik és meghívott vendégeik. A konferencián 100 fő vett részt, köztük a IV. kerület delegációja is. Remélik, hogy a délutáni, interaktív ifjúsági program, a szakellátásból érkező 50 fő 16-24 éves fiatalnak nyújtott maradandó élményt.

Ebben az évben is több esetmegbeszélőt, esetkonferenciát szerveztek, családgondozóik

szükség szerinti, szoros kapcsolatot ápolnak a család- és gyermekjóléti szolgálatok, központok családsegítőivel, esetmnedzsereivel. A IV. kerületi illetékességű ügyfelek esetében is egyre többször volt szükség szoros együttműködésre.

A családokkal foglalkozó szakemberek konzultációja, az ügyfelek hatékonyabb segítése érdekében több alkalommal esetmegbeszélésnek, illetve esetkonferenciának adtak helyszínt, vagy kollégáik mentek a IV. kerületi szakemberekhez.

TERVEK ÉS JAVASLATOK- Szakmai együttműködések és fejlődési utak

Az S. O. S. Krízis Alapítvány - jellemzően a civil szektor rugalmasságára - fennállása óta érzékenyen reagált a társadalmi változásokra. Igyekeztek a mindenkori igényekhez és gazdasági viszonyokhoz igazítani a szolgáltatásaikat. Azt tapasztalják, hogy a IV. kerületi, szorult helyzetbe került családok egyre nagyobb számban és hosszabb időre igénylik (munkanélküliség növekedése, szociális ellátottak körének csökkenése, a bedőlt lakáshitelek és a közműhátralékosok lakásvesztése) a családok átmeneti otthona elhelyezést.

A 2015-ben bevezetett duális családgondozás, meghozta a várt eredményt. A családgondozó a család egészének menedzselése mellett a felnőttek részletes gondozási folyamatát kíséri figyelemmel, a szakgondozó pedig a gyermekekre fókuszál. Ő tartja számon a kötelező oltásokat, az esetleges iskolai hiányzásokat, illetve a hiányos szülői kompetenciákkal rendelkező családok esetében tanítja és folyamatosan segíti a mindennapi gyermekgondozási és nevelési feladatok ellátását.

Ez azért is nagyon fontos, mert a gyakorlati tapasztalataik szerint egyre szélesedik az a képzeletbeli spirál, mellyel az ügyfélkör problémái leírhatóak. Az albrélet elvesztése - mint azt fentebb írták - csupán tünete bizonyos problémáknak, mely spektrumában jelentős bővülést érzékelnek. Egyre nagyobb számban jelennek meg a kezelt vagy kezeletlen pszichiátriai betegek, addiktológiai problémákkal küzdő ügyfelek, súlyos diszfunkciókkal rendelkező családok, egyre gyakoribb a családon belüli gyermekbántalmazás, párkapcsolati erőszak.

Nem kapcsolódik szorosan az ellátási szerződéshez, de Hellenbárt László intézményvezető-helyettes, a IV. kerületi intézményben, Kanizsai Dorottya Egészségügyi Szakképző Iskola és Gimnázium (1043 Budapest, Kassai u. 24/a) a családon belüli erőszak és az áldozattá válás elleni, prevenciók osztályfőnöki órákat tartott, ahol kb. 120 fiatal hallgathatott ismeretterjesztő előadást, tehette fel kérdéseit, illetve megtudhatta, hová fordulhat segítségért.

STATISZTIKAI ADATOK AZ S.O.S. KRÍZIS ALAPÍTVÁNY 2016. ÉVI ELLÁTOTTAIRÓL

Mint az a bevezetőből kiderült, szervezetük összesen 118 fő számára tud egyidejűleg elhelyezést biztosítani,

3 intézményben és a hozzájuk csatolt kiléptető-lakás rendszerben. Ez 29 családot jelent.

2016-ban összesen 289 főt (79 családot) láttak el. Elrettentő adat, hogy ehhez képest 485 család jelentkezését regisztrálták rendszerükben, ami 1676 fő rászoruló jelent, ezen felül 58 magzatot.

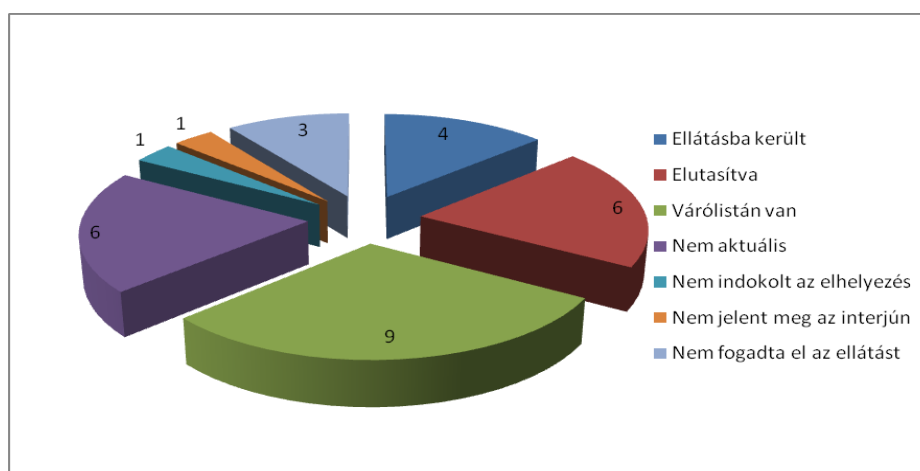
A fenti adatokat a IV. kerületi rászorulóakra szűkítve látjuk, hogy 2016. évben **38 olyan személyt** láttak el, akik elismerten újpesti kötődésűek. 2016-ban összesen 34 esetben érkezett jelzés intézményükhöz, elhelyezési szükségletéről (ezek egy részében a kliens saját maga telefonált, nem volt kapcsolata a Család-és Gyermekjóléti Szolgálattal), amiből 31 esetben

született tényleges felvételi kérelem, azaz a telefonos jelzést követően a kliens személyesen is befáradt valamelyik intézményükbe, s írásban kérelmezte az elhelyezést.

	Jelzések száma	Felvételi kérelmek száma
Család	34	30
Létszám	124 (+ 1 magzat)	107 (+ 1 magzat)

A ténylegesen jelentkezők ellátásba kerülési adatai az alábbi diagramon látható:

Mint látható, a hosszú várakozási idő alatt 6 esetben már nem volt aktuális a kérelem, mire értesítették a családot. Ez egyrészt biztatónak is tekinthető, hiszen többségében a természetes támaszok aktivizálódtak, s megoldották a lakhatási problémát, s tudomásuk szerint egyetlen esetben sem került sor gyermekvédelmi intézkedésre a lakhatás megoldatlansága miatt.

1 esetben nem volt indokolt az elhelyezés, mert - a társintézményektől jövő információk alapján - a család lakhatása biztosított volt. 5 esetben történt a felvételi beszélgetést követően elutasító döntés: 2 esetben olyan családról volt szó, akik már korábban laktak az intézményben, s akkori tapasztalataik, valamint a mostani jelentkezéskor tapasztalt agresszió miatt más ellátást javasoltak a családnak, egy esetben a család passzivitása és motiválatlansága, alacsony együttműködési hajlandósága volt az elutasítás oka, egy esetben a családban lévő édesapa felvételi interjú alatt is megjelenő agressziója és alacsony együttműködési hajlandósága volt az elutasítás oka.

További egy esetben a felvételi interjún tapasztaltak alapján elsődlegesen anyaoththoni elhelyezés volt indokolt, különös tekintettel arra, hogy az édesanya a nagymamával kívánt volna beköltözni. Egy esetben a család nem jelent meg a felvételi beszélgetésen, így vélhetően megoldódott a problémájuk, míg 3 esetben felvették ugyan a jelentkezőt, de az nem fogadta el az ellátást. 10 család jelenleg is várólistán van.

Az egyre nehezedő gazdasági helyzet, az elérhetetlen albérleti árak jelentős mértékben megnövelik a gondozási időt az egyes családok esetében. 2016. január 01-én 11 főt láttak el a IV. kerületből, ami 3 családot jelent, 2016. december 31-én pedig 4 családot, ami 14 főt takar. A 2016-ban lezárt esetekben a *teljes gondozási idő és annak 2016-ra eső rész*, az alábbiak szerint alakult.

Család létszáma	Teljes gondozási idő	2016-ra eső gondozási idő
4 fő	368 nap	145 nap
3 fő	485 nap	273 nap
4 fő	114 nap	114 nap
3 fő	14 nap	14 nap
3 fő	6 nap	6 nap
3 fő	3 nap	3 nap
4 fő	78 nap	78 nap

A lezárt és a folyamatban lévő esetekben 2016. január 01. és 2016. december 31. között összesen **5472 gondozási** napot jelentettek, amit ha elosztunk a statisztikához figyelembe vett létszámmal (38 fő) azt látjuk, hogy 143 napot, azaz átlagos 4,76 hónap ellátást vettek igénybe az egyes kliensek.

Ez 2016. december 31-i zárási adat, s 14 fő aktuálisan akkor is ellátásukban volt, azaz gondozásuk 2017-ben folytatódik.

2016. ÉVBEN ELLÁTOTT, IV. KERÜLETI KLIENSEKRE VONATKOZÓ STATISZTIKAI ADATOK

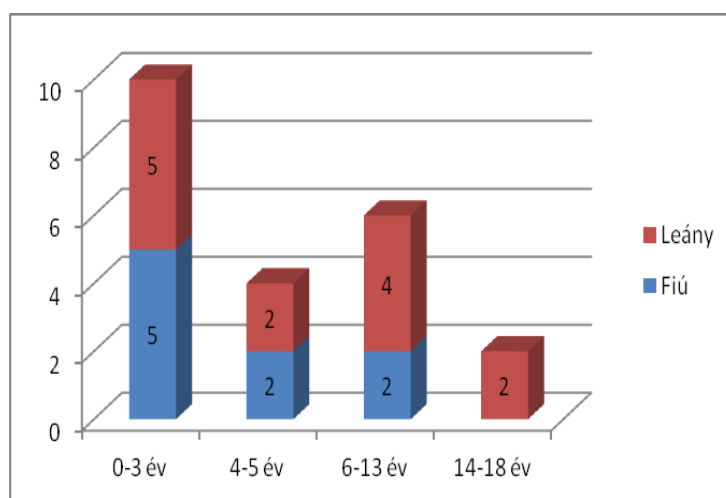
Családszerkezet

2016-ban 11 családot láttak el, ebből 8 került újonnan az ellátásba, 3 gondozási folyamat még 2015-ben indult meg. Az éves ellátotti létszámuk 38 fő volt, egyidejűleg **átlagosan közel 14,9 főt láttak el.** 2016-os évre vetítve az **igénybe vett gondozási napok száma 5472 volt.**

A **11 családból** 7 család volt egyszülős család, illetve 2 esetben a gondozási tartama alatt kellett az apával/élettárssal megszakítaniuk az ellátást, a házirend ismételt és súlyos megszegése miatt.

16 felnőtt és **22 gyermek** vette igénybe az ellátást, a gyermekek nemek szerinti megoszlásában a lányok voltak többségben (9 fiú és 13 leány).

A gondozásukban lévő családoknál a bekerülés kori gyermeklétszám az alábbiak szerint alakult:

Az ellátott gyermekek nem-és életkor szerinti megoszlása

Bekerülési okok

A bekerülési okokat vizsgálva 1 esetben családi viszály miatt kérték az elhelyezést – a fiatal szülők párkapcsolatát nem támogatták az anya szülei, így az édesanya a saját, vér szerinti szüleinél élt, az édesapa pedig szintén otthontalan édesanyjával egy panzióban -, 3 esetben elégtelenek voltak a lakhatási körülmények, s a családnak költöznie kellett addigi lakhelyéről emiatt. 2 esetben eleve nem volt tartós lakhatása a családnak: leginkább szívesebben lakáshasználóként éltek, vagy másik átmeneti otthonban/anyaotthonban laktak azelőtt. Egy családot önkormányzati bérlakásból lakoltattak ki, 2 esetben bántalmazó férj/élettárs elől menekült az édesanya gyermekeivel, másik két esetben a felbomló családi kapcsolatok miatt vált hajléktalanná a család.

Jövedelmi viszonyok

Általánosan elmondható, hogy a családok jövedelmét szinte kizárólag másodlagos transzferek, azon belül is jellemzően a gyermekek után járó jövedelmek alkotják. Ennek elsődleges oka az ügyfélkör igen kiszolgáltatott s emiatt erősen esetleges munkaerő-piaci helyzete. Összességében azonban elmondható, hogy az ügyfeleink által elérhető transzferek és az ügyfelek számára nyitott munkaerő-piaci lehetőségek jövedelemtermelő ereje nem nőtt jelentősen az elmúlt években, jellemzően 80.000 Ft és 100.000 Ft közötti jövedelmet voltak képesek előállítani ezeken az utakon, ami nem tekinthető jelentős elmozdulásnak az elmúlt évekhez képest. Ha figyelembe vesszük azt, hogy az elmúlt években hasonló mértékű jövedelmet voltak képesek megteremteni a kliensek, ellenben a piaci alapú megélhetési-és lakhatási költségek jelentősen emelkedtek, kijelenthető, hogy az otthonukat veszített családok esetében a reintegráció esélye, anyagi oldalról, jelentősen akadályoztatott.

Kimeneti utak

A 2016-ban lezárt 7 eset az alábbi megoldásokat hozta:

- 3 esetben a **vér szerinti család** oldotta meg a lakhatást – a gondozás során reálisan elérhető célnak kizárólag az bizonyult, hogy segítsünk helyreállítani az erodálódott családi kapcsolatokat.
- 1 esetben **albérletbe** költözött ki a család
- 1 esetben a gyermekek az újpesti „Aranyhíd” **Gyermekek Átmeneti Otthonába** költöztek a helyi család- és gyermekjóléti központ javaslatára, az édesanya pedig félig lakhatatlan, felújításra váró önkormányzati bérlakásába
- 2 esetben a család **másik családok átmeneti otthonába** költözött – ebből egy esetben bántalmazott édesanyjáról van szó, akit a krízisprogram keretében láttunk el, s hosszú távú anyaotthoni elhelyezés volt indokolt számára, a másik esetben pedig a család a gondozási idő alatt nem tudta megoldani azokat a problémákat, melyek a lakhatásuk megszűnéséhez vezettek, további átmeneti gondozásra volt szükség, s ezt egy másik intézmény biztosítja.

**PÉNZÜGYI BESZÁMOLÓ A IV. KERÜLETI ÖNKORMÁNYZAT ÁLTAL
BIZTOSÍTOTT ELLÁTÁSI DÍJ FELHASZNÁLÁSÁRÓL**

2016. év			
Megnevezés	Bevétel	Kiadás	IV. kerület 15 főre
			Perényi, Szabadkai u. lakás
MÁK normatíva	85 372 460		
Önkormányzati szerződés (3 kerülettől)	14 392 239		
- ebből IV. kerület	8 610 989		
Egyéb bevételek	15 679 221		
Bérleti díjak		7 860 128	
Bérleti díj			0
Elmű költség összesen		1 868 317	
Elmű költség arányosan			237 498
Távfűtés költsége összesen		158 818	
Távfűtés költsége arányosan			0
Víz és Csatorna díj összesen		2 371 509	
Víz és Csatorna díj arányosan			301 463
Közös költség összesen		207 135	
Közös költség arányosan			0
Gázmű költség		3 629 648	
Gázmű arányosan			461 396
Bérek+járulékok összesen		74 646 265	
Családgondozó bére (2 fő)			7 169 847
Szakgondozó bére (1 fő)			2 557 148
Fenntartás egyéb anyag költség (élelmiszer, tisztítószer, stb.)		5 790 942	736 137
Karbantartási költség		3 190 743	405 603
Egyéb költségek		15 496 039	1 969 835
Összesen:	115 443 920	115 219 544	13 838 927

3.5. Kapcsolat a jelzőrendszerrel, tagjainak tevékenysége, és tapasztalatai

3.5.1 Beszámoló a kerületi óvodák gyermekvédelmi munkájáról

Az óvodákban az óvodapedagógusok, a vezetők mellett szinte kivétel nélkül mindenhol van megbízott „gyermekvédelmi felelős”. A kapcsolatot a gyermekvédelemmel foglalkozó intézményekkel, szervekkel, személyekkel, az óvodavezető, az adott gyermek óvodapedagógusa, vagy az előbb említett gyermekvédelmi felelős tartja.

A Család- és Gyermekjóléti Központ rendszeresen szervez a jelzőrendszer tagjai számára megbeszéléseket, ahol személyes kapcsolat alakult ki, bármilyen kérdésükre megoldást keresnek, szívesen adnak tájékoztatás, segítséget nyújtanak.

Minden jelzőrendszeri megbeszélésen jelen vannak az óvodák gyermekvédelmi felelősei. Külön értéklik, hogy a Család- és Gyermekjóléti Központ egyre színvonalasabb előadásokat tart, szervez. Nagyon jónak tartják, hogy az előadások anyagát írásban is megkapják. A Gyermekjóléti Központ megbeszélésein nagyon jó, hogy tájékoztatást kapnak a változásokról, és a szolgáltatásokról.

A kapcsolattartás a jelzőrendszeri tagokkal rendszeres, a Család- és Gyermekjóléti Központ szervezésében. A jelzőrendszer más tagjaival ezeken a megbeszéléseken találkoznak. Munkakapcsolat kialakítására abban az esetben kerül sor, amikor szükséges. Egyedi esetek kapcsán tartunk kapcsolatot a jelzőrendszer tagjaival, például bírósági kérés, gyámhatósági konzultáció, stb. A legszorosabb az együttműködés a védőnőkkel.

A jelzőrendszeren belüli együttműködést, annak formáit, tartalmát megfelelőnek tartják. A kapcsolattartás rendszeres: a Család- és Gyermekjóléti Központtal, a BFKH IV. kerületi hivatala Gyámügyi Osztállyal, a Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat IV. ker. Tagintézményével, a Védőnői Szolgálattal, a Gyermekorvosokkal. Személyes és telefonon kért tájékoztatás során a segítséget megkapják, amely segítő jellegű tájékoztatás.

A jelzési kötelezettség teljesítése során nem jelzett egyik óvoda sem problémát.

Általában a gyermekvédelmi feladatok ellátása során egyedi megbeszélések megfelelő megoldást eredményeznek. Vannak azonban olyan esetek, amikor nem igazán tudják eldönteni, hogy meddig terjed az óvónői kompetencia, meddig „szólhat bele” a családok életébe (pl.: kiskorú gyermek felügyeli az óvodást.). Az utóbbi évben egyre gyakrabban tapasztalják, hogy csökken az együttműködés készsége a szülők részéről. Nem keresik a kapcsolatot, kerülnek a kommunikációt.

Saját kompetenciájukon belül az alábbi gyermekvédelmi feladatok ellátása okozott problémát:

- Szülő halála miatt a család segítése, veszélyeztetett helyzet megszüntetése.
- Tájékoztatás a segítség módjáról, lehetőségeiről.
- Problémát okoz a szakmai segítők hiánya. Korábban voltak szakmai segítők: fejlesztő pedagógus, pszichológus, akik az egyéni fejlesztésben segítettek, jelenleg kizárólag az SNI gyermekekkel foglalkozik a gyógypedagógus, de általában nem minden területet fejlesztenek, illetve kevés az óraszám.
- A logopédus kizárólag iskolába menő gyermekekkel tud foglalkozni, pedig egyre több a beszédfejlesztésre szoruló kisgyermek.

A kerületben, különösen saját működési területükön tapasztaltak alapján a családok szociális helyzete, életkörülményei változóak. Vannak nagyon jó körülmények között élő családok, a többsége megfelelő, átlagos körülmények közt él. A létszám kb. ¼-e rossz anyagi körülmények között él.

A gyermekek nagyobb csoportjait veszélyeztető a tapasztalatok alapján az **elszegényedés**.

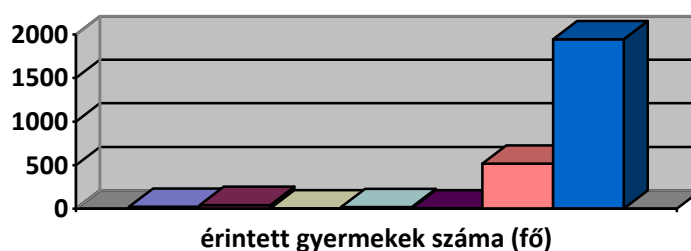
Rendszeresen részt vesznek a tanácskozáson, esetmegbeszéléseken, esetkonferenciákon. A tanácskozásokon a jogszabályok változásairól kaptak tájékoztatást, a Család- és

Gyermekjóléti Központ segít a jogi szabályozásokban eligazodni. Valamint a szakmai – gyakorlati kérdések megoldására is kaptak lehetséges megoldásokat, javaslatokat.

Probléma: szakmai segítő hiánya (logopédus, fejlesztő pedagógus, gyógypedagógus, pszichológus).

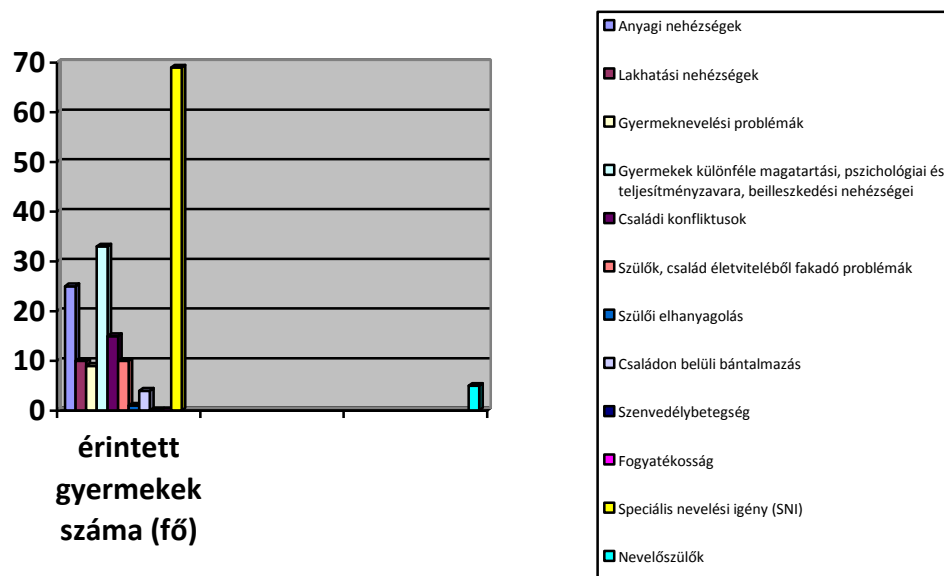
Személyi feltételek: az óvodákon belül a gyermekvédelmi feladatok ellátására van kijelölt személy.

Gyermekvédelmi adatok az intézményben	érintett gyermekek száma (fő)
veszélyeztetett gyermekek száma	21
hátrányos helyzetű gyermekek száma	42
halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma	4
védelembe vett gyermekek száma	17
szakellátott (állami gondoskodásban) elhelyezett gyermekek száma	3
nagycsaládosok száma (három vagy több gyermek)	518
étkezési kedvezményben részesülő gyermekek száma	1946

■ veszélyeztetett gyermekek száma
■ hátrányos helyzetű gyermekek száma
■ halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma
■ védelembe vett gyermekek száma
■ szakellátott (állami gondoskodásban) elhelyezett gyermekek száma
■ nagycsaládosok száma (három vagy több gyermek)
■ étkezési kedvezményben részesülő gyermekek száma

A veszélyeztetettség okai	érintett gyermekek száma (fő)
Anyagi nehézségek	25
Lakhatási nehézségek	10
Gyermeknevelési problémák	9
Gyermekek különféle magatartási, pszichológiai és teljesítményzavara, beilleszkedési nehézségei	33
Családi konfliktusok	15
Szülők, család életviteléből fakadó problémák	10
Szülői elhanyagolás	1
Családon belüli bántalmazás	4
Szenvedélybetegség	0
Fogyatékoság	0
Speciális nevelési igény (SNI)	69
Nevelőszülők	5

3.5.2 Beszámoló a kerületi iskolai gyermekvédelmi feladatok ellátása

Korábban a Család- és Gyermekjóléti Központtal való kapcsolattartást, mint feladatot, az önkormányzat által biztosított függetlenített gyermekvédelmi felelősök látták el. Munkaközösségük felszámolása nagy terhet rótt az iskolákra.

Azokban az iskolákban ahol az iskola tanulóinak zöme rendezett és gondoskodó családi környezetben él, ott a Család- és Gyermekjóléti Központtal való kapcsolat alkalmi, rendszeresnek egyáltalán nem mondható. Alkalmanként tartanak kapcsolatot, egy-egy konkrét eset kapcsán.

Így ezek az iskolák eseti kapcsolatban állnak a Család- és Gyermekjóléti Központtal. Telefonos vagy írásos megkereséskor segítőkészek, arról azonban szeretnének tájékoztatást kapni, hogy a Család- és Gyermekjóléti Központ rendszerében épp hány tanuló szerepel.

Azokban az iskolákban, ahol nagyobb a szociálisan nehéz, veszélyeztető életkörülmények között élő, hátrányos helyzetű tanulók aránya, a Család- és Gyermekjóléti Központtal nemcsak a rendszeresen megrendezésre kerülő jelzőrendszeri megbeszéléseken való találkozások alkalmával, hanem egy-egy kompetenciájukon túlmutató eset kapcsán is szoros, folyamatos az együttműködés. Bármikor rendelkezésükre állnak akár telefonon, akár személyesen fordulnak hozzájuk problémáikkal. Szükség esetén bizalommal fordulnak a Család- és Gyermekjóléti Központ felé gyermek veszélyeztető körülmény észlelése esetén.

Mivel az osztályfőnök lehetőségeihez képest figyelemmel követi a rábízott közösségbe tartozó tanulók gyermekjóléti helyzetét, ezért a családdal kapcsolatos információszerzésben, információátadásban kulcsszerepük van.

Ennek megfelelően kollégáik ebben az évben is több alkalommal készítettek el felkérésre pedagógiai szakvéleményeket egy-egy tanuló tanulmányi munkájáról, iskolai magatartásáról, közösségbe való beilleszkedéséről, és vettek részt esetmegbeszéléseken, esetkonferenciákon, amelyekre meghívást kaptak. Ezekre a kollégák észrevételeit a Család- és Gyermekjóléti Központ munkatársai meghallgatták, és intézkedéseikben figyelembe vették. Az ott elhangzottaknak megfelelően folytattak megbeszélést, nyújtottak segítséget a szülőknek, a gyermeknek, adott esetben a gyermekközösségnek és a kollégáknak.

A kerületi Család-és Gyermekjóléti Központ tájékoztatóin, tanácskozásain, előadásain, megbeszélésein rendszeresen részt vesznek, több előadást igen hasznosnak találtak.

A számunkra veszélyesnek ítélt helyzetekről jelzést tesznek az érintett szervezeteknek és a szülőknek is. A felmerülő problémával igyekeznek megkeresni a területileg illetékes Család-és Gyermekjóléti Központ munkatársait. Eddig bárhova fordultak, segítőkész szakemberekkel találkoztak. Vannak iskolák, ahol a Család-és Gyermekjóléti Központtal rendszeres problémamegoldó kapcsolatot építettek ki. Azonnali ellátást igénylő esetekben is gyors, rugalmas az együttműködés. Az iskola jelzéseit fogadják, az esetekről visszajelzést, tájékoztatást nyújtanak.

Egyre több iskolának alakul ki a Család-és Gyermekjóléti Központtal hatékony, együttműködő és az ügyeket jól kezelő partneri kapcsolata. Az iskola és a Család-és Gyermekjóléti Központ az esetek függvényében kölcsönösen megkeresi egymást. A Család-és Gyermekjóléti Központ szükség szerint jeleznek vélelmezett bántalmazás, elhanyagolás, veszélyeztetettség, igazolatlan hiányzás, illetve magas számú igazolt hiányzás miatt.

Azok az iskolák, ahol egyre több tanuló szorul segítségre, ott a Család-és Gyermekjóléti Központtal rendszeresen tartják a kapcsolatot. Szeretnék azonban, ha a kapcsolattartás még inkább kétirányú lenne, és a problémás családokról nem csak akkor kapnánk visszajelzést, amikor megkezdik, illetve lezárják a családgondozási folyamatot, hanem az ügy lefolytatása kapcsán is értesítenék az iskolákat a családdal megkötött megállapodásokról, a velük folytatott segítő munkáról.

A Család- és Gyermekjóléti Központ átalakításakor örömmel vették tudomásul, hogy az intézményben három pszichológus is segítséget tud nyújtani a rászorulóknak. Tudomásuk szerint több családnak is sikerült itt segítséget kapni.

Törekcsenek továbbra is a hatékony munka érdekében az együttműködésre, a közös gondolkodásra.

A központ által kezdeményezett munkamegbeszéléseken az iskolák igyekeznek minél többször képviseltetni magukat. A jelzőrendszeri megbeszéléseken, konferenciákon az iskolák munkatársai, kijelölt gyermekvédelmi felelősei igyekeznek rendszeresen részt venni.

A jelzőrendszer más tagjaival: védőnői szolgálattal, rendőrséggel aktív a kapcsolat. A védőnő egy héten 2-3 alkalommal jelen is van az iskolában, rendszeresen konzultálnak, tart felvilágosító órákat és végzi a kötelező vizsgálatokat. Rendszeresen részt vesznek az iskolák preventív programjaiban. Osztályfőnöki óráinkon gyakran vesznek részt egészségvédelmi témákkal.

Az iskolarendőrrel a heti/havi kapcsolattartás a jellemző, kirívó eset ritkán szokott történni, jobbára csak preventív, bűnmegelőzési előadás megtartására kérik fel. A Rendőrkapitányság munkatársai bűnmegelőzési, áldozattá válás megelőzési, közlekedési ismeretek és drogpreevenációs órákat tartottak az iskolák tanulóinak. A gyermekvédelemhez kapcsolódó ügyekben a rendőrség megfelelő gondossággal járt el.

A Pedagógiai Szakszolgálattal a legintenzívebb a kapcsolatuk, szülői kérésre vagy pedagógus javaslatára rendszeresen küldenek vizsgálatra gyermekeket és szakvéleményük figyelembe vételével szervezik meg számukra a fejlesztő foglalkozásokat.

Az iskola pszichológusi hálózat most van kialakulóban, 2016. december 1-től nagy örömeükre már van iskolapszichológus, aki e rövid idő alatt is számos problémahelyzet kezelésében, megoldásában van segítségükre.

A jelzési kötelezettség teljesítését nagyban befolyásolja, hogy az iskolák jelenlegi alkalmazottai közül senkinek nincs gyermek- és ifjúságvédelmi képesítése, végzettsége. Miután az intézményekben megszűnt a függetlenített gyermekvédelmi felelősök rendszere, a feladatot sok esetben az osztályfőnökök, osztálytanítók látják el. Így az eddig egy professzionális szakember kezében összpontosuló feladatot olyanok látják el, akik a jogszabályi háttérrel most ismerkednek, s ezt nem könnyíti meg a jogszabályok folyamatos változása sem. Ezért a kellő jogszabályi ismeretek hiányában sok esetben nem tudják, hogy a különböző problémákkal kit és mikor lehet, illetve kell keresni. Ebből adódnak bizonytalanságok és időbeli elcsúszások. Nincs olyan ember, aki erre a feladatra koncentrálna a gyerekekkel és a pedagógusok segítségére lehetne a feltárásban és a megelőzésben. A feladat koordinálása az iskolavezetésre hárul, sokszor a tanulók és szüleik meghallgatása is. Az iskolák csak egy részében van kijelölt gyermekvédelmi felelős, aki többnyire alsós tanító, napközis nevelő, vagy pedagógiai asszisztens.

Jelzési kötelezettségüknek ennek ellenére igyekeznek maradéktalanul eleget tenni. Hasznosnak ítélik meg, hogy a Család- és Gyermekjóléti Központ családsegítői, esetmenedzserei a jelzést követően felveszik a kapcsolatot az iskolákkal. Nehezíti az együttműködést a Család- és Gyermekjóléti Központ munkatársainak magas fluktuációja. Egy-egy család esetében többször is van szakember váltás.

A Család- és Gyermekjóléti Központ fogadja a jelzéseket és intézkedik. Minden jelzésükre kapnak választ. A hosszú ügymenet (hatósági intézkedések) miatt azonban a problémák kezelése elhúzódik.

Az iskolákban a pedagógusok figyelme a nehézsorsú gyerekek felé empatikus, támogató, segítő. Igyekeznek a gyermekvédelmi szabályoknak eleget téve végezni munkájukat. A gyermekvédelmi feladatok ellátásában elsősorban a szülők együttműködésének hiánya okozta a legnagyobb problémát. Ezekben az esetekben csak az iskola és a Család- és Gyermekjóléti Központ közötti szoros kapcsolattartás és együttműködésen alapuló munkavégzés hozott pozitív eredményt.

Sem az iskola, sem a Család- és Gyermekjóléti Központ nem hatóság, így csak közösen tudnánk igazán hatékonyan fellépni, illetve a hatóság elodázott döntéseinek megváltoztatását mi nem tudjuk felvállalni.

A kerületben élő gyerekek szociális életkörülményei igen változatos képet mutatnak a különböző szélsőségekig. Családok életében a biztos háttér és anyagi stabilitás épp úgy jelen van, mint a mindennapos létbizonytalanság. Újpest egyes területein, a gyermekek egy szűk rétege, igen jó körülmények között, rendezett és gondoskodó családi környezetben élnek. A többség átlagos életkörülmények között él. E mellett azonban egyre több iskola számol be arról, hogy egyre növekszik a családokon belül az anyagi veszélyeztetettség. Sajnos egyre több az elhanyagolt gyermek (fizikálisan és lelkileg). És egyre nő azoknak az eseteknek a száma, ahol nem feltétlen pénzkérdés a gyermek jóléte. A szülői felelősséget pedagógiai módszerekkel nem lehet kényszeríteni. A legfontosabb érv: a gyermek mindenekfelett álló érdeke. Ezt az érvet korábban csak néhány esetben kellett versenyeztetni a szülői önzéssel.

Az utóbbi időben azonban egyre több azon családok száma, aki anyagi problémákkal, lakhatási gondokkal küzd, esetleg kilakoltatás veszélye fenyegeti őket. A megélhetésért folytatott harc mellett a gyermeknevelés erőteljesen háttérbe szorul. Szülői felelőtlenség, nemtörődomség, a nevelés hiánya jelentős mértékben hozzájárul a tanulók veszélyeztetetté váláshoz. Egyéb hátrányos, veszélyeztető helyzetek még: szülők alacsony iskolai végzettsége, műveltségi szintje, munkanélküliség, alkoholizmus, elvált szülő.

Növekszik azoknak a gyerekeknek a száma, akiknek szülei nem tudják fizetni az önköltséges programokat (pl.: kirándulások, erdei iskola, színházlátogatások, táborok). Sok családnak jelent problémát az iskolai étkezés befizetése, mivel a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre a jövedelemhatártól való pár száz forintos eltérés miatt már nem jogosultak. Ezen probléma megoldására egyre nagyobb szükség lenne, mivel vannak olyan gyermekek, akik az iskolában eltöltött idő alatt alig, vagy nem minőségi ételt esznek. Ez gyakran vezet a gyerek fáradékonyságához, dekoncentrálttségéhez, esetlegesen magatartási problémáihoz. Nagy segítséget jelent az Önkormányzat által finanszírozott gyümölcs projekt, mivel ezek a gyerekek más körülmények között ritkán jutnak gyümölcshöz.

Nő a lakhatási nehézségekkel küzdő családok száma, s egyre több gyermek életét, iskolai teljesítményét nehezíti meg a család életviteli problémái, a szülői elhanyagolás. Egyre gyakoribb azon tanulók száma, akik "lelki terrorban" élnek, vagy érzelmileg súlyosan elhanyagoltak.

Nagy problémát jelentenek azok az esetek, amikor a szülők rossz kapcsolata, egymás közötti harca válás előtt, alatt vagy után veszélyeztetik a gyermek egészsége fejlődését, bizonytalanságot, zavart okozva a gyermekek mindennapi életében.

Sajnos szintén megfigyelhető az a tendencia, hogy nő a beilleszkedési, tanulási, magatartási, valamint pszichés zavarral küzdő gyermekek száma.

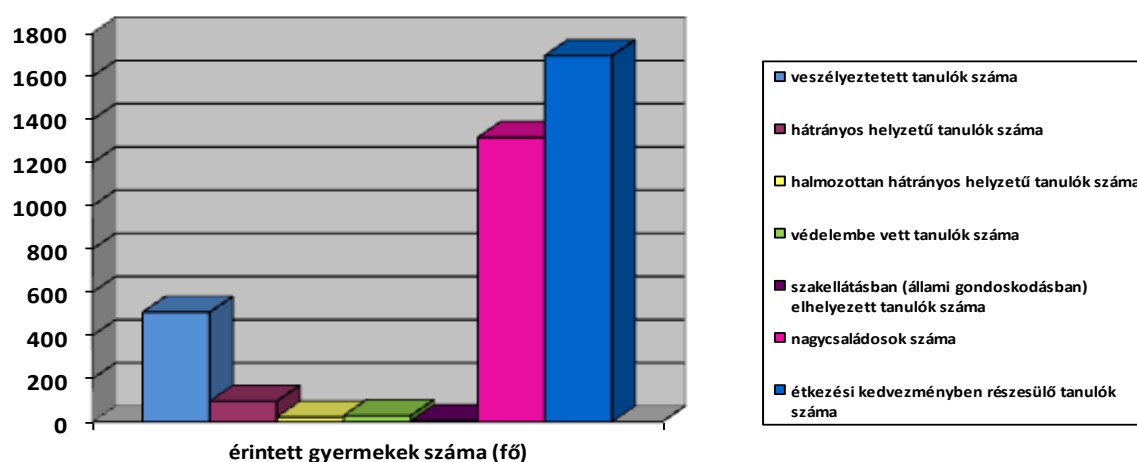
Sok iskolában jelent problémát a szülők érdektelensége gyermekük iskola előmenetele iránt. Nagy problémát jelent, hogy pont a veszélyeztetett gyermekek szülei azok, akik általában nem jelennek meg szülői értekezleteken, fogadóórákon. Ilyenkor az iskola egyik fontos feladata, hogy a szülői felelősséget tudatosítsák, a szülőket motiválttá tegyék gyermekeik vonatkozásában.

Súlyos problémát jelent a gyerekek egyre nagyobb számú energiatartalék fogyasztása. Hetedik osztálytól felfelé a fiatalok szubkultúrájában egyre számottevőbben jelen van az alkohol, a cigaretta és a különféle drogok használata. Hatékony az Önkormányzat által szervezett és támogatott kortársképzés. Ennek kiterjesztését azonban több évfolyamon is szükségesnek látják. Veszélyforrás az okos telefonok használata és az internet használatból adódó veszélyhelyzetek. Az internetes zaklatás, valamint visszaélések erősödő veszélyforrást jelentenek a gyermekek számára. A kontroll nélküli internethasználat kiemelkedő veszélyt jelent a tanulóira. Olyan tartalmakhoz férnek hozzá, amelyek nem életkoruknak megfelelő. A bullying korjelenség, melytől nagyon nehéz megóvni a fiatalokat. A bizalmi viszony kialakításával, a személyes figyelemmel, a felvilágosítással próbálnak ellene tenni. Megjelenik az iskolába nem járás is, és sajnos bármilyen indokkal az orvosnál megjelenő tanuló kaphat igazolást.

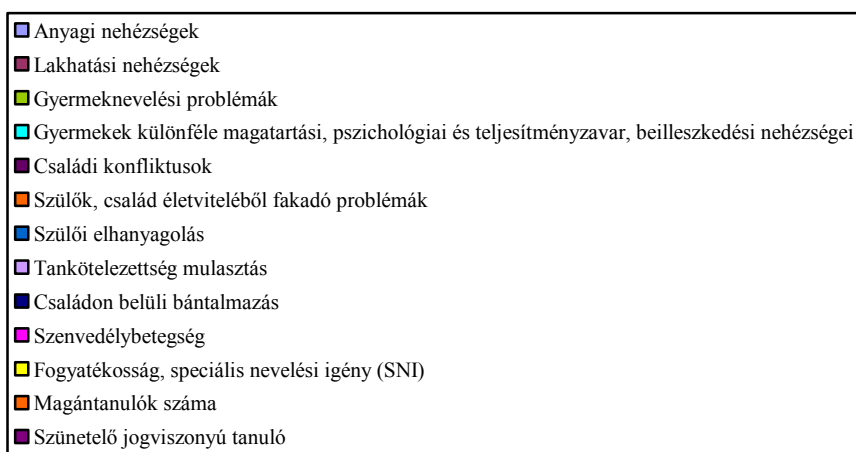
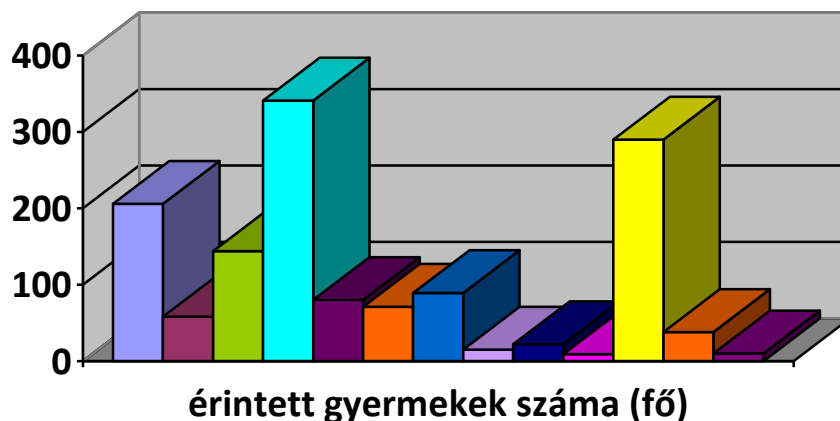
A gyermekekre jellemző, hogy szabadidejükben nem tudják lekötni magukat, annak ellenére, hogy az intézményen belül számtalan szakkör, sportolási lehetőség lenne, számukra melyet nem vesznek igénybe, ill. a szülő kéri az ebéd utáni a hazaengedési lehetőséget. A kötetlen időtöltés jó lehetőséget kínál a „baráti társaságok” kialakulására, a közös dohányzásra, esetenként italfogyasztásra, és más káros szenvedély kialakulására. A Család- és Gyermekjóléti Központ Rózsa utcai klubjába több tanuló is jár, ahol segítséget kapnak a szabadidő tartalmas eltöltésére.

Statisztikai adatok az iskolai gyermekvédelmi munkában

<i>Gyermekvédelmi adatok az iskolában</i>	érintett gyermekek száma (fő)
veszélyeztetett tanulók száma	508
hátrányos helyzetű tanulók száma	96
halmozottan hátrányos helyzetű tanulók száma	22
védelembe vett tanulók száma	29
szakellátásban (állami gondoskodásban) elhelyezett tanulók száma	6
nagycsaládosok száma	1317
étkezési kedvezményben részesülő tanulók száma	1696

A veszélyeztetettség okai	érintett gyermekek száma (fő)
Anyagi nehézségek	206
Lakhatási nehézségek	58
Gyermeknevelési problémák	144
Gyermekek különféle magatartási, pszichológiai és teljesítményzavar, beilleszkedési nehézségei	341
Családi konfliktusok	80
Szülők, család életviteléből fakadó problémák	71
Szülői elhanyagolás	89
Tankötelezettség mulasztás	15
Családon belüli bántalmazás	22
Szenvedélybetegség	9
Fogyatékoság, speciális nevelési igény (SNI)	290
Magántanulók száma	38
Szünetelő jogviszonyú tanuló	10

Javasataik a gyermekvédelmi problémák hatékonyabb kezelése érdekében:

A jelzőrendszer működését az iskolák többsége megfelelőnek, kielégítőnek tartja. A jelzőrendszeri tagok közötti kapcsolat folyamatosan fejlődik, s egyre tartalmasabb. Fontos lenne a jelzőrendszeri megbeszélések interaktívabbá tétele, esetleg konkrét esetek megbeszélése mentén.

Hasznos lenne félévente az adott iskola problémás eseteiről helyben esetmegbeszélést tartani, hogy az iskolák rendszeres tájékoztatása megoldott legyen, illetve könnyebb lenne a problémás helyzetek kezelése. A hatékonyabb munkavégzés érdekében egy gyermek- és ifjúságvédelmi szakember jelenléte sokat segíthetne a pedagógusok terheinek csökkentésében. Fontos lenne, hogy az iskolai gyermekvédelmi feladatokat ismét főállású, a gyermekvédelem területén jártas szakemberek lássák el. Egyes kirívó esetekben, amikor az egyes tanulók és az osztály, vagy az iskola és a család között alakul ki konfliktusos helyzet, szükségesnek látják és szeretnék mediátor bevonását. Fontos lenne az iskolák és az óvodák gyermekvédelmi munkájának összehangolására, hogy már az iskolába lépéskor megfelelő segítséget, támogatást, figyelmet kaphassanak azok a diákok, akiről már az óvodában kiderült, hogy megsegítésre szorulnak.

A gyermekvédelmi rendszer hatékonyságát növelhetné, ha a gyámhatósági eljárások nem húzódnának el, és hamarabb születne döntés az ügyekben. A jelenlegi ügyintézési idő, mely után a döntés megszületik, és az érdemi munka elkezdődhet az adott családdal, gyermekkel,

nagyon gyakran kitolódik, és ez alatt az idő alatt a gyermek továbbra is ki van téve a veszélyeztetésnek, sőt gyakran a létbizonytalanságnak.

Szorosabb kapcsolatot kellene az iskolák és óvodák gyermekvédelmi munkájában kialakítani, hogy már az iskolába lépéskor megfelelő figyelmet és segítséget kapjanak a családok.

3.5.3. Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat IV. kerületi Tagintézménye

Szakmai tevékenység, kapcsolatok, együttműködések a jelzőrendszer tagjaival

Újpesten a pedagógiai szakszolgálati feladatköröket 2013. augusztusig az EGYMI-hez tartozóan látta el a korábbi nevelési tanácsadó gyógytestnevelőkkel kiegészült kollektívája. Szeptember 1-jétől működik tagintézményük a Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat részegységként. A leválás és az indulás sem ment zökkenőmentesen, de a félév végére elmondható volt, hogy a munkatervben kitűzött elsődleges céljukat – a működőképességük biztosítását – sikerült elérniük, megküzdöttek a kezdeti nehézségekkel. A januárban kiadott 8/2014. EMMI Rendeletet hónapok óta várták, megjelenése új kereteket szab munkánknak, elsősorban az óvoda-, iskolapszichológia terén. A szervezeti és törvényi változásokra való reagálás, a feladatellátással kapcsolatos módosítások megvitatása, a szükséges ügyviteli módosítások kialakítása folyamatos feladatuk volt az első félév során, időnként úgy érezték, hogy mindez a szakmai munka terhére történt.

A 2013/14-es tanévet a tankerületi KLIK szárnyai alatt kezdték, a Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat szakmai támogatása mellett. Az együttműködés kerületi szinten megfelelő volt, az utóbbi időben pedig egyenesen kedvezőnek mondható. A fővárosi létet még szokniuk kell, a peremkerületekből szokatlan a belvárosba utazni az értekezletek miatt. Örülnek ugyanakkor a fővárosi új munkaközösségeknek, így több szakmai tudás és információ juthat el hozzájuk, és több szakmai kapcsolatuk épülhet a többi budapesti tagintézménnyel és az ott dolgozó munkatársakkal. Sajátos átmeneti állapot tagintézményükben, hogy a régi séma szerinti munkaközösségek is működnek (gyógypedagógus, pszichológus, logopédus, gyógytestnevelő), miközben megtörtént a szakszolgálati feladatok szerinti munkacsoportok kialakítása is, mint ahogy fővárosi szinten is a feladatcsoportok köré szerveződnek a munkaközösségek.

A vizsgálati és terápiás óraszámok aránya, a feladatok pontos kijelölése még meglehetősen bizonytalanul történhetett meg, hiszen az új központi munkaköri leírás váza elkészült ugyan, de intézményre, személyre szabása még a későbbiekben történik meg.

A pedagógiai szakszolgálatoktól elvárt módon, folyamatos nyitva tartással működnek. Hetente három óra a team-idő, ennek keretében átlag havi egy alkalommal munkacsoporti megbeszélésre is sor kerül. A szupervíziót saját zsebből finanszírozzák a kollégák, a nem rendszeres, akkreditált belső továbbképzést – esetmegbeszélés formájában – ugyancsak anyagi áldozatot hozva sikerült megszervezniük a félév második felére. A munkaközösségi találkozók az aktuális szakmai problémák, teendők megbeszélése és esetmegbeszélések folynak. Mindez a szakmai munka támogatását, színvonalának emelését, hatékonyságának elősegítését célozta, de a munkaközösségi teamek hatékonyságán is dolgozniuk kell még.

A kontaktórán kívül munkaidejüket a felkészülésre, a vizsgálatok értékelésére, szakértői vélemények írására, dokumentáció végzésére, szakmai konzultációra, szülői konzultációk tartására fordítják.

Korai fejlesztésre két kisgyermek esetében került sor, egyikükhöz a bölcsődébe, másikukhoz otthonába utazik a konduktor kolléganő, aki fennmaradó idejében a szakszolgálatban fejleszt BTM-es gyermekeket konduktív pedagógiai módszerekkel.

Kifejezetten **konduktív pedagógiai** fejlesztésre nem érkezett még igény.

Tagintézményükben **fejlesztő nevelést** egyetlen gyermek sem vesz igénybe.

A **kiemelten tehetséges gyermekek, tanulók gondozása** is pedagógiai szakszolgálati feladatkör, egy gyógypedagógus kolléganőket bízták meg a koordinációs feladatokkal, aki rendelkezik ilyen jellegű szakirányú végzettséggel. Tevékenysége egyelőre a kapcsolatfelvételt, információk közvetítésére korlátozódik.

A **szakértői bizottsági** tevékenységüket nehezítette leginkább, hogy a tanév elején nem tudtak pontosan az EGYMI-ből való kiválás időpontját, a vezetői jogosultságot, késett a vezetői megbízás, nem volt pecsétjük, OM azonosítójuk, nem tudták kiadni a szakvéleményeket. Az átadás-átvétel júniusban történt meg, kisebb fennakadásokkal.

A vizsgálatok terén a törvény által előírt határidőket sajnos nem tudják tartani. A levélben történő behívás helyett a rugalmasabb telefonos kapcsolattartás működik náluk, így könnyebb az időpontok egyeztetése a szülőkkel, de tisztában vannak vele, hogy át kell térniük az írásbeli értesítésre. Problémaként merült fel, hogy az új központilag előírt iskolai beküldők nem kellően informatívak, az adatok gyakran hiányosak, a beírt telefonszámok elavultak, a szülők nem elérhetőek.

Feladataikat igyekeznek a nehézségek ellenére is jól megoldani, a véleményeket minél hamarabb, hibátlanul elkészíteni.

A pszichológus kollégák közül tízen vettek részt a szakértői bizottsági tevékenységben, a gyógypedagógusok közül öt dolgozójuk.

Február 10-én kezdődött tagintézményükben a beiskolázási vizsgálat, melyre kb: 150 fő jelentkezett.

A **nevelési tanácsadás**, benne a terápiák kissé háttérbe szorultak a félévben a diagnosztika mögött. A kollégák szakértői bizottsági és a nevelési tanácsadásbeli tevékenysége néhány esetben összemosódott, a feladatkörök elhatárolása nehezen ment, a korábbi rutin tartotta magát. A félév végére nagyjából sikerült tisztázni, ki milyen arányban végzi a kétfajta tevékenységet, bár állandó óraszámot még nehéz mondani.

Korábban jó gyakorlat volt, hogy gyógypedagógusaik a kisgyermekek fejlesztését az óvodákban végezték, ez a hagyomány megszakadt. A kerületi intézmények nehezményezik is, hogy a gyógypedagógusok nem járnak ki fejleszteni, csökkent a pszichológusi jelenlét is az óvodákban, iskolákban a pszichológiai ellátás szabályozatlansága miatt. A logopédusok azok, akikkel napi kapcsolatban vannak az óvodák, iskolák, de kompetenciájuk nem minden esetben terjed ki a nekik címzett minden problémakörre.

A kerület intézményei számára még nem minden esetben világos az ellátási körök, pl. az intézményvezetők tájékozatlanok a szakszolgálati feladatok kötelezettségét illetően, nem értik és nem is akarják elfogadni, hogy az SNI-s gyereket miért nem látják el. Különösen igaz ez a beszéd fogyatékosok logopédiai ellátására.

Tervbe vett feladataik közül a kerületi segítő intézmények munkatársaival történő konzultáció alkalomszerűen valósult meg, többnyire a Család-és Gyermejjóléti Központ családgyógyozóival tartották a kapcsolatot a közös ügyekben.

A szakértői tevékenység és a nevelési tanácsadás körében minden esetben történt konzultáció a szülőkkel.

Októbertől megindult havi két alkalommal a Szülők fóruma pszichológus és gyógypedagógus vezetésével. A fórumokon különböző gyermekneveléssel kapcsolatos kérdésekről, valamint tanulási és magatartási problémákról tartottak előadást és vezettek beszélgetést. A szülők részéről érdeklődés mutatkozott, többen visszatérő vendégek voltak közülük. A fórum nagy előnye, hogy a szülők pszichológiai és pedagógiai szempontból egyaránt ráláthatnak egy-egy adott kérdésre, és tanácsot, javaslatot, útmutatást kaphatnak mindkét területen, miközben a szülőtársakkal egymást segíthetik, bátoríthatják.

A **logopédiai ellátás** ambuláns módon tagintézményünkben, valamint a kerület nevelési, oktatási intézményeiben valósul meg. Az órarend összeállításban nehézséget okozott a törvényi előírás betartása, miszerint minden gyermeknek hetente kétszer kell logopédiai terápián megjelenie. A súlyosabb eseteket eddig is nehezen tudták intenzív terápiában részesíteni, így azonban ez szinte lehetetlen. Órakeretünk kb. 80%-át a nagycsoportos, iskolába menő és első osztályos gyermekek ellátása teszi ki. Újabb teher a kerületben működő egyházi, és magán fenntartású óvodák és iskolák ellátása is. Így jelenleg több kolléga 3-4 intézménybe is utazik.

Logopédiai munkaközösségük 18,5 státusszal 26 óvodát és 16 iskolát lát el a kerületben. Novemberben kezdték meg azoknak az intézményeknek az ellátását, melyek addig szakember hiány miatt ellátatlanok maradtak. Decembertől sikerült megbízási szerződéssel foglalkoztatni nyugdíjasaikat, akik besegítenek az ellátásba, így januártól már az egyházi és magánintézmények is ellátásra kerültek, ezzel nagymértékben növekedtek terheik. Egy-egy intézményre kevesebb óraszám jut.

A magas esetszámok, főleg az ellátás terén, komoly létszámemelkedést mutatnak az októberi állapothoz képest. Folyamatosan nő a komplex terápiát igénylők száma. Vannak ellátási helyek, ahol a szoba alkalmatlan terápia végzésére. Ambulanciát minimális létszámmal tudnak működtetni, mert a Szakszolgálaton belül nincs elég alkalmas szoba. Komplex csoportterápiákat is nehézkes végezni, jelenleg két dadogó csoport működik ambulanciájukon.

Dávid Csilla kolléganőnél öt logopédus-hallgató töltötte tanítási gyakorlatát.

Munkatársaik rendszeresen tartottak fogadó órákat, részt vettek szülői értekezleteken, konferenciákon.

Szakszolgálatuk logopédusai közül 11 fő vállalt az EGYMI-ben túlórában SNI ellátást, hogy a súlyos ellátási gondjukon enyhítsenek.

A **gyógytestnevelők** Újpesten az iskolás korosztály ellátásával foglalkoznak.

Szeptemberben öt álláshelyen három dolgozó kezdte meg a szokásos év eleji feladatait: beiratkozás, csoportok kialakítása, kartonok megírása. A negyedik álláshely betöltése könnyítette kissé munkájukat, az ötödik helyen megbízási szerződéssel 5 órában foglalkoztatnak kollégát. Október hónap végén a gyógytestnevelők felvették a kapcsolatot az iskolák védőnőivel az addig foglalkozásra jelentkezett tanulók egyeztetése miatt. Az iskolákban a védőnőkkel együtt szűrték ki az 1, 3, 5, 7, 9, 11.-évfolyamra járó gyerekeket, akiknek vizsgálata nem kötelező, csak a 2, 4, 6, 8, 10, 12. évfolyamra járó gyerekeket kell kötelezően kiszűrniük. Fogadóórákat tartottak munkatársaik, nyílt napon adtak lehetőséget a szülőknek, hogy betekintést nyerjenek a gyógytestnevelés órán folyó munkába. A kerületben korábban működött gyógyúszás, sajnos erre jelenleg nincs lehetőség.

A második félévben kiemelt feladat a tanulók szűrésének figyelemmel kísérése, egyeztetés a védőnőkkel és iskolaorvosokkal, hogy minden gyermek megkaphassa a neki megfelelő ellátást. Feladat még egymás óráinak hospitálása is. Megalakult a gyógytestnevelők fővárosi munkaközössége, ahol kollégájuk is aktívan részt vesz.

A pedagógiai szakszolgálatok működését szabályozó 15/2013. EMMI rendelet az **óvoda-, iskolapszichológiai** feladatkört a koordináció területére csökkentette le. Ennek ellenére 2013 szeptemberében mind a 13 pszichológusuk kijárt rendszeresen oktatási-nevelési intézményekbe a tankerület kifejezett kívánságára; a későbbi hónapokban a kint töltött idő csökkent. A félév végéig 8 pszichológus látogatta az intézményeket a nevelési tanácsadás feladatkör keretein belül. Szeptemberben megbízták egy munkatársukat a koordinátori teendőkkel, mivel azonban a nevelési-oktatási intézmények nem kaptak pszichológus státuszokat, pusztán saját kollégáit koordinálta, illetve kapcsolatot tartott a tankerület intézményeivel.

A 8/2014. számú rendeletmódosítás lehetővé teszi, hogy az álláshelyek betöltéséig a pedagógiai szakszolgálat munkatársai ellássanak óvoda-, iskolapszichológusi teendőket, ennek megszervezése folyamatban van.

Összességében kollektívájukról elmondható, hogy magasan képzett, pozitív pedagógiai attitűddel bíró, asszertív személyiségű munkatársak dolgoznak náluk. Azon túl, hogy sokan több mint 30 éve dolgoznak együtt, az évkezdés kihívásai még jobban összekovácsolták a csapatot.

Szakmai kapcsolatok, együttműködések

A Család- és Gyermejjóléti Központtal a 2016. évben – a korábbi évekhez hasonlóan – eseti kapcsolatban álltak. A legtöbb esetben a Központ munkatársai írásbeli információt kértek gondozottjukról, akinek a Szakszolgálatban folyt pszichológiai terápiája. Két gondozottjuk esetében esetkonferencián vettek részt a Központban.

További kapcsolat, hogy egy-két esetben a Központból indult valamely tanuló szakértői bizottsági vizsgálatának kezdeményezése.

A jelzőrendszer tagjai közül intenzív kapcsolatban állnak a védőnőkkel. Munkatársaik rendszeresen részt vesznek a galopp utcai rendelőben a Baba-mama klubon. Az idősebb gyermekek esetében az év során több nevelési tanácsadás körébe tartozó vizsgálatot, ill. terápiát kezdeményeztek a védőnők.

Az óvodák, ill. iskolák gyermekvédelmi tevékenységgel megbízott kollégái az év során szintén fordultak hozzjuk néhány esetben, hogy kérjék valamely gyermek vizsgálatát.

A 2016. évben egy esetben történt jelzés a Központ felé részükről, amit az óvodai jelzéssel egy időben tett meg. Több esetben a Központ által gondozott gyermeket láttak el, de a szülő önkéntes jelentkezése alapján kezdték el vizsgálatukat, és csak a folyamat során, később derült ki, hogy a család kapcsolatban áll a Központtal is.

A korábbi évekhez hasonlóan 2016-ban is részt vettek az éves jelzőrendszeri konferencián, és a jelzőrendszeri tanácskozásokon.

2016. december 8-án tagintézményük igazgatója felkérésre ismertette a jelzőrendszeri tagokkal a pedagógiai szakszolgálat struktúráját, funkcióit, feladatait.

Jelentős változásnak értékelik, hogy az év végén iskolapszichológusokat vettek fel a kerület iskoláiba. (Sajnos, a kerület óvodáiban továbbra sem dolgoznak intézménypsichológusok.) Remélik, hogy ezzel gyorsabbá válik az információáramlás tagintézményük és a nevelési-oktatási intézmények között, és a hálózat kiépülése a támogató ellátórendszer működésének hatékonyságát is növeli.

3.5.4. Védőnői Szolgálat

A Védőnői Szolgálat célja:

Az egészségügyi alapellátás részeként a családok egészségének megőrzésére, segítésére irányuló preventív tevékenység, valamint a betegség kialakulásának, az egészségromlásnak a megelőzése érdekében végzett egészségnevelés.

A Védőnői Szolgálat bemutatása:

A IV. kerületben a Védőnői Szolgálat az Újpesti Egészségügyi Nonprofit Kft. szervezeti egységeként látja el feladatát.

Jogszabályi háttér:

- 12/1991. (V. 18.) NM rendelet a tanuló ifjúság üdülésének és táborozásának egészségügyi feltételeiről
- 18/1998. (VI. 3.) NM rendelet a fertőző betegségek és a járványok megelőzése érdekében szükséges járványügyi intézkedésekről
- 19/2009. (VI. 18.) EüM rendelet a tizenhat éveseknek szervezett ingyenes orvosi vizsgálat megvalósításával és az új Egészségügyi Könyv bevezetésével összefüggő egyes miniszteri rendeletek módosításáról
- 19/2012. (III. 28.) NEFMI rendelete egyes egészségügyi tárgyú miniszteri rendeletek módosításáról
- 1997. évi CLIV. Törvény az egészségügyről
- 26/1997. (IX. 3.) NM rendelet az iskola-egészségügyi ellátásról
- 26/2014. (IV. 8.) EMMI rendelet a várandósgondozásról
- 33/1998. (VI. 24.) NM rendelet a munkaköri, szakmai, illetve személyi higiénés alkalmasság orvosi vizsgálatáról és véleményezéséről
- 35/2011. (III. 21.) Korm. rendelet az intézeten kívüli szülés szakmai szabályairól, feltételeiről és kizáró okairól
- 47/1997. (XII. 17.) NM rendelet a kötelező egészségbiztosítás keretében járó anyatejellátás feltételeiről
- 49/2004. (V. 21.) ESzCsM rendelet a területi védőnői ellátásról
- 5/1997. (XII.18.) NM. rendelet az egészségügyi szolgáltatásokról és szűrővizsgálatok igazolásáról

- 51/1997. (XII. 18.) NM rendelet a kötelező egészségbiztosítás keretében igénybe vehető betegségek megelőzését és korai felismerését szolgáló egészségügyi szolgáltatásokról és a szűrővizsgálatok igazolásáról
- 63/2011. (XI. 29.) NEFMI rendelet az egészségügyi szakdolgozók továbbképzésének szabályairól
- 8/2002. (X.4.) ESZCSM rendelet az anyatej társadalombiztosítási támogatás alapját képező áráról, valamint a támogatás elszámolásának módjáról

A Védőnői Szolgálat feladata:

- Nővédelem [26/2014. (IV. 8.) EMMI rendelet a várandósgondozásról, valamint 49/2004 (V.21.) ESZCSM rendelet a területi védőnői ellátásról alapján]
- Várandós anyák gondozása [26/2014. (IV. 8.) EMMI rendelet a várandósgondozásról, valamint 49/2004 (V. 21.) ESZCSM rendelet a területi védőnői ellátásról alapján]
- Gyermerágyas anyák gondozása [49/2004 (V. 21.) ESZCSM rendelet a területi védőnői ellátásról alapján]
- 0-6 éves korú gyermekek gondozása [49/2004 (V. 21.) ESZCSM rendelet a területi védőnői ellátásról, valamint 8/2002. (X. 4.) ESZCSM rendelet az anyatej társadalombiztosítási támogatás alapját képező áráról, valamint a támogatás elszámolásának módjáról alapján]
- tanköteles gyermekek gondozása [26/1997. (IX. 3.) NM. rendelet az iskola-egészségügyi ellátásról alapján]
- családgondozás [49/2004 (V. 21.) ESZCSM rendelet a területi védőnői ellátásról alapján]
- az egyéni és közösségi egészségfejlesztési, egészségvédelmi programok tervezésében, szervezésében és megvalósításában való részvétel

A Védőnői Szolgálat két, feladataiban eltérő részre tagolódik, a területi ellátásra, valamint az iskola-egészségügyi ellátásra.

Területi ellátás

Személyi ellátottság:

A Védőnői Szolgálat területi ellátásában harminc területi védőnői státusz engedélyezett. A 2016. december 31-ei állapot alapján, a dolgozók közül huszonhat védőnő határozatlan idejű kinevezéssel, három védőnő Gyermekgondozási Díjon lévő dolgozó státuszán, határozott idejű szerződéssel végzi preventív gondozási feladatait. Egy Gyermekgondozási Díjon lévő védőnő területi körzetének gondozási feladatai felosztásra kerültek a dolgozói létszámhiány miatt.

2016. évben az Újpesti Egészségügyi Nonprofit Kft. Védőnői Szolgálat területi ellátásánál állásfejlesztés, átszervezés nem történt.

Helyi jellemzők:

A kerület közigazgatási területén 30 védőnői körzet van kialakítva. A kialakított védőnői körzetek öt egészséges tanácsadó köré vannak csoportosítva.

Az öt tanácsadóban a védőnői körzetek megoszlása a következő:

Tanácsadó megnevezése	Tanácsadó címe	Telefonszám	Védőnői körzetek száma
Király utcai Tanácsadó	1042. Budapest,	369-15-41	8 körzet

	Király u. 19.		
Erdősor úti Tanácsadó	1046. Budapest, Erdősor út 1.	233-14-14	6 körzet
Pozsonyi utcai Tanácsadó	1045. Budapest, Pozsonyi u. 23.	369-19-18	7 körzet
Galopp utcai Tanácsadó	1046. Budapest, Galopp u. 6.	380-69-84	5 körzet
Hargita utcai Tanácsadó	1046. Budapest, Hargita u. 1.	230-28-06	4 körzet

**A területi ellátás mutatószámai:
(2016. december. 31)**

	Király	Erdősor	Pozsonyi	Galopp	Hargita	Összesen
Látogatott családok száma	1350	972	1320	780	676	5098
Családlátogatási alkalmak száma	7280	4871	4035	3502	2598	22286
Szaklátogatási alkalmak száma	9307	7084	5241	4868	3439	29939
Gondozott gyermekek száma (fő)	1558	1194	1430	906	824	5912
Fokozottan gondozott gyermekek száma (fő)	118	86	155	132	65	556
Gondozott várandósok száma (fő)	544	306	422	241	156	1669
Titkolt terhességek száma (fő)	-	-	-	-	-	-
Gyermekjóléti Központ felé jelzett esetek száma (eset)	16	13	0	5	0	44

A védőnők, illetve az általuk gondozott családok között a kapcsolattartás folyamatos. A kapcsolattartás családlátogatás, tanácsadás, fogadóóra, illetve a védőnők által szervezett és működtetett klubfoglalkozások keretében valósul meg. Sok esetben, akut probléma jelentkezésekor a szülő telefonon keresi meg a védőnőt és kéri a segítségét. A védőnő, amennyiben sikerül egyedül kezelnie az esetet azonnali problémamegoldásba kezd, amennyiben nem a szülő előzetes tájékoztatása után és beleegyezésével más szakemberek segítségét kéri (Család- és Gyermekjóléti Központ, Szociális Osztály, Házi gyermekorvos, óvoda, iskola, stb.)

Az elmúlt év folyamán két család nem kért védőnői látogatást. Ők a szakma szabályai szerint a Család- és Gyermekjóléti Központ felé jelezve lettek.

A kerület óvodáiban 3033 óvodás gyermek ellátása történik, a 2016/ 2017. tanév I. félévétől (2016. október 1. létszámadatok alapján).

Az óvodai preventív gondozási feladatokat az óvodák vezetésével együttműködve látják el a területi védőnők. (A jelenleg hatályos jogszabályok nem írják elő kötelezően a területi védőnők részére a rendszeres óvodai gondozási munkát.)

A IV. kerületi óvodák létszámadatai (2016. október 1.):

	Óvoda	Létszám (fő)
1.	Ambrus Óvoda	82
2.	Aradi Óvoda	150
3.	Bőrfestő Óvoda	330
4.	Csányi Tagóvoda	68
5.	Dalos Ovi Óvoda	190
6.	Deák Óvoda	159
7.	Aranyalma Óvoda	108
8.	Homoktövis Óvoda	180
9.	JMK Óvoda	177
10.	Karinthy Frigyes Óvoda	189
11.	Királykerti Tagóvoda	130
12.	Lakkozó tagóvoda	171
13.	Kertvárosi Tagóvoda	86
14.	Nyár Óvoda	170
16.	Park Óvoda	123
17.	Pozsonyi Óvoda	58
18.	Liget Óvoda	132
19.	Szent János Katolikus Ált. Isk. és Óvoda	116
20.	Viola Óvoda	149
21.	Virág Óvoda	168
22.	Vörösmarty Tagóvoda	97
	összesen	3033

Egészségnevelés:

A Védőnői Szolgálat dolgozói nagy hangsúlyt fordítanak a kerület lakosságának, valamint az általuk gondozottak felvilágosítására, tájékoztatására, az egészségnevelésre. A szülők, illetve a leendő szülők felvilágosítása, támogatása, megerősítése és mentálhigiénés gondozása, a gyermeknevelés során a tanácsadás, a figyelem felhívása a minták, az értékek megfelelő átadására, az egészséges családi háttér, az egészséges személyiségfejlődéshez elengedhetetlen. A védőnők a területi gondozási munkájukon és a kerületi rendezvényeken túl, az Egészséges Tanácsadóknak is szerveznek és végeznek egészségnevelő munkát. Erre a klubfoglalkozások keretein belül van lehetőség.

A Király utcai Tanácsadóban Dr. Dabousné Székelyhídi Julianna már tizennégy éve szervezi és vezeti az Újpesti Lisztérzékenyek Klubját. Az elmúlt évben 13 alkalommal, összesen 422 fő vett részt a klubfoglalkozásokon.

Az Erdősor úti Tanácsadóban szülésre felkészítés (2 alkalom – 10 fő), Baba-mama klub (2 alkalom – 16 fő) és Babamasszázs tanfolyam (31 alkalom – 101 fő) működött.

A Pozsonyi utcai Tanácsadóban Szülésre felkészítő tanfolyam (33 alkalom – 374 fő) működött.

A Galopp utcai Tanácsadóban Babamasszázs tanfolyamot (4 alkalom – 14 fő), Baba-mama klubot (11 alkalom – 78 fő) és Szülésre felkészítést (10 alkalom – 41 fő) szerveztek a területi védőnők. A védőnők, a Pető Intézettel együttműködve, megszervezték a megkésett mozgásfejlődésű gyermekek felkutatását és a kerületben történő felülvizsgálatát. Ez a tevékenység az egész kerületre kiterjed, és éves ütemterv szerint 2015-ben is folytatódik - előzetes bejelentkezés alapján - a Galopp utcai Tanácsadóban. Az elmúlt évben, Makk Ádám és Kondákor Ágnes konduktor segítségével, 10 alkalommal 89 gyermek felülvizsgálata történt meg.

A Hargita utcai Tanácsadóban Várandós klub (10 alkalom – 73 fő), Baba-mama klub (20 alkalom – 330 fő) és Babamasszázs tanfolyam (64 alkalom – 207 fő) volt.

A tavalyi évben, 2016. augusztus 26-án, 14. alkalommal került megrendezésre a kerületi **Anyatejes Világnap**. A Babits Mihály Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola és Gimnázium adott helyet a rendezvényünknek. A rendezvény főbb szervezési feladatait a Védőnői Szolgálat Galopp utcai Tanácsadójának területi védőnői látták el, de a lebonyolításban aktívan részt vettek a kerületben dolgozó védőnők is.

Az Erdősor úti Tanácsadóban a területi védőnők mellett két tanuló ismerkedett a területi védőnői munka feladataival.

A Galopp utcai Tanácsadóban egy területi védőnő mellett, egy védőnő szakos főiskolai hallgató töltött szakmai gyakorlatot.

Iskola-egészségügyi ellátás

Személyi ellátottság:

A 2016/2017. tanévben, a IV. kerület oktatási intézményében, az iskola-egészségügyi feladatokat tizenhárom iskolavédőnő látja el.

A huszonöt iskola tizenhárom iskola-egészségügyi körzetre van felosztva. Egy iskolavédőnő általában két oktatási intézményben végzi a preventív gondozási feladatait. Két iskolavédőnő három, két iskolavédőnő pedig egy-egy oktatási intézményt lát el. Három oktatási intézmény (két középfokú és egy általános) két-két iskolavédőnői körzethez tartozik.

Valamennyi dolgozó rendelkezik az iskola-egészségügyi munkát szabályozó 26/1997. (IX.3.) NM. rendelet (az iskola-egészségügyi ellátásról) által előírt szakképesítéssel.

A tizenhárom iskolavédőnő közül:

- 10 iskolavédőnő határozatlan idejű kinevezéssel,
- 2 iskolavédőnő GYED-en lévő dolgozó státuszán, határozott idejű szerződéssel látja el feladatát,
- 1 iskola-egészségügyi körzet ellátását, két határozatlan idejű kinevezéssel foglalkoztatott iskolavédőnő helyettesítéssel látja el.

Helyi jellemzők:

Az általános iskolákban, 12 évfolyamos iskolákban és az egyházi általános iskolákban házi gyermekorvos, a középfokú oktatási intézményekben ifjúsági orvosok látják el az iskolaorvosi feladatokat.

Az iskola-egészségügy mutatószámai

Iskola-egészségügyi körzet	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	Össz. (fő)
Létszám (fő)	947	812	815	824	980	995	803	918	916	884	962	922	993	11771
Egészségügyi ok miatt veszélyeztetett (fő)	16	17	104	111	18	156	83	71	71	18	74	20	32	791
Szociális ok miatt veszélyeztetett (fő)	31	94	6	74	37	6	92	0	38	17	18	6	39	458
Vizsgáltak száma (fő)	317	214	397	165	132	199	490	106	256	301	391	371	370	3709
Szakorvoshoz utaltak száma (fő)	33	14	27	70	11	45	96	22	126	85	65	68	169	831
Szakorvosi leletet hozott (fő)	6	3	6	4	3	2	11	3	19	18	30	11	6	122
Gondozásba vettek száma (fő)	1	2	12	4	1	201	96	3	126	15	65	0	5	531
Tisztasági szűrésen részt vett (fő)	444	270	0	142	925	865	380	870	542	646	566	897	993	7540
Észlelő- és jelzőrendszeri megbeszélésen (alkalom)	0	0	0	0	0	7	4	2	5	0	2	0	0	20
Gyógytestnevelésre járó tanulók száma (fő)	49	8	2	21	15	30	123	29	36	218	32	80	58	701

A 26/1997 (IX.3.) NM. rendelet (az iskola-egészségügyi ellátásról) által kampányoltás keretében oltásra kötelezett tanulók többsége részesült az előírt védőoltásban. A betegség, a műtét vagy az egyéb ok miatt a kampányoltás időpontjában hiányzó, ezért védőoltásban nem részesült tanulók pótolása folyamatos. Az oktatási intézményekben történő oltások folyamatát a BFKH V. kerületi Népegészségügyi Intézetének Járványügyi Csoportja rendszeresen ellenőrzi.

A tisztasági szűrővizsgálatokat a módszertani utasítás szerint, folyamatosan, az oktatási intézmények igényeinek megfelelően végezték az iskolavédőnők. (Vannak olyan iskolák, amelyek nem igénylik, hogy az iskolavédőnő rendszeresen tisztasági szűréseket végezzen. Ezekben az iskolákban ezt a tanév elején az iskolai munkatervben rögzítik.) A tisztasági vizsgálatok során a vizsgált egységeket, illetve a pediculosis miatt kiszűrt tanulókat egyénileg is tájékoztatják, nagy hangsúlyt helyezve az újrafertőződés megelőzésére.

Az iskola-egészségügy járványügyi tevékenysége

	Ellátott iskolák száma (db.)	Ellátott tanulók létszáma (fő) (2016.09.30.)	Védőoltások			
			DiPerTe elleni (fő)	MMR elleni (fő)	Hepatitis B. elleni (fő)	HPV elleni oltás (fő)
1. körzet	2*	947	44	44	48	14
2. körzet	2	812	44	44	41	9
3. körzet	1*	815	0	0	0	0
4. körzet	3*	824	21	21	21	0
5. körzet	3*	980	72	71	142	53
6. körzet	2*	995	91	91	38	12
7. körzet	2	803	37	37	49	16
8. körzet	2	918	84	84	91	18
9. körzet	2	916	67	66	41	10
10. körzet	1	884	83	83	74	15
11. körzet	2	962	109	109	60	19
12. körzet	2*	922	77	77	126	17
13. körzet	2	993	104	103	98	25
Összesen	23/26*	11771	833	830	829	208

* : a magas tanulói létszám miatt, több oktatási intézmény két részre lett osztva az iskola-egészségügyi körzetek kialakításánál.

Egészségnevelés:

Az iskolai egészségnevelési tevékenység az oktatási intézménnyel egyeztetett éves terv alapján történik, amely tanévre készül. Az iskolák igazgatói által a 2016/2017. tanévre engedélyezett egészségnevelési terveknek csak a töredéke került megvalósításra, mivel az őszi hónapokban a fő tevékenység a szűrővizsgálatok, illetve az iskolai kampányoltások végrehajtása.

Az iskolavédőnők nagy hangsúlyt fektetnek a prevencióra, ennek érdekében igyekeznek színesíteni az egészségnevelési tevékenységüket. Az egyéni tanácsadások keretében

lehetőségük nyílik a veszélyeztetett tanulók felkutatására, és a felmerülő problémák kezelésére.

Összefoglalás, tapasztalatok

Területi ellátás:

Az elmúlt évben a területi védőnők több alkalommal tettek jelzést a Család- és Gyermekjóléti Központ felé. A jelzések oka a várandós hajléktalansága, a rossz szociális helyzetben gyermeket nevelő családok, az anya korábbi deviáns viselkedése, az anyának a nevelésben való bizonytalansága, a rossz szülő-gyermek kapcsolat, a gyermeknél jelentkező magatartási problémák, a gyermek ideiglenes elhelyezése volt.

A kerületben a gyermekek szociális körülményei változóak és igen széles skálán mozognak. Vannak családok, akiknél a napi megélhetés, a gyermekek intézményi étkezésének a befizetése, a számlák összegének kiegyenlítése, a gyermekek ruháztatása is napi problémát okoz. Ezekben a családokban a problémamegoldás fókuszában a megélhetési gondok rendezése áll, így esetleg a gyermekek kevesebb figyelemben részesülnek. A rászoruló családokat felvilágosítjuk a segítségkérés, támogatás lehetőségeiről.

A gyermekek nagyobb csoportját veszélyeztető tényezőket nem tapasztaltak.

Tapasztalataink szerint, a két szolgálat együttműködése egyre hatékonyabb, illetve egyre inkább beszélhetünk együttműködésről, melyet az is mutat, hogy a jelzést követően rövid időn belül érdemi intézkedés történik, melyről a másik fél írásban is értesül.

Bölcsődei ellátás:

A 49/2004 (V.21.) ESZCSM rendelet (a területi védőnői ellátásról alapján) nem írja elő a védőnők részére, hogy a bölcsődei ellátásban is részt kell vállalniuk.

A Védőnői Szolgálat és a bölcsődei ellátást nyújtó intézmények között változatos a kapcsolat, egyes bölcsődékbe a területi védőnők rendszeresen látogatást tesznek, míg más bölcsődéknél eseti a kapcsolat.

Óvodai ellátás:

A kerület óvodáiban 3033 óvodás gyermek ellátása történik, a 2016/2017. tanév I. félévétől (2016. október 1. létszámadatok alapján).

Egyéb, eseti feladatokat (pl.: tisztasági szűrések, egészségnevelés, stb.), a területi védőnők látják el az óvoda vezetésével, illetve az óvodát ellátó házi gyermekorvossal együttműködve. Az információáramlás kétirányú még abban az esetben is, ha a problémás gyermek területi védőnője, illetve az óvoda védőnőjének személye nem azonos.

Iskola-egészségügyi ellátás:

Az iskolák dolgozói és az iskolavédőnők között a kapcsolatrendszer kialakult, az együttműködés megfelelő. A védőnő véleményét elsősorban a tanulónál jelentkező egészségügyi vonatkozású problémák esetén kéri az iskola.

Az oktatási intézmények az észlelő és jelzőrendszeri megbeszélésekre meghívják a védőnőket, illetve kéri véleményüket, meghallgatják álláspontjukat, javaslatukat.

Az iskolák vezetésével, a tantestülettel, az iskolapszichológussal, a logopédussal, a fejlesztő pedagógussal, a gyógytestnevelővel, az eddig kialakult kapcsolat egyre hatékonyabban működik.

Miután gyermekvédelmi felelősök nem dolgoznak az oktatási intézményekben, a problémák felhalmozódtak, nincs aki koordinálja az eseteket és azok megoldási folyamatát.

Az elmúlt évekre visszatekintve elmondható, hogy a tanulók szociális környezete egyre változatosabb képet mutat. A szociális környezetbe beletartozik a szociális kapcsolatok rendszere, így a társadalmi rétegben elfoglalt hely, a családi és a társas kapcsolatok, valamint a szociális helyzet. Egyre több tanuló csonka családban él, ami szerencsés esetben (és ez a gyakoribb) nem feltétlenül jelent veszélyeztető környezetet az egyén egészséges személyiségfejlődése szempontjából. Több tanuló esetében megfigyelhetőek a rendezetlen családi kapcsolatok is.

A tanulók szociális helyzetének tekintetében átlagos a megítélés, azonban majdnem minden iskolában van néhány átlagosnál jóval nehezebb szociális körülmények között élő tanuló, néhány iskolában pedig a tanulók családjának zöme ilyen körülmények között él (munkanélküliség, anyagi problémák, megélhetési gondok, stb.). A középiskolás korosztályból több tanuló rendszeresen munkát vállal, hogy a keresetével csökkentse a családja terheit, esetleges adósságait.

A szociális ok miatt veszélyeztetettként gondozott tanulók esetében előfordul, hogy az iskolavédőnőt nem tájékoztatják a tanuló életkörülményeiben beállt változásokról. A szociális veszélyeztető tényezők általános iskolás korosztálynál a gyermekek elhanyagolása, elhanyagoltsága, a kevés szülői figyelem, a kevés érzelem, a szülő(k) szenvedélybetegsége, a középiskolás korosztály esetében a dohányzás, az alkohol fogyasztása, a droghasználat, valamint a táplálkozási zavarok.

Az iskolavédőnők munkáját megnehezítik a magántanulók. Sok esetben, e diákokról kevés az információjuk, hiányzik a személyes kontaktus, ugyanakkor a jogszabályok által előírt iskola-egészségügyi tevékenység csak nehezen valósítható meg. A magántanulók esetében még az iskolai védőoltások beadása is sokszor nehézségekbe ütközik. Ezt tovább nehezíti, ha a szülő nem együttműködő vagy az adminisztráció hiányos (pl.: hiányzik, hiányos vagy elveszett a tanuló oltási könyve, folyamatos költözése miatt az iskola-egészségügyi dokumentáció hiányzik, nehéz a nyomon követése, stb.).

Ilyenkor az iskolavédőnő a gyermek házi gyermekorvosától, illetve a tartózkodási hely szerinti illetékes területi védőnőjétől tud segítséget kérni, illetve a területileg illetékes BFKH Járványügyi Csoportjának támogatását kéri.

Az iskolai szűrővizsgálatok során észlelt elváltozások (pl.: lúdtalp, gerincferdülés, hanyag tartás, látásélesség-csökkenés, szintévesztés, stb.) kivizsgálása sem zajlik mindig gördülékenyen. (A szakorvoshoz történő beutalási rend megváltozása miatt az iskolaorvos írásban jelzi a tapasztalatát a tanuló házi orvosának, majd a tanuló, a házi orvos által írt beutalóval keresi fel a megfelelő szakrendelést.)

Előfordul, hogy a szülők részére készült levél nem jut el a címzetthez, vagy ha el is jut, a szülő nem érzi a jelzett elváltozást problémának, nem keresi fel a gyermekével a házi orvosát, vagy ha fel is keresi, nem megy el a beutalóval a megfelelő szakorvoshoz. Ha a „teljes utat” végig is járja a szülő a gyermekével, még akkor sem biztos, hogy az iskolavédőnő és az iskolaorvos visszajelzést kap a szakorvostól. A megfelelő szakellátást tovább nehezíti, hogy a szakrendeléseken sok esetben több hónapos az előjegyzési idő.

Javaslatok

Területi ellátás:

A Védőnői Szolgálat és a Család- és Gyermejjóléti Központ együttműködését továbbra is támogatni kell. Az eredményes munka elengedhetetlen feltétele a személyes jelenlét, a személyek (védőnő, családgondozó) állandósága és elérhetősége az adott eset megoldásánál, a kétirányú információáramlás (szóban és írásban is), a rendszeres kapcsolattartás, valamint az esetmegbeszélő teamek szervezése.

A Védőnői Szolgálat és a Család- és Gyermejjóléti Központ között egyre hatékonyabb az együttműködés, azonban még mindig van olyan terület, ami fejlesztésre szorul. Igényük lenne, hogy az adott ügy előre menetelével kapcsolatosan, folyamatos visszajelzést kapjanak írott formában is, még abban az esetben is, ha nem a védőnő jelezte a problémát a Család- és Gyermejjóléti Központ felé. Ezáltal teljessé válna a védőnői dokumentáció is adott gondozottal kapcsolatban, továbbá a védőnő is be tudna kapcsolódni a nyomon követés folyamatába.

Javasolják, olyan, a kerületben megrendezésre kerülő gyermekprogramok szervezését, amelyen fiatalabb életkorú gyermekek is részt tudnak venni, illetve valamennyi gyermek számára elérhető (ingyenes hozzáférés).

Bölcsődei ellátás:

A Védőnői Szolgálat és a kerületi bölcsődék között az együttműködést erősíteni kell.

Óvodai ellátás:

A területi védőnők és az általuk ellátott óvodák között a kapcsolattartás folyamatos. Fontos, hogy a megváltozott jogszabályi háttér mellett is fennmaradjon a jól működő kapcsolatrendszer.

Iskola-egészségügyi ellátás:

Az iskolák részéről a hatékony együttműködéshez szükséges nyitottság biztosított. A korábbi években a gyermekvédelmi felelősök iskolai jelenléte segítette a problémát gyors és hatékony megoldását. Azokban az iskolákban, ahol nem áll rendelkezésre gyermekvédelmi szakember, ott problémát okoz a gyermekvédelmi esetek megoldása. Az iskolaigazgató, a pedagógusok és az iskolavédőnő személyes kapcsolata, valamint rendszeres kommunikációja áthidalhatja ezt a problémát. Szükség lenne az oktatási intézményekben a gyermekvédelmi szakemberek szakmai és koordináló munkájára, mivel egyre több a problémával küzdő tanuló, család.

Szeretnék elérni, hogy a tanuló osztályfőnöke minden esetben jelezze az oktatási intézményt ellátó egészségügyi szakembereknek, ha a tanulóval kapcsolatban valamilyen egészségügyi adat vagy információ áll a rendelkezésére. Pl.: pszichiátriai betegség, stb.

Kéri a Család- és Gyermejjóléti Központot, hogy a szabadidő eltöltéséhez lehetőséget kínáljon, a Család- és Gyermejjóléti Központ által szervezett, illetve működtetett klubok címről, valamint nyitvatartási idejéről, programjairól tájékoztassák a Védőnői Szolgálat dolgozóit. Ugyancsak szeretnénk rendszeres tájékoztatást kapni, a gondozottak ellátását szolgáló tevékenységeikről.

Ha egy gyermek a Család- és Gyermejjóléti Központnál gondozásba kerül, minden esetben tájékoztassák az illetékes védőnőt (területi védőnő, iskolavédőnő). Ilyen módon a védőnő is újabb információt adhat a gondozotról, teljesebb körű lesz az ellátás, valamint ő is csatlakozni tudja az írásos jelzést a gyermek/tanuló dokumentációjához. Így, a gondozott elköltözése vagy másik oktatási intézménybe kerülése esetén a postázott dokumentum egy teljesebb képet ad a gyermekről/tanulóról. Ez a későbbiek folyamán sok háttér-információt nyújthat az új szakembernek a gondozotról.

Jelzőrendszeri tanácskozásokon a védőnők szívesen vesznek részt.

A tanuló egészségvédelme érdekében javaslatok:

- Az iskolák vezetésével, pedagógusaival történő együttműködés erősítése;
- A tanulók szüleivel történő személyes találkozás (pl. szülői értekezletek alkalmával);
- Együttműködés a hatóságokkal (pl.: BFKH Járványügyi Csoport – oltáshiányok pótlása), valamint az egészségügy más területén dolgozó szakemberekkel (pl.: házi gyermekorvosok, területi védőnők, szakorvosi rendelők, stb.);
- Esetmegbeszélő teamek szervezése a jelzőrendszer tagjaival;
- A tanulók részére a szabadidő helyes eltöltéséhez megfelelő intézmények, programok kialakítása (Ifjúsági Klub, Túra Klub, stb.);
- Az iskolai egészségnevelésnek nagyobb tér biztosítása: Az iskolavédőnők jelenleg is végeznek egészségnevelési tevékenységeket. Az egészségnevelés témaköreit a tanulók életkora, a biológiai és pszichológiai érettsége, a pedagógusok jelzései, észrevételei, kérése alapján válogatják össze az iskolavédőnők (dohányzás, alkohol, drog, barátság, szerelem, szexualitás, pubertáskor, személyi higiéné, daganatos megbetegedések, szűrések fontossága, életmód, egészséges táplálkozás, sport szerepe, szabadidős tevékenységek, stb.) Kiemelt figyelmet kell fordítani a családi és a szülői szerepekre történő felkészítésre, valamint a felelős gyermekvállalásra. Az egészségnevelés hatékonyságát nagyfokban növelné, ha több idő állna az iskolavédőnők rendelkezésére. Így lehetőség nyílna a tanulók problémáinak fokozottabb figyelembe vételére, illetve személyre szabottabb lenne a tájékoztatás.

4. A Budapest Főváros Kormányhivatala IV. Kerületi Hivatala Gyámügyi Osztály hatósági intézkedéseire, feladataira vonatkozó adatok

A Budapest Főváros Kormányhivatala IV. Kerületi Hivatala Gyámügyi Osztály munkáját a **gyermekvédelmi és gyámügyi feladat és hatáskörök ellátásáról, valamint a gyámhatóság szervezetéről és illetékességéről** szóló **331/2006. (XII.23.) Kormányrendelet** alapján végzi.

Munkájuk legmeghatározóbb jogszabályai:

- A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló **1997. évi XXXI. törvény** (Gyvt.)
- A Gyvt. végrehajtási rendelete – a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló **149/1997.(IX.10.) Kormányrendelet** (Gyer.)
- A **2013. évi V. törvény** - a Polgári Törvénykönyvről (Ptk.)
- valamint a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló **2004. évi CXL. törvény** (Ket.)

Az igazságügyi szolgáltatással kapcsolatos egyes feladat- és hatáskörökről szóló **362/2016. (IX.29.) Korm. rendelet** 10. § (1) bekezdése, illetve az egyes központi hivatalok és költségvetési szervi formában működő minisztériumi háttérintézmények felülvizsgálatával összefüggő jogutódlásról, valamint egyes közfeladatok átvételéről szóló **378/2016. (XII.2.) Kormányrendelet** 26. § (3) bekezdés a) és b) pontja alapján **2017. január 1-jétől az áldozatsegítés és jogi segítségnyújtással kapcsolatos feladatokban első fokon jár el osztályunk.**

Az új feladat ellátásához nem kaptak létszámot, azt a jelenlegi létszámmal kell megoldaniuk és ellátnunk. Egyelőre még segítséget kérhetnek, illetve kapnak a BFKH Szociális és Igazságügyi Főosztálytól, ez azonban várhatóan hamarosan megszűnik. Ezen ügyek kezelése egy országos iktatórendszerben működik, melynek programja teljesen más, mint az általuk, gyámhatósági ügyekben használt POSZEIDON iktatórendszer. Az új feladat ellátása jelentős, folyamatos felkészülést igényel, mind jogszabályi ismeretek, mind gyakorlati ügyintézés területén. Munkájukat idáig is jellemzően csak túlmunkával tudták ellátni, a plusz feladat teljesítése további túlterheltséget okoz.

A gyámhatósági munka rendkívül sokrétű. Jelentős mennyiségű jogszabály alapos ismeretét követeli, illetve az ezekben bekövetkező változásokat is folyamatosan figyelemmel kell kísérni. Az ügyfelek, és az érintett családok személyes ügyeivel való empatikus, de határozott és törvényes ügyintézését igényel. Ezen követelményeknek komplex módon kell megfelelnie munkatársaiknak ahhoz, hogy munkájukat eredményesen tudják elvégezni.

A hatályos jogszabályok alapján, az **integrációt** követően **Budapest Főváros Kormányhivatala IV. Kerületi Hivatala - Gyámügyi Osztályként** működnek. Az osztályon jelenleg 1 fő osztályvezető, és 11 fő ügyintéző dolgozik. Egy fő, jogi végzettségű munkatársuk veszélyeztetett terhes, 2016. október hónaptól táppénzes állományban van szülésig, azaz 2017. június végéig. Ezt követően tudnak helyére szerződéssel munkatársat felvenni. Az ügyintézők munkájukat ügykörönként látják el backoffice és frontoffice feladat végzéssel, azaz ügyfelek fogadását követően az adott ügyekben eljárási cselekményeket végeznek, ezt követően pedig döntést hoznak, vagy az eljárást megszüntetik. Emellett statisztikai adatokat szolgáltatnak felügyeleti szervüknek, illetve a statisztikai adatokat kérő és megismerni jogosult szervezeteknek.

Ügyfélfogadási idő: Hétfő 14.00-18.00 h, Szerda: 10.00-17.00 h, Péntek: 8.00-12.30 h. 2016. évben összesen 4440 fő ügyfelet fogadtak.

Statisztikai adatok a 2016. évről

Iktatott ügyeiknek a száma: 2271, mely ügyekben 17662 db irat került iktatásra. Első fokú döntéseink száma: 1607 határozat és 3177 végzés. Ebből államigazgatási úton megtámadott (megfellebbezett) döntések száma: 59 db.

A klasszikus gyermekvédelmi feladatokon (gondnoksági, gyámsági ügyek, kiskorúak szülői felügyeletét érintő ügyek, kapcsolattartási ügyek, örökbefogadásra várók alkalmasságának megállapításával kapcsolatos ügyek, perindítással, feljelentéssel, végrehajtással kapcsolatos ügyek, vagyonkezeléssel, számadással kapcsolatos ügyek) kívül az igazságügyi szolgáltatási feladatok és a **gyermekvédelmi feladatok** ellátását is hatáskörünkbe rendeli a jogszabály.

A gyermekek védelmének rendszere: A gyermekek védelme a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység.

A gyermekek védelmét pénzügyi, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint a **törvényben meghatározott alábbi hatósági intézkedések biztosítják.**

Védelembe vétel, iskoláztatási támogatás

A gyámhatóság a gyermekvédelmi jelzőrendszer tagjának jelzése alapján a **gyermek bántalmazása, illetve súlyos elhanyagolása, vagy egyéb más, súlyos veszélyeztető ok fennállása, továbbá a gyermek önmaga által előidézett súlyos veszélyeztető magatartása** esetén hivatalból megindítja eljárását illetve döntést hoz a gyermek védelembe vételéről.

A 2016. december 31-én nyilvántartott védelembe vett gyermekek száma: 56 fő. Ebből 7 fő környezeti okok miatt, 17 fő 50 tanórát meghaladó hiányzás miatt, 17 fő szülőnek felróható magatartás miatt, 9 fő gyermeknek felróható magatartás miatt, 1 fő szabálysértés vagy bűncselekmény miatt, 5 fő bántalmazás miatt.

Az iskoláztatási támogatás folyósításának szüneteltetése, valamint az arra történő figyelmeztetések: **10 óra iskolai hiányzás** esetén 55 gyermek (megoszlás: 14 év alatti 16 gyermek, 14-16 év közötti 19 gyermek, 16 éves kor felett 20 gyermek). **50 óra iskolai hiányzás** 31 gyermeket érint (megoszlás: 14 év alatti 6 gyermek, 14-16 éves kor közötti 20 gyermek, 16 életév feletti 5 gyermek).

Megelőző pártfogás

A gyámhatóság a bűncselekmény vagy az elzárással is sújtható szabálysértés elkövetése miatt indult védelembe vételi eljárásban, vagy a már fennálló védelembe vétel mellett az illetékes hatóságnak a jelzését követően megkeresi a pártfogó felügyelői szolgálatot környezettanulmány és a gyermek veszélyeztetettségének bűnmegelőzési szempontú kockázatértékelése beszerzése céljából. A kockázatértékelést követően, amennyiben az magas, a gyámhatóság a kiskorú védelembe vételéről és megelőző pártfogás elrendeléséről dönt. 2016. évben a pártfogó felügyelői szolgálat alacsony és közepes kockázat értékelést állapított meg, így megelőző pártfogás elrendelésére nem került sor.

Ideiglenes hatályú elhelyezés

Amennyiben a gyermek felügyelet nélkül marad, vagy testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését a családi környezete, vagy önmaga súlyosan veszélyezteti, és emiatt azonnali elhelyezése szükséges, a gyámhatóság, valamint a rendőrség, az idegenrendészeti hatóság, a menekültügyi hatóság, az ügyészség, a bíróság a büntetés-végrehajtási intézet parancsnoksága (beutaló szerv) a gyermeket ideiglenesen elhelyezi. Lehetőség szerint a gyermeket nevelésre alkalmas különélő szülőnél, más hozzátartozónál, illetve személynél helyezi el, vagy ha erre nincs lehetőség, 12 életévet be nem töltött gyermek esetén nevelőszülőnél történik az elhelyezés. Az idősebb gyermekek gyermekotthonba kerülnek elhelyezésre.

A gyámhatóság az ideiglenes hatályú elhelyezést követően – függetlenül attól, hogy arra mely beutaló szerv intézkedése alapján került sor - megszünteti az ideiglenes hatályú elhelyezést, ha annak okai nem állnak fenn, vagy

- elrendeli a gyermek nevelésbe vételét, vagy
- pert indít az ideiglenes hatályú elhelyezés fenntartása vagy megváltoztatása mellett a szülői felügyelet szüneteltetése vagy megszüntetése iránt és ezzel egyidejűleg gyámot rendel

- hozzájárul a gyermek családba fogadásához

2016. évben a gyámhatóság 18 fő kiskorút, a rendőrség 0 fő kiskorút összesen: 18 fő kiskorú gyermeket helyezett el ideiglenes hatállyal. Ebből 8 gyermeket harmadik személynél, 9 gyermeket gyermekotthonban, 1 gyermeket nevelőszülőnél helyezett el.

Az elhelyezések oka jellemzően: családi konfliktusok, szülői felügyelet hiánya, szülő elhanyagoló, veszélyeztető magatartása, gyermek ön- és közveszélyes magatartása.

Családba fogadás

A szülői felügyeletet gyakorló szülő kérelmére a gyermeket a szülő által megnevezett személy, család átmenetileg befogadja, gondozza. Ez idő alatt a szülő felügyeleti joga szünetel, a családba fogadó személyt családba fogadó gyámul rendeli ki a gyámhatóság.

A családba fogadás az alapul szolgáló ok előre látható fennállásáig tart.

A családba fogadás engedélyezése lehetővé teszi a gyermek elhelyezését a bírói út kihagyásával, gyámhatósági döntéssel. A családba fogadási ügyeket évente felül kell vizsgálni a számadással illetve a gyámi jelentésben foglalt beszámolóval együtt. A felülvizsgálat eredményeképpen a családba fogadást fenntartják, megszüntetik, vagy pert indítanak a gyermek harmadik személyhez történő elhelyezésre.

Az elmúlt év során 6 kiskorú családba fogadását engedélyezték. Kérelem elutasítására nem került sor.

2016. december 31 én 96 gyermek állt gyámság alatt. Ebből 25 kiskorú gyámságát családba fogadó személy látja el. 41 gyermek gyámságát harmadik személy (nagyszülő, testvér, egyéb rokon) látja el, ezekben az ügyekben a bíróság döntött a gyermekelhelyezésről. 30 gyermek gyámságát gyermekvédelmi gyám látja el.

Nevelésbe vétel

A nevelésbe vétel célja a gyermek otthont nyújtó ellátásának és törvényes képviselőinek biztosítása amíg a gyermek

- családja képessé válik a gyermek visszafogadására
- számára családba fogadó gyám rendelésére kerül sor
- örökbefogadása megtörténik
- előbb soroltak nem teljesülése esetén nagykorúságáig.

A nevelésbe vétel feltételeinek fennállását félévente felülvizsgálják. A felülvizsgálathoz megalapozott, szakszerű javaslatokat, elhelyezési terveket kapak a Fővárosi Gyermekvédelmi Központ és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálattól. A szakértői vélemények teljes körű vizsgálatot követően készülnek el, melyek megalapozzák a gyámhatóság döntését. Ezek a szakértői vizsgálatok a leterheltség okán elhúzódnak, emiatt a gyámhatósági eljárások ügyintézési ideje meghosszabbodik.

2016. december 31-én nyilvántartott nevelésbe vett gyermekek száma 38 fő volt. A nevelésbe vétel oka: magatartási vagy beilleszkedési zavar, szülői elhanyagolás, fogyatékoság, szülői felügyeleti jog hiánya.

Utógondozás

A nevelésbe vétel megszűnése után a gyámhatóság legalább egy év időtartamra elrendeli a gyermek vagy a fiatal felnőtt utógondozását feltéve, hogy az utógondozást a fiatal felnőtt maga is kéri. Az utógondozás célja, hogy elősegítse a gyermek, illetve a fiatal felnőtt családi környezetbe való visszailleszkedését, önálló életének megkezdését. 2016. évben 3 fő gyermek utógondozását rendeltük el a Gyermekotthon által.

Utógondozói ellátás

A gyámhatóság a fiatal felnőtt kérelmére, - illetve a gyermek nagykorúságának elérése előtt a gyám javaslatának figyelembevételével - elrendeli az utógondozói ellátást, ha a gyermek, illetve a fiatal felnőtt nevelésbe vétele nagykorúvá válásával szűnt meg, és létfenntartását önállóan biztosítani nem tudja, vagy tanulmányokat folytat, vagy szociális bentlakásos intézménybe várja a felvételét. Az utógondozói ellátás a 24. életév betöltéséig kérhető.

A 2016. évben 4 fiatal felnőttél engedélyezték az utógondozói ellátást. Ebből 2 fő gyermekotthonban, 2 fő utógondozói otthonban részesül utógondozói ellátásban. A fiatalok egy része nappali tagozaton tanulmányokat folytat, vagy létfenntartását önállóan biztosítani nem tudja. Megszűnt utógondozási ellátások száma: 8 fő.

Otthonteremtési támogatás

Az otthonteremtési támogatás célja, hogy az átmeneti vagy tartós nevelésből, nevelésbe vételből kikerült fiatal felnőtt lakáshoz jutását, tartós lakhatása megoldását elősegítse. (30 éves korig lehet igényelni.)

A 2016. évben 3 fő gyermekvédelmi szakellátásból kikerült nagykorúvá vált fiatal felnőttnek állapítottak meg otthonteremtési támogatást. A kiutalt otthonteremtési támogatás összege 2.010.000.- Ft volt, ezt az összeget a központi költségvetés visszatéríti a BFKH Pénzügyi Főosztály részére.

Gyermektartásdíj megelőlegezésének elrendelése

A gyermektartásdíj megelőlegezésének akkor van helye, ha a bíróság a tartásdíjat jogerős döntésében már megállapította, és a gyermektartásdíj összegének behajtása átmenetileg lehetetlen, továbbá a gyermeket gondozó szülő nem képes a gyermek részére a szükséges tartást nyújtani.

2015. évben gyermektartásdíj megelőlegezésben 98 fő gyermek részesült.

Megelőlegezésre a tárgyév folyamán kifizetett összeg: 11.251.000.- Ft.- volt, ezt az összeget a központi költségvetés visszatéríti a BFKH Pénzügyi Főosztálynak.

Igazságügyi szolgáltatási feladatok:

Áldozatsegítés: Jogosultságot a– a bűncselekmények áldozatainak segítéséről és az állami kárenyhítésről szóló 2005. évi CXXXV. törvény 1. § (1) bekezdése határozza meg, mely szerint - áldozat a Magyarország területén elkövetett **bűncselekmény** és a Magyarország területén elkövetett **tulajdon elleni szabálysértés** természetes személy sértettje, valamint az a természetes személy, aki a Magyarország területén elkövetett bűncselekmény vagy a Magyarország területén elkövetett tulajdon elleni szabálysértés közvetlen következményeként

hátrányt, így különösen testi vagy lelki sérülést, érzelmi megrázkódtatást, illetve vagyoni kárt szenvedett.

Jogi segítségnyújtás:

A részletes szabályokat az 56/2007. (XII.22.) IRM rendelet tartalmazza: A rendelet hatálya a **jogi segítségnyújtás engedélyezésére, felülvizsgálatára, igénybevételére, valamint költségeinek megelőzésére, kifizetésére és visszatérítésére terjed ki.**

Együttműködés

A gyámhatóság rendszeres munka és személyes kapcsolatot tart a Budapest Főváros Kormányhivatal kerületi hivatalaival, a járási kormányhivatalokkal, az önkormányzatokkal és annak szerveivel, a család- és gyermekjóléti központokkal, a Területi Gyermekvédelmi Központ és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálatokkal, az egészségügyi intézményekkel, az oktatási és nevelési feladatokat ellátó intézményekkel, a bíróságokkal, ügyészséggel, rendőrséggel, közjegyzőkkel. A gyermekvédelmi jelzőrendszer tagjaival, a kerületi rendőrkapitánysággal a munkakapcsolatuk konstruktív, együttműködő és eredményesnek mondható.

5. Bűnmegelőzés, kábítószer problémával kapcsolatos tevékenység

5.1. A IV. kerületi Rendőrkapitányság

A BRFK IV. ker. Rendőrkapitányság 2016. évi gyermekvédelmi területen végzett munkája az alábbiak szerint alakult.

Kapcsolattartás

Kapitányságuk a jelzőrendszer valamennyi tagjával jó együttműködést alakított ki. Folyamatosan tartották a kapcsolatot Újpest Önkormányzatának Szociális Intézménye Család- és Gyermekjóléti Központjával, az Önkormányzat Szociális Irodájával, BFKH Gyámügyi Osztállyal és Gyámügyi Csoporttal, a Kornis Klára Gyermekotthonnal, a kerület iskoláival valamint az S.O.S. Krízisalapítvánnyal, akik válsághelyzetben lévő családoknak nyújtanak átmeneti segítséget.

A fenti intézmények közül a Gyermekjóléti Központtal szorosabb, közvetlenebb a kapcsolatuk.

Családon belüli erőszak

2016. évben családon belüli erőszakkal összefüggő esetek kapcsán elrendelt nyomozások jellemzően testi sértés, garázdaság, zaklatás, kiskorú veszélyeztetése, tartás elmulasztása, és magánlaksértés elkövetése miatt indultak. Az eljárásokat akadályozó tényezők között szerepel, hogy a sértettek a jogsértést, bántalmazást követően napokkal, hetekkel később kérnek segítséget, meghallgatásukkor már nem akarják bántalmazójuk felelősségre vonását, az idézésen nem jelennek meg, nem tesznek vallomást, nem terjesztenek elő magánindítványt.

Az erőszakos jogsértések kiváltó tényezőjeként legnagyobb arányban a rendszeres alkoholfogyasztás, ittasan elkövetett jogsértések szerepelnek, de jellemző a válással, gyermekelhelyezéssel összefüggő konfliktusok, vagyoni viták, munkanélküliség, betegség, érzelmi válsághelyzetek, féltékenység.

Családon belüli erőszak miatt a 2016-os évben **45 alkalommal** rendeltünk el ideiglenes megelőző távoltagest, valamint 87 esetben továbbítottak adatlapot a gyermekjóléti szolgálatok felé. A jelzések többségét az indokolta, hogy a veszekedésnél, bántalmazásnál jelen volt kiskorú.

Fiatalkori bűnözés – áldozattá válás

2016-ban ismertté vált elkövetők közül gyermekkorú és fiatalkorú elkövetők számában nincs változás, a tavalyi évhez képest, stagnál. A gyermekkorú elkövetőkre továbbra is jellemző, hogy fiatalkorú társaikkal együtt követtek el bűncselekményeket.

Az áldozatok közreható magatartása még mindig jelentős, a figyelmetlenség, az értékek "mutogatása". Az elkövetés jellemzői között lényeges adat, hogy a bűncselekmények a kora délutáni, iskola idő után történnek, az utcán, vagy tömegközlekedési eszközökön. Az elkövetési tárgy jellemzően mobiltelefon, készpénz, szórakoztató-elektronikai cikkek.

Az elkövetés hátterében még mindig az anyagi haszonszerzés áll, majd ezt követi az agresszivitás és a társadalmi veszély fel nem ismerése. A bűnelkövetést elemezve elmondható, hogy továbbra is a vagyon elleni (lopások) bűncselekmények száma a legmagasabb.

A bűnözést előidéző okok komplex jellegűek, a legkülönbözőbb társadalmi folyamatok és egyéni tényezők kölcsönhatása vezethet a kriminális magatartás kialakulásához. Fontos tényező a családi háttér, a baráti kör, globálisan nézve a társadalom, a gazdasági válság, rossz szociális körülmények, a növekvő munkanélküliség, a csonka családok, az általános értékválság, a devianciára való hajlam. A visszaélés kábítószerrel bűncselekmény elkövetése stagnál, gyermekkorú ellen nem kezdeményeztünk eljárást. Fiatalkorú elkövető csekély számban fordult elő a tavalyi év során.

Prevenció

Bűnmegelőzési céllal visszatérően ellenőrizték a bűnügyileg fertőzött területeket, csoportképző helyeket és rendszeresen szerveztek bűnmegelőzési és rendészeti akciókat.

2016-ban az oktatási intézményekben több alkalommal tartottak előadóik tájékoztatást - bűnmegelőzés, drog-prevenció, vagyonvédelem, áldozatvédelem és családon belüli erőszak, internet veszélyei és balesetmegelőzés témakörében - diákoknak, szülőknek.

2014 októberétől indult „Szülők és családok a Rendőrség kiemelt partnerei a kábítószer-bűnözés megelőzésében”, melynek összekötője 2016. július 01-től Papiné Mészáros Melinda r. zls lett. A program keretében minden hónap első keddjén 16.00 - 17.00 óra között a kapitányságon fogadóórát, illetve minden második héten (hónap 2. és 4. hetében) kedden 16.00 - 17.00 óra között telefonos ügyeletet tart a 231-34-00/44-104 melléken. Továbbá a kerület oktatási intézményeiben - igény szerint szülői értekezleten, illetve fogadóórán - bűnmegelőzési témájú előadásokat tart szülők részére, valamint a drogprevencio04@budapest.police.hu e-mail címre várja a szülők kábítószerrel kapcsolatos kérdéseit, megkereséseit.

Az óvodások részére az előadások témáit a biztonságos közlekedésre nevelés, valamint az „Ovi - Zsaru” programban szereplő témák feldolgozása tette ki.

Az oktatások minden esetben játékos formában történtek, melyet a gyakorlati megvalósítás követett, valamint kapitányságukon rendszeresen szerveztek "nyílt-napokat", melyen játékos formában mutattuk be a rendőri munkát, a rendőrök eszközeit és a rendőrkapitányságot.

Az „Iskola rendőre program” keretében az illetékességi területükön található valamennyi általános iskolát felkeresték a körzeti megbízottak. A tapasztalatok azt mutatják, hogy minden oktatási intézményben jó munkakapcsolatot alakítottak ki az intézményvezetőkkel, illetve a kapcsolattartással megbízott személyekkel.

Az „Iskola rendőre” programmal kapcsolatos feladataik végrehajtásának tapasztalatairól elmondható, hogy tevékenységüket mind a szülők, mind a pedagógusok hasznosnak tartják és örömmel fogadják.

Rendezvények

A lakossággal való kapcsolattartás során több esetben részt vettek a helyi Kábítószer Egyeztető Fórumon, lakógyűléseken, helyi önkormányzat által szervezett családi programokon.

A helyi médiában (újság, televízió), rendszeresen közléseknek aktuális, családokat, fiatalokat érintő témában felhívásokat, közérdekű információkat, bűnmegelőzési célzatú híreket, adatokat, tájékoztatásokat.

Új program

2015. novemberétől kapitányságuk csatlakozott az úgynevezett "Házhoz megyünk" bűnmegelőzési és vagyonvédelmi programhoz, melynek keretében a kerület frekventált pontjain - Újpesti Vásárcsarnokban, valamint az Állami Áruház előterében - információs pultot alakított ki, minden hónap második hetében, meghatározott időpontokban. Az információs pultoknál rendőr, közterület felügyelő, polgárőr és vagyonvédelmi szakember ad hasznos tanácsokat a hozzá fordulóknak. A pultnál különböző bűnmegelőzési és vagyonvédelmi tanácsokat tartalmazó tájékoztatók kerülnek átadásra az érdeklődők részére, melyek között fiatalokat és szülőket érintő szóróanyag is (pl.: internet helyes használata, drogprevenció, zseblopás stb.). 2016. januártól – májusig, illetve szeptembertől decemberig folytatódott a program Újpest frekventált területein.

A „Házhoz megyünk” programhoz csatlakozva szeptember hónapban mutatkozott be kerületünkben az ORFK NBT „Bikesafe” országos kerékpáros regisztrációs programja is, mely akkora érdeklődésnek örvendett, hogy a 2016. szeptember 24-én megrendezésre kerülő Káposztásmegyeri Kerékpáros-, és Futófesztiválon ismét kitelepült regisztrációs pultjuk, ahol kb. 70 db kerékpár került regisztrálásra.

2015. decemberétől kerületünkben is megalakulásra került az úgynevezett ÁSZER, az Áldozatsegítő Szakmai Együtműködési Rendszer, melynek célja, hogy a kerületben működő egyes szervezetekkel, szervezetekkel a közös munka - az együtműködés formalizálása mellett - a kerületi kooperációs hálózat kialakításával hatékonyabbá, hatásosabbá tegye az áldozatsegítő tevékenységet. Az ÁSZER legfőbb célkitűzése a szervezetek közötti kapcsolat megerősítése áldozatvédelmi, áldozatsegítési és bűnmegelőzési szempontból, valamint, hogy az áldozat olyan személyre szabott segítséget kapjon, amely a legjobban igazodik az elszenvedett bűncselekmény következtében kialakult állapotának orvoslásához. Az ÁSZER tagjai többek

között az áldozatsegítő szolgálat, a rendőrség, az önkormányzat, az egészségügy, a gyermekvédelem és civil szervezetek szakemberei, valamint a közterület-felügyelet, az egyházak, a KLIK és az idősgondozásban résztvevő intézmények képviselői.

5.2. Ifjúsági, Sport, Művelődési és Oktatási Osztály

Önkormányzatunk 2016-ban is folytatta a drogprevenációs programot, az elfogadott helyi stratégia alapján az Újpesti Kábítószerügyi Egyeztető Fórum szakmai támogatásával, az Ifjúsági, Sport, Művelődési és Oktatási Osztály szervezésében, együttműködésben az újpesti nevelési-oktatási intézményekkel, és civil szervezetekkel.

2016-ban is működött a koordináció helyi szervezeti formája a **Kábítószerügyi Egyeztető Fórum** (KEF), melynek fő feladata továbbra is a helyi stratégiában foglaltaknak megfelelően a drogprevenációs munka összehangolása, együttműködés a drogprevenációval foglalkozó intézményekkel, szervezetekkel. A KEF mint szakmai szervezet elsődleges feladata a drogprobléma fókuszban tartása, az együttműködés erősítése a kábítószer-ellenes küzdelemben, továbbá a helyi erőforrások aktivizálása. A KEF tagjainak személyében képviselve vannak a helyi iskolák, az önkormányzat, rendőrség, drogambulanciák, Mentálhigiénés Gondozóintézet, Népegészségügyi Intézet, civil szervezetek – Drog Stop Egyesület, Újpesti Bűnmegelőzési Polgárőr Egyesület, Twist Olivér Alapítvány és a Gyermekjóléti Központ.

Az Újpesti Kábítószerügyi Egyeztető Fórum szakmai közreműködésével elkészült és elfogadásra került **Budapest Főváros IV. kerület Újpest Önkormányzata Drogellenes Stratégiája** (122/2014. (VI.26.) önk. sz. határozat). A Nemzeti Drogellenes Stratégia elfogadása is indokolta a korábbi stratégia felülvizsgálatát és új helyi stratégia megalkotását, melyre az Emberi Erőforrások Minisztériumához benyújtott és támogatott pályázat (KAB-KEF-13-13412) lehetőséget biztosított. A Stratégia 2020-ig határozza meg az Önkormányzat ez irányú feladatvállalását.

2016 februárjában került sor önkormányzati szervezésben 2 **kortárssegítő képzésre**, általános és középiskolás diákoknak. A felkészítéseken közel 70 diák vett részt.

A képzéseken felkészült szakemberektől kaptak tényszerű információkat a drogok használatának következményeiről, veszélyeiről, ismerkedtek a megelőzés alapelveivel, elsajátították a kortárssegítés technikáit.

A megelőző munkában jelentős szerepe van az **egyházi és civil szervezeteknek**, az általuk kínált, a szabadidő hasznos eltöltését szolgáló programoknak. Önkormányzatunk 2014-ben is támogatta a szervezetek ez irányú tevékenységét. Ugyancsak nem elhanyagolható a közösségi és szabadidős programok szerepe. **Újpest Önkormányzata** 2016-ban számos ingyenesen igénybevehető **közösségi, kulturális és sport programot** szervezett, melynek elsődleges célcsoportja a gyerekek és családok voltak.

2016. június 12-től augusztus 19-ig működött a **Szent István téren** a kisgyermekes családoknak és gyerekeknek az **óriáshomokozó és gyermekjátszó**, a nagyobbakat **sport programokkal** és versenyekkel vártuk.

A Magyar Nemzeti Üdülési Alapítvány által meghirdetett **Erzsébet Tábor Mesés nyár vár ránk! pályázat** segítségével Újpest Önkormányzata közel 100 hátrányos helyzetű újpesti diák nyaralását tudta térítésmentesen biztosítani, Balatonberényben 2016. június 29-től július 4-ig. A pályázati támogatás a szállás és étkezési költségeket biztosította, ezenfelül önkormányzatunk vállalta a pályázati önrész, a programok és a külön busszal történő utaztatás, biztosítás költségeit.

Újpest Önkormányzata 2016-ban is biztosította az általános iskolás korú gyermekek nyári napközis tábori ellátását. A **napközis tábor** 2016. június 30-tól augusztus 19-ig működött. A tábor a Bródy Imre Gimnáziumban került megszervezésre, azzal a céllal, hogy szakszerű napközbeni felügyeletet, ellátást, biztonságot nyújtson az újpesti gyermekeknek. A tábor ideje alatt sokszínű, tartalmas kulturális és sport programokat biztosítottunk. A nagyobb programokra a gyermekek utaztatása az önkormányzat által biztosított autóbusszal történt. A résztvevők száma megduplázódott az előző évhez képest, a napi létszám átlagosan 350 fő volt, a legmagasabb létszám 417 fő.

A napközis tábor mellett Önkormányzatunk 2016-ban is biztosította a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő kiskorú gyermekek részére a **szociális nyári étkeztetést**, naponta 30-60 közötti gyermeknek.

Önkormányzatunk az Újpesti Cigány Nemzetiségi Önkormányzattal megszervezte és lebonyolította a felzárkóztatást, tehetséggondozást és pályaorientációt tartalmazó **Tanoda Programot**, valamint a **Felzárkóztató a pótvizsgára programot**. A Tanoda Programban 65 diák vett részt. A Felzárkóztató a pótvizsgára program 45 tanulónak nyújtott segítséget a felkészülésben és a sikeres pótvizsga letételében.

5.3 Budapest Főváros Kormányhivatala Gyámügyi és Igazságügyi Főosztálya

Intézményük keretei, melyben a fiatalok pártfogó felügyeletének az ellátása történik:

2015. évben a szakigazgatási szervek megszűnését követően 2015. április 1-jével Budapest Főváros Kormányhivatala Gyámügyi és Igazságügyi Főosztályán belül látják el a fiatalok bünelkövetők pártfogó felügyelet végrehajtásával kapcsolatos feladatokat.

A Főosztályt a következő osztályok alkotják 2017. január 1. napjától:

- Fiatalok Bünelkövetők Pártfogó Felügyelői Osztálya
- Felnőtt Korú Bünelkövetők Pártfogó Felügyelői Osztálya
- Jogi Segítségnyújtó és Áldozatsegítő Osztály (II. fok)
- Bünelkövetési és Jótételtel Osztály
- Szociális és Gyámügyi Osztály
- Kárpótlási Osztály

A IV. kerületi állandó lakóhellyel illetve tartózkodási hellyel rendelkező pártfogottak esetében a pártfogó felügyeletet **Kovács Eszter pártfogó felügyelő** látja el.

Statisztikai adatok

2016. 01. 01. – 2016. 12. 31 közötti időszakban folyamatban lévő ügyek száma:

- Rendőrségi szakban és Gyámhivatali kérésre készült *környezettanulmány*: **70 terhelt 89 ügy**
- Ügyészi szakban készült *pártfogó felügyelői vélemény*: **15 terhelt 17 ügy**
- *Folyamatban lévő* pártfogó felügyelet végrehajtása: **166 pártfogolt 176 ügy**
  - **Lány: 23 pártfogolt 23 ügy**
  - **fiú: 143 pártfogolt 153 ügy**
- *Beérkezett ügyek száma*: **64 pártfogolt 65 ügy**

A beérkezett ügyek száma a bűncselekmény jellegét tekintve:

- *Vádemelés elhalasztását* rendelte el az ügyész: **25 pártfogolt 25 ügy**
- *Vádemelés elhalasztását* rendelte el az ügyész, *kábítószerrel való visszaélés* ügyében: **88 pártfogolt 90 ügy**
- *Próbára bocsátásra* került sor: **25 pártfogolt 25 ügy**
- *Felfüggesztett szabadságvesztésre ítélest* rendelt el a bíró: **32 pártfogolt 36 ügy**
- *Megelőző pártfogás*: **1 esetben**
- *Javítóintézeti nevelésből történő ideiglenes elbocsátás*: **0 esetben**

A cselekmény Btk. szerinti minősítése szerint:

- Kábítószerrel való visszaélés: 92 ügy
- Garázdaság: 23 ügy
- Testi sértés: 20 ügy
- Rablás: 16 ügy
- Lopás: 13 ügy
- Rongálás: 8 ügy

Veszélyeztetettség ügyében jelzés nem történt a 2016. évben.

Szakmai együttműködés:

Hasonlóan az előző évekhez, a pártfogó felügyelet mind a Család- és Gyermekjóléti Központ családsegítőivel, esetmenedzsereivel, mind a IV. kerületi Gyámhivatal munkatársaival konkrét ügyekben szoros, konstruktív együttműködést alakított ki, mely a pártfogói tevékenység hatékonyságát segítette.

A Rendőrkapitányságokkal való együttműködés szintén szoros, megkeresésükre környezettanulmányokat készítenek. A pártfogó felügyelet végrehajtása során az eltűnt pártfogoltak felkutatásában, lakhelyének megállapításában fordultak segítségért a Rendőrséghez.

6. A települési önkormányzat és a civil szervezetek közötti együttműködés

6.1. Napraforgó Alapítvány a Sérült Gyermekekért

Az alapítvány közcélú, közhasznú feladatai:

Alapítványuk, az AO. I. 2 bekezdésében meghatározottak szerint a közhasznú szervezetekről szóló 1997. évi CLVI. törvény 26. § c.) pontjában felsorolt (egyes cél szerinti) tevékenységek ellátása során a

- „4. nevelés és oktatás, képességfejlesztés, ismeretterjesztés,
- „1. egészségmegőrzés, betegségmegelőzés, gyógyító-, egészségügyi rehabilitációs tevékenység területén, közhasznú tevékenységet végez.

Alapítványuk - a 2016. 01. 01.-től 2016. 12. 31.-ig terjedő időszakban - az alábbi feladatokat látta el, összhangban, az Alapító Okiratában meghatározottak szerint.

A Napraforgó Alapítvány fő feladata az AO-ban megfogalmazottaknak megfelelően a gyermekek személyiségéhez illeszkedő fejlesztő és gyógypedagógiai habitációs és rehabilitációs ellátás, a különböző terápiák, módszerek és technikák keresésével esélyt kínálni a felzárkózásra, és önmagukhoz képest egy jó ütemű fejlődésre. Feladatuk, hogy feltárják a gyermekek képességdeficitjét, és az egyéni vagy csoportos fejlesztésre eljárásokat, programokat dolgozzanak ki.

Fontos szempont a szülők segítése, tájékoztatása, lelki egészségük gondozása, a folyamatos együttműködés a gyermekek érdekében. Megismertetik őket a magyar jogrend által biztosított szolgáltatásokkal, tájékoztatást adnak a törvény adta lehetőségekről.

2016 év során kb. 100 kisgyermeket vizsgáltak, és 60-70 gyermek járt folyamatosan egész éven át fejlesztésre. Kb. 250-280 család fordult hozzájuk különböző segítő szolgáltatásokért: pszichológiai, kineziológiai megsegítés, gyógypedagógiai fejlesztés, logopédia, szülőklub, születésnapok, népi játszótér, stb.

Legfontosabb, hiánypótló feladatuk az 5-6 éves gyermekek beiskolázást megelőző diagnosztikus vizsgálata. Folyamatos volt a jelentkezés, és a vizsgálatok alapján a gyermekek 80 százaléka jelzett valamilyen tanulási zavart. E zavarokat a prevenció foglalkozásokkal enyhítik, melyek a részképességek fejlesztésére irányulnak, észlelés, figyelem, emlékezet, gondolkodás, a mozgás, a beszéd, nyelvi fejlesztés, a látás, hallás, kinesztetikus érzékelés fejlesztést foglalja magába.

Fontos az iskolai tanulási problémákkal kapcsolatos tanácsadás. A gyermek egész későbbi élete szempontjából meghatározóan fontos, hogy iskolai eredményeit hogyan véleményezik, milyen döntéseket hoznak iskoláztatásával kapcsolatban.

A gyermekek mozgásfejlesztését csoportos illetve egyéni foglalkozás keretében oldották meg, illetve nyáron intenzív két hetes órákat is tartottak, melyet nagyon jó eredménnyel zártak. A gyerekek tanulási képességeire, magatartás és viselkedésére is óriási hatást gyakorol a rendszeres mozgás.

A fejlesztéssel sikerül elérniük, hogy a különböző feladatok megoldásában magabiztosabbak legyenek, kevesebb a kudarcélményük, ezáltal a másodlagos magatartás zavarok kialakulása is csökken.

Sok a beszédhibás kisgyermekük, velük a logopédusok foglalkoztak.

Az ép gyermekek mellett a sérült gyermekek fejlesztése, felzárkóztatása, a szülők eligazítása az intézmény rendszerek, a törvények között mindennapos feladatuk.

A gyermekek lelki egészség megóvása és a tehetséggondozás keretén belül szombaton délelőttként kézműves foglalkozást tartottak, illetve elindították művészetterápiás foglalkozásaikat, melynek célja óvodás gyermekek és sérült (autista, autisztikus) gyermekek tehetséggondozása. Művészetterapeuta foglalkozott a gyermekekkel.

2016-ban 15 éves lett alapítványuk! Szerény ünnepséget tartottak, inkább együtt örültek annak, hogy ennyi eredményes munkával eltöltött év lehet a hátuk mögött.

Nyáron, helyben képességfejlesztő tábort szerveztek a gyermekeknek. Így az a szülő, aki nem tudott gyermekére vigyázni, főleg a sérült gyermekek, akik előtt nyáron bezárulnak az iskola kapui, ilyenkor nálunk találnak segítő programokat.

Alapítványukhoz az elmúlt évben 3 támogatási kérelem érkezett, ebből rászorultsági alapon mind a 3 gyermek fejlesztési díját részben átvállalta az alapítvány, ez azt jelentette, hogy alacsonyabb óradíjat fizetett a szülő.

Az 1%-os felajánlás 350 ezer Ft volt. Az összeget a gyermekek fejlesztésére, fejlesztő játékok vásárlására, valamint működési költségre fordították.

Már létrehozott együttműködési magállapodások szerint folytatták és erősítették kapcsolatukat a hasonló cél érdekében működő alapítványokkal, szervezetekkel.

Decemberben a támogatók, szülők, dolgozók közös estjét szervezték meg. A békés beszélgetés, a szülők tapasztalatai megerősítették őket abban a hitükben, hogy munkájukra nagy szükség van.

Továbbra is minden céljuk arra összpontosul, hogy minden hozzájuk forduló családot, gyermeket szükségletének megfelelő módon el tudjanak ellátni, és olyan elégedett legyen munkájukkal, hogy máskor is hozzájuk menjen, és másokat is hozzájuk irányítson.

6.2 Drog-Stop Egyesület

A telefon kevesebb órában fogadta a hívásokat és a nappali nyitva tartásuk is csak ügyeleti jelleggel zajlott pár hónapig. Továbbra is megjelentek rendezvényeken, fesztiválokon illetve egyéni esetkezelésekkel folytatódott hozzátartozói esetkezelésük, illetve prevenciós munkájuk és az elterelés. Elmondható, hogy a telefonban érezhető a kábítószer kipróbálók életkorának a csökkenése illetve a dizájner drogok használatának a drámai megemelkedése. A fiatalokhoz nagyon kevés releváns információ jut el a témában. A hozzájuk betérő gyerekek és fiatalok egyébként inkább a hozzátartozóik, családjuk legális szerhasználatától, alkohol, szenvednek illetve valamelyik, általában az idősebb testvér kialakult függőségétől. Az internet és a vásárlásfüggőség sem ritka. Indítottak egy programot, melyben az internet veszélyeiről képeztünk kortársakat, akik a chat moderátorság világában is kiképezhették magukat.

Az elterelésben jellemző módon az alacsony iskolázottságú, fiatal férfiak vesznek részt és nem azért, mert csak ők használnak, hanem ők kerülnek olyan látószögbe, hogy lefűlelje őket a rendőrség illetve eleve olyan környéken élnek ahol nagyobb a járőrözési szám illetve sokkal kevesebb információ jut el hozzájuk a szerhasználattal kapcsolatban. Egyéb tapasztalataik szerint ugyanolyan nagymértékű a legális és illegális szerhasználat a magasabban kvalifikált csoportoknál, de kisebb eséllyel kerülnek a bűnüldözés látóterébe. A helyi iskolák, pedagógusok egyre többet szembesülnek az intézményekben szerhasználattal illetve ebből adódó viselkedés problémákkal. Maguk is azt is vallják, hogy maga a problémás szerhasználat egy tünet. Ezért lenne jó minél több, akár helyi szintű kapcsolódás, ahol nevelési intézmények, szülők, Család- és Gyermekjóléti Központ közösen oszthatnák meg a tapasztalataikat, dolgozhatnak ki helyi szintű stratégiát vagy pályázhatnak prevenciós programokra. Szükség lenne közös szakmai műhelyekre, tartottak is ilyeneket, az egyesület székhelye alkalmas nagyobb rendezvények, gyűlések tartására. Idén újra nagy erővel folytatják az utcai megkereső munkát, ennek tapasztalatairól is szívesen beszámolnának év közben. Egy alaptalálkozást is szívesen vennének a gyermekjóléti központtal, hisz több új kollégájuk is van és fontos lenne tisztában lenni azzal, hogy mi is az a jelentési kötelezettség

és hogyan működik a jelzőrendszer és mit tehetünk mi ebben a folyamatban még akkor is, ha alacsonyküszöbű ellátóként anonim a rendszerük.

A szervezet tevékenységeiről:

A Drog Stop Budapest Egyesület 1992. szeptember 1. óta folyamatosan működteti a drogterápiás lánc első állomását, a közvetlen és anonim drogsegély telefonszolgálatot, mely ingyenesen hívható az ország egész területéről, bármely telefonhálózatról. A drogsegély telefonszolgálat biztosítja a nap 24 órájában, ez a telefonos működést illetően csökkent, de kiegészült internetes on-line chat illetve e-mail tanácsadással. Tevékenységük alapvetően kétirányú: egyrészt információkat közvetítenek hívóik felé a segítő helyekről, jogszabályokról, a különböző drogokról, fogyasztásuk lehetséges veszélyeiről, másrészt egy esetleges krízis vagy életvezetési elakadás esetén krízisintervenciók beszélgetés keretein belül lelki segítséget és támogatást nyújtanak.

Fő üzenetük, melyet a nevük is magában foglal a „STOP”, vagyis „Állj meg és nézz körül!”, ezzel azt szeretnék közvetíteni, hogy ha valaki kapcsolatba kerül a droggal – és ez alatt értik a legális és illegális szereket egyaránt – közvetlenül, vagy közvetve az álljon meg vizsgálódjon, értse meg ezt a helyzetet, hogy felelős, tudatos döntést tudjon hozni. Azt gondolják, hogy ehhez naprakész, hiteles információkra és tabuk nélküli kommunikációra van szükség leginkább.

A folyamatos fejlődés és fejlesztés eredményeképpen mára a telefonos szolgálat mellett számos más tevékenység is szerves része lett a szervezet munkájának. Lényeges szolgáltatásuk a jelenben a hétköznapokon nyitva tartó Bázis klub, mely a délelőtti órákban munkanélküliek és szociálisan marginalizálódottak számára, a délutáni órákban pedig a fiatalabb korosztálynak nyújt lehetőséget a szabadidő eltöltésére. Egyesületük programjában a drogprevenció kiemelten fontos helyet foglal el, hiszen a fiatalok megfelelő tájékoztatása és a problémákkal való nyílt foglalkozás segíthet azok kialakulásának vagy súlyosbodásának megelőzésében, illetve hatékonyabb kezelésében. A prevenciót illetően, nyugati mintához hasonlóan a fókusz egyre inkább a pedagógusok képzésére helyezik, melyet itthon sok esetben még ellenállás övez. Emellett hátrányos helyzetű gyermekeknek is tartanak prevenciók foglalkozást, önismereti és életvezetési csoportokat. A Drog - Stop Budapest Egyesület 2009. július 1. óta működteti szenvedélybetegek részére nyújtott alacsonyküszöbű ellátását Budapesten a IV. kerület Külső-Szilágyi út 14. szám alatt.

Szolgáltatásaik: pszichoszociális intervenciók; információs, felvilágosító szolgáltatások; telefonos információs vonal. Délelőtti drop-in „Toppanj be központ” tevékenységei között szerepel a megkereső munka; telefonos információs vonal. Szolgáltatásaiknál szem előtt tartják az alacsonyküszöbű szolgáltatás célját, és szakmai irányelveit.

Újpest lakószervezetére jellemző a sok „lakótelep”.

Újpesten legmagasabb a gyermekkorú bűnelkövetők száma Budapest kerületei között. (2006. KEF adatok alapján) Utcai megkereső munkájuk során tapasztalják, hogy a fiatalok nagy százaléka valamilyen street art hobbinak hódol. Megjelenik a Parkour, BMX, Cross Riders, deszkázás, korizás, streetball és a 2 fedett téren is üzhető graffiti és break. Tapasztalataik alapján az említett szubkulturális csoportokhoz szorosan kapcsolódik az utcai életforma, és emiatt veszélyeztetettebbek az ott jelenlévő deviáns magatartásformák elsajátítására.

Megkereső tevékenységük során eljutottak Újpest nagyobb köztereire és parkjaiba, Budapest tucsere programjaiba, patikákba, háziorvosi rendelőkbe, garffitivel összefestett helyszínekre, játszóterekre, bringa parkba. Nem rendhagyó módon ennek a munkának a keretén belül a lehetséges célcsoportot sejtő helyeken is igyekeznek szóróanyagot hagyni. Ezek a helyszínek

a büfék, fodrászat, kozmetika, kisközértek, lottózók, ABC-k. Megkereső tevékenységi közé tartoznak azok a rendezvények ahol egyszeri bemutatkozási lehetőséget biztosítanak számukra. Ilyen volt például a különböző iskolai rendezvények, az Egyenlítő Bazar, Sziget, Hegyalja Fesztivál, az AIDS Ellenes Küzdelem Világnap alkalmából a Ferencvárosi Művelődési Ház programja illetve számos más lehetőség.

Egyesületük 2003. óta végez elterelést, ezen belül is megelőző-felvilágosító szolgáltatást, alkalmi droghasználók számára.

Ezen kívül még elterelést végeznek az Emberi Erőforrások Minisztérium Rákospalotai Leány Javító Intézetben, és a Szőlő utcai Javítóintézetében, és a Kornis Klára Gyermekotthonban, ahol egyéni konzultációs lehetőséget biztosítanak.

Prevenció:

Egyesületük úgy gondolja, és ezt igazolják a Nyugat-Európai példák is, hogy a leghatékonyabb prevenció három szinten zajlik: a pedagógusok, a diákok és a szülők szintjén egyaránt.

Az egyesület programja biztosítja, hogy az általános információ átadáson túl életvezetéssel, stressz oldási technikákkal is meg tudják ismertetni a résztvevőket. Komplex megjelenésük jó lehetőség arra, hogy a foglalkozásokon felmerülő kérdésekre tematikus csoportjukon túl reagálni tudjanak.

Program lehetőséget biztosít arra is, hogy nem csak a diákok, hanem a velük dolgozó pedagógusok is megfelelő ismeretekhez jussanak a számukra összeállított programjukból. Fontosnak tartják, hogy a munkában és a gyakorlati életben felmerülő kérdésekre a pedagógusok fel legyenek készülve, így segítségük professzionálisabb legyen.

A pedagógusok mellett a szülők is meg vannak szólítva programjukban. Tapasztalatuk, amit a 19 éve működő telefonos szolgálatra, a sokéves prevenciós munkára és a több éve működő hozzátartozói csoportjukra építenek, az, hogy sikeresebben tudják kezelni a helyzetet azok a szülők, akik nem tüzoltáskor találkoznak a megszerzhető ismeretekkel, hanem felkészülnek azokra.

Együttműködés a Család- és Gyermekjóléti Központtal

A Család- és Gyermekjóléti Központot tájékoztatják az aktuális programjaikról és rendezvényeikről, biztosítják az ott dolgozók és klienskörük számára a részvételi lehetőséget. A jelzőrendszeren belül rendszeres kapcsolatuk van a rendőrséggel, akik felé a megelőző-felvilágosító szolgáltatással kapcsolatos kötelezettségeiket teljesítik.

A rendőrségen kívül más kapcsolatuk nincs a jelzőrendszer tagjaival. Nekik, mint alacsonyküszöbű szolgáltatást ellátó szervezet nincs jelzési kötelezettségük. A rendőrséggel való kapcsolatuk törvényben meghatározott keretek között működik, csak a megelőző-felvilágosító szolgáltatásra korlátozódik, feljük nincs jelzési kötelezettsége. A minimális kapcsolatuk a jelzőrendszeren belül a rendőrséggel kielégítő. Szeretnék, ha a Család- és Gyermekjóléti Központ több ügyfelét/kliensét tudná rendezvényeikre delegálni.

7. Jövőre vonatkozó javaslatok, célok meghatározása

Az 1997. évi XXXI. törvény (a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról) 94.§-ának értelmezése alapján Újpest önkormányzata:

- a) bölcsődét,
- b) gyermekek átmeneti otthonát,
- c) családok átmeneti otthonát,
- d) család- és gyermekjóléti központot köteles működtetni.

Újpest önkormányzata minden személyes gondoskodást nyújtó, gyermekjóléti ellátási formát biztosít Újpest lakossága számára.

A gyermekek alapvető joga, hogy egyenlő, elérhető segítséget kapjanak fejlődésükhöz, *képességeik, készségeik kibontakoztatásához, családban történő nevelkedésükhöz.* A gyermekellátásoknak feladata, hogy szolgáltatásaikat úgy szervezzék, hogy egyenlő eséllyel férjen hozzá minden gyermek a saját életkorának és szükségleteinek a leginkább megfelelő minőségi ellátáshoz.

Fontos, hogy a gyermekek és családjaik a problémáik szempontjából a lehető legkorábbi időszakban segítséget kapjanak a gyermek testi, értelmi, érzelmi és szociális fejlődéshez. A problémák korai felismerése, a szakemberek folyamatos támogatása, a gyermekekkel és a szülőkkel való közvetlen foglalkozás hozzájárul a gyermekek fejlődésének elősegítéséhez. Mivel a tankötelezettségi korhatár csökkent, még fontosabb, hogy ezek a hátrányok minél korábban felszínre kerüljenek, és a korai fejlesztés megvalósuljon.

A kerületben már meglévő és működő szolgáltatások összehangolásával, egy globálisabb szemlélettel, valódi együttműködéssel egy hatékonyabb szolgáltatásrendszer kialakítása válhatna valóra. Nem teremt új, párhuzamos ellátórendszert, hanem a helyi ellátások - helyi szükségleteken alapuló - új típusú összekapcsolódásával oldaná meg célkitűzéseit, függetlenül attól, hogy a gyermeket ellátó intézmény melyik ágazathoz tartozik (oktatás, egészségügy, szociális, vagy gyermekvédelmi ellátás).

Szükség lenne az újonnan kiépülő iskolapszichológusi hálózat megerősítése (állandó, főállású iskolapszichológus az iskolákban), aki az iskolákon belül folyamatosan tudja biztosítani az ellátást a rászoruló tanulók számára. Fontos lenne az iskolák és az óvodák gyermekvédelmi munkájának összehangolására, hogy már az iskolába lépéskor megfelelő segítséget, támogatást, figyelmet kaphassanak azok a diákok, akikről már az óvodában kiderült, hogy megsegítésre szorulnak.

Mára hazánkban is felmerült egyfajta **igény, egy olyan professzionális segítő rendszeres jelenlétére** az óvodákban, iskolákban, aki a **gyermeket veszélyeztető, hátrányos helyzetbe sodró problémákat korán felismeri**, és más segítő intézményekkel, szakemberekkel együttműködve képes **kezeln**i azokat. A társadalmi, szociológiai illetve szociálpolitikai, pszichológiai és jogi ismeretei által pedig **közvetlen segítséget tud nyújtani** abban, hogy a problémák megoldásában a **személy környezetének támogató erőforrásait aktivizálni tudja**. Az óvoda és az iskola közreműködése a gyerekek szocializációja szempontjából alapvető, az azonban vitathatatlan, hogy ma az óvodák, iskolák, **a pedagógusok, segítség nélkül nem tudnak megfelelni annak a kihívásnak**, amit a felmerülő sokszor halmozottan megjelenő szociális problémák jelentenek.

A két szakma, azaz a pedagógusok és az óvodai és iskolai szociális munkások kooperációja elengedhetetlen, és ennek előkészítése a 2018. szeptember 1-vel történő bevezetése szempontjából is kiemelt szereppel bír.

Ennek érdekében feladat a 2017-es évben a kerületi óvodák és iskolák körében felmérés végzése az intézmények gyermeklétszámáról, valamint a szociális segítő tevékenységre szoruló gyermekek intézményen belüli arányáról. Fontos feladat továbbá a nevelési és oktatási intézményekkel folytatott közös gondolkodás az új típusú tevékenység bevezetési és működési kereteinek kialakításáról, valamint a befogadó készség kialakítása az intézmények esetében.

Mindezek érdekében cél: Az ellátórendszer elemeinek összekapcsolódása, egymás szolgáltatásainak megismerése. A kerületben dolgozó szakemberek elkötelezetté tétele a gyermekek, és családjaik számára nyújtott szolgáltatások fejlesztése mellett. A szakemberek és a szolgáltatók közötti együttműködés folyamatos szakmai tanulásra, fejlődésre ad lehetőséget. Szükséges az összehangolt célok megfogalmazása, a meglévő erőforrások együttes kihasználása, közös szakmai feladatok meghatározása annak érdekében, hogy a kedvezőtlen társadalmi jelenségekre, problémákra még hatékonyabb megoldásokat lehessen kidolgozni.